

AMY TAN
ÚDOLÍ ÚŽASU

motto

román

motto

AMY TAN ÚDOLÍ ÚŽASU

Praha 2015

Přeložila Eva Hauserová

Copyright © 2013 by Amy Tan
First published by Ecco, an imprint of Harper Collins Publishers,
New York
Translation rights arranged by Sandra Dijkstra Literary Agency
All Rights Reserved
Translation © Eva Hauserová, 2015

ISBN 978-80-267-0455-3

*Pro mé spřízněné duše
Kathi Kamen Goldmark a Zheng Cao*

*Písčítá léta, jež mě unášíte, aniž vím kam,
vaše plány a politika selhávají, zásady se hroutí, podstata se mi
vysmívá a unika,
jenom téma, které zpívám, velká a silná, sebevládná duše neuniká,
vlastní já se nikdy nesmí zhroutit – to je nejzazší podstata – to jediné
ze všeho je jisté,
z politiky, triumfů, bitev, života, co zbývá nakonec?
Když skončí podívané, co jiného je jisté, než vlastní já?*

WALT WHITMAN, „PÍŠČITÁ LÉTA“

PODĚKOVÁNÍ

Během osmi let, po která jsem psala tuto knihu, mě podpořovalo mnoho přátel a příbuzných. V budoucnu se to vám všem pokusím oplatit podobnou pomocí.

Za přispění k tomu, abychom se já sama i tento příběh udržely při životě, děkuji svému manželovi, Louovi DeMattei, který chápal mou potřebu osamělého soustředění natolik, že mi k psacímu stolu, u nějž jsem byla před termínem odevzdání rukopisu připoutaná, přinášel snídaně, obědy a večeře. Moje agentka Sandy Dijkstrová mě zase chránila před mým vlastním váháním, chybami a starostmi, a tak mi umožnila psát s klidnou myslí. Molly Gilesová, která je vždycky mou první čtenářkou, dokázala rozpoznat, kdykoli jsem se pustila nesprávným směrem, a trpělivě mě pobízela svými bystrými radami. Kéž bych se jimi byla řídila od samého začátku!

Za podklady o kultuře kurtizán a fotografie Šanghaje z přelomu minulého a předminulého století jsem hluboce vděčná třem ženám, které se se mnou prostřednictvím ne-

spočetných e-mailů dělily o výsledky svých výzkumů: Gail Hershatterová (autorce *The Gender of Memory*), Catherine Yehová (*Shanghai Love*) a Joan Judgeová (*The Precious Raft of History*). Omlouvám se za jakékoli zkreslení jejich práce, které ho se dopustila moje imaginace.

Za výzkumy různých prostředí, v nichž se tento příběh odehrává, děkuji Nancy Berlinerové, tehdejší kurátorce čínskému umění v Peabody Essex Museum, která mně a Louovi zařídila bydlení ve čtyři sta let starém sídle ve vesnici Huangcun. Má sestra Jindo (Tina Engová) nás do vesnice dopravila tak, že našla nejlepší možnosti cestování vlaky a auty ze Šanghaje. Protože jsem s ní po celé čtyři dny musela mluvit jen čínsky, mé jazykové dovednosti se tím ohromně zlepšily, až do té míry, že jsem rozuměla většině rodinného klábosení, které je pro každý příběh nutné. Má spolucestovatelka Lisa See statečně čelila zimě, která nás vzhledem k předpovědím příjemného počasí zaskočila, a vychutnávala si se mnou historické detaily a lidská dramata, která se před námi rozvíjela. Také velkoryse trvala na tom, abych ve své knize použila jméno vesnického rybníka, přestože by Měsíční rybník mohlo být dokonalé jméno pro vesnici v jejím vlastním románu. Cecilia Dingová se svým projektem Yin Yu Tang Service mi poskytla své rozsáhlé znalosti oblasti Huang Cun, starého domu, ulic Old Tunxi v Huangshanu a Žluté hory.

Pro mou tvorbu byla vždycky důležitá muzea, jak pro inspiraci, tak pro výzkumy a zjišťování faktů. Výstava o Šanghaji v sanfranciském Asian Art Museu mi otevřela oči vůči roli kurtizán v tom, jak uváděly do Šanghaje západní kulturu. Maxwell Hearn, kurátor asijského oddělení Metropolitan Museum of Art v New Yorku, mi poskytl informace o estetické a romantické mentalitě tehdejších učenců, stejně jako o zelenookém básníkovi, který psal o přízracích, které údajně viděl. Tony Bannon, tehdejší ředitel George Eastman House v Rochesteru ve státě New York, mi otevřel archiv fotogra-

fí čínských žen na přelomu devatenáctého a dvacátého století, a také mi promítl vzácný restaurovaný film o městské dívce přinucené k prostituci. Dodge Thompson, vedoucí výstav v National Gallery of Art ve Washingtonu, D. C., mi poskytl zvláštní prohlídku s výkladem o obrazech umělců z Hudson River School, včetně Alberta Bierstadta. Inspirací pro obraz *Údolí úžasu* mi byla spěšná návštěva v berlínské Alte Nationalgalerie, po níž mě stále pronásledoval obraz s tímto titulem, jehož autora jsem bohužel nezaznamenala, ale pravděpodobně to byl Carl Blechen, malíř fantastických krajin, jehož práce jsou vystaveny v Alte Nationalgalerie na čestném místě. Pokud někdo z vás na obraz narazí, dejte mi o tom prosím vědět. Trápí mě pocit, že jsem selhala, protože jsem ho znovu nevyhledala.

Za poznatky o Šanghaji děkuji těmto osobám: Steven Roulac mě představil své matce Elizabeth, která vzpomínala na svůj pobyt v Šanghaji ve třicátých letech, kdy žila jako cizinka v Mezinárodní čtvrti. Orville Schell, ředitel Centra americko-čínských vztahů v Asia Society v New Yorku, mě zasvětil do znalostí několika historických období Číny, včetně vzniku nové republiky a hnutí proti cizincům. Dnes již zesnulý Bill Wu mě uvedl do estetického světa učence – do nějž patřilo oblečení, osobní pomůcky k práci, dům, zahrada i nástěnné plakety s poezií, což jsem všechno našla v jeho typickém domě učence poblíž Suzhou. Duncan Clark mi vyhledal mapy ulic ve staré Šanghaji, a díky tomu jsme našli místo, kde bývala stará čtvrť kurtizán. Shelley Limová strávila nespočet hodin tím, že mě vodila po Šanghaji do starých rodinných sídel, po stavbách, v nichž se zjevují duchové, a po místech, kde jste si o půlnoci mohli dopřát nejlepší masáže nohou. Producentka Monica Lamová, autor videonímků David Peterson a moje sestra Jindo mi pomohli k první návštěvě rodinného sídla na Qongming Island, kde vyrůstala moje matka a kde se zabila moje babička. Joan Chenová mi se smíchem překládala ze šanghajského dialek-

tu žertovné výrazy, často lechtivé, s čímž jí zase často museli pomáhat její přátelé.

Mnoho lidí mi pomohlo s návštěvami dalších míst, která ovlivnila prostředí tohoto příběhu: Joanna Leeová, Ken Smith, Kit Wai Lee a National Geographic Society mi umožnili trojí pobyt v odlehlé vesnici Dimen v horách provincie Guizhou. Kit („Strýček“) se mnou trávil hodiny, dny a dokonce týdny a poskytoval mi informace o místních zvycích a historii vesnice, a také mě seznámil s mnoha místními obyvateli, z nichž řada přišla o své domovy při velkém požáru, který zničil pětinu osady. Emily Scott Pottrucková se mnou cestovala jako kamarádka, asistentka, organizátorka a řešitelka potíží. Mike Hawley nám zařídil vstup do Bhútánu a cestu do vzdálených oblastí této země, které také posloužily jako prostředí pro některé scény, včetně té s Pěti syny Nebeské hory.

Z mnoha lidí, kteří mi pomáhali s podrobnostmi románu, jmenuji tyto: Marc Shuman mi poskytl informace o houbě nesmrtelnosti *Ganoderma lucidum*, která mi nakonec pomáhala s mými zdravotními problémy. Michael Tilson Thomas mi předvedl hudbu složenou pro levou ruku, což mě inspirovalo k vytvoření postavy pianisty hrajícího levou rukou. Joshua Robinson mi poskytl lekce o tanci zvaném Lindy Hop a hudbě dvacátých let. Dr. Tom Brady a Dr. Asa DeMatteo mě seznámili s psychiatrickým profilem dětí, které byly uneseny ve věku čtrnácti a tří let. Mark Moffett mě informoval o tom, jak se můžeme poučit z evoluce vos, které nalézáme v jantaru. Walter Kirn mě přiměl k tomu, abych napsala delší povídku pro *Byliner*, a její hlavní postava si nenápadně našla cestu do románu, kde sehrála značnou roli.

Za to, že se mi celé dílo nevymklo z rukou, děkuji své asistentce Ellen Mooreové, která mě chránila před mnoha rušivými vlivy a zastupovala můj hlas svědomí před termínem odevzdání textu. Libby Edelsonová z Ecco projevila nasmírný takt a trpělivost, když jsem se zpozdila v zaslání do-

kumentů, nebo jsem poslala jejich špatné verze. Editorka Shelly Perronová pracovala pod ohromným tlakem uzávěrek, a nejenže mě nejméně tisíckrát uchránila před trapnými situacemi, ale prozrazovala mi, co by se ještě jako čtenářka chtěla v románu dozvědět. Jsem nesmírně vděčná za pomoc mnoha lidem z kanceláře Sandy Dijkstrové a také z Ecco, které tuto knihu přijalo za svou – a mě také. Nemáte tušení, jak nesmírně provinile se cítím tváří v tvář vašemu nadšení, protože jsem rukopis nedokázala dokončit dřív.

Cítím se velice šťastná, že se tato chaotická kniha dostala do rukou Daniela Halperna, mého redaktora a vydavatele v Ecco. Když spatřil začátek první verze, ani na okamžik neprojevil obavy, vždycky jen nadšení a naprostou důvěru v dobrý výsledek, což dodalo sebedůvěru i mně. Jemně mě pobízel, abych knihu dokončila, a nikdy nedal najevo podráždění, třebaže situace si o to přímo říkala. Jeho poznámky, kritická analýza, porozumění příběhu jako celku i všem detailům, to všechno se vždycky shodovalo s mými záměry a tajnými nadějemi, jak by kniha měla nakonec vypadat. Její chyby ale patří jen mně.

KAPITOLA 1

STEZKA SKRYTÉHO NEFRITU

Šanghaj

1905–1907

Violet

V sedmi letech jsem přesně věděla, kdo jsem: skrznaskrz americká dívka co do rasy, způsobu řeči i chování, jejíž matka, Lulu Minturnová, je jediná bílá majitelka prvotřídního domu kurtizán v Šanghaji.

Pojmenovala mě Violet po fialce, drobné květině, kterou si zamilovala jako dívka, když vyrůstala v San Francisku, ve městě, které jsem znala jen z pohlednic. Já jsem ale své jméno nesnášela. Kurtizána ho vyslovovaly jako šanghajský výraz *vyau-la* – což člověk říkal, pokud se chtěl něčeho zbavit. „*Vyau-la! Vyau-la!*“ vítalo mě všude.

Moje matka přijala jméno Lulu Mimi, které znělo podobně v čínštině jako v angličtině, a její dům s kurtizánami byl znám pod názvem Dům u Lulu Mimi. Zákazníci ze Západu ho znali pod anglickým jménem, překladem znaků jejího jména: *Stežka skrytého nefritu*. Žádné jiné prvotřídní domy kurtizán, které by přijímaly čínské i západní klienty, tehdy v Šanghaji neexistovaly a mnoho z matčiných zákazníků patřilo k největším boháčům v oblasti zahraničního obchodu.

Tak se jí podařilo značně výstředním způsobem zrušit tabu obou těchto světů, které předtím byly vždy odděleny.

Ten květinový dům pro mě představoval celý svět. Neměla jsem žádné kamarády, ani jsem se nesetkávala se svými vrstevníky. V šesti letech mě matka přihlásila do Dívčí akademie slečny Jewellové. Ta měla jen čtrnáct žákyň, a všechny se ke mně chovaly krutě. Některé z jejich matek měly námitky proti mé přítomnosti na škole a jejich dcery se proti mně spikly s cílem mě vypudit. Říkaly o mně, že bydlím v „domě hříchu“ a že by se mě nikdo neměl dotýkat, protože by se pošpinil mou tmavší pletí. Také učitelce žalovaly, že pořád mluvím sprostě, i když jsem to udělala jen jedinkrát. Ale nejhůř mě urazila jedna starší dívka se směšnými lokýnkami na hlavě. Třetí den ve škole, právě když jsem šla po školní chodbě, se ke mně rychle přitočila a řekla mi tak, aby to slyšela učitelka i mladší žákyně: „Mluvilas čínsky s čínským žebrákem, a proto jsi sama rákosnice!“ Tuhle urážku už jsem nesnesla. Chytila jsem ji za ty její lokýnky a pevně jsem držela. Začala ječet, do zad mi bušil tučet rukou a něčí pěsti mě uhodily do rtů, až se z nich vyřinula krev, a vyrazily mi zub, který už se mi stejně viklal. Vyplivla jsem ho a na okamžik jsme ho všechny pozorovaly, jak se vlhce leskne. Pak jsem se chytila za krk, aby to bylo dramatičtější, vykřikla jsem: „Jsem zabitá!“ a svezla se na podlahu. Jedna holka omdlela a vůdkyně i její smečka v šoku utekly. Zvedla jsem zub – před chvílí ještě část svého těla – a učitelka mi rychle přiložila k tváři zauzlovaný kapesník, aby mi zastavila krvácení, načež mě poslala domů rikšou, aniž se mě na rozloučenou pokusila nějak uklidnit. Matka se ihned rozhodla, že nadále budu mít domácí učitele.

Celá zmatená jsem jí pověděla, co jsem řekla starému žebrákovi: „*Lao huazi*, nech mě projít.“ Dokud mi neprozradila, že *lao huazi* je čínský výraz pro žebráka, nevěděla jsem, že mluvím směsicí angličtiny, čínštiny a šanghajského dialektu. Ale proč bych měla znát anglický výraz pro žebráka,

když jsem nikdy neviděla amerického dědu opřeného o nějakou zeď a huhlajícího na půl úst, abych s ním měla slítování? Než jsem šla do školy, mluvila jsem svým zvláštním jazykem jen ve Stezce skrytého nefritu s našimi čtyřmi kurtizánami, jejich pomocnicemi a služebnictvem. Jejich slova klípků a flirtování, stížností a strastí mi vnikala do hlavy ušima a vycházela ven ústy, a z rozhovorů, které jsem vedla s matkou, jsem nikdy nepochopila, že by s mým způsobem řeči mělo být něco v nepořádku. A aby byl zmatek ještě větší, i moje matka mluvila čínsky a její pomocnice Zlatá Holubice krom toho také anglicky.

Obvinění té dívky mě ale stále trápilo. Zeptala jsem se matky, zda mluvila v dětství čínsky, a ona mi odpověděla, že ji ten jazyk přísně vyučovala Zlatá Holubice. Pak jsem se jí zeptala, zda mluvím čínsky stejně dobře jako kurtizány. „Po mnoha stránkách mluvíš líp,“ řekla mi, „tvoje řeč je krásnější.“ To mě poplašilo. Zeptala jsem se svého nového učitele, jestli Číňané od přírody mluví čínsky líp, než by to kdy dokázal nějaký Američan. Řekl mi, že tvary úst, jazyka a rtů obou ras jsou nejlépe přizpůsobeny jejich vlastnímu jazyku, stejně jako sluchový orgán, který vede řeč do mozku. Zeptala jsem se ho, proč podle jeho názoru dovedu mluvit čínsky. Odpověděl, že jsem se dobře učila a vycvičila si ústa natolik, že dokážu pohybovat jazykem jinak než Američané.

Dva dny jsem nad tím přemítala, a pak mi výsledky mých úvah dodaly odvalu, abych se znovu přihlásila ke své rase. Tak předně, říkala jsem si, je moje matka přece původem Američanka. Můj otec sice zemřel, ale je jasné, že i on musel být Američan, protože mám světlou pleť, hnědé vlasy a zelené oči. A nosím západní šaty a boty. Nohy mi nerozdrtili a nenacpali jako knedlíky do maličkých bot. Také mám vzdělání, a to v obtížných předmětech, třeba v dějepise a v přírodních vědách – jak se vyjádřil můj učitel, „pro velký účel samotného Vědění“. Většina čínských dívek se učila jedině správnému chování.

A navíc jsem určitě nikdy neuvažovala jako Číňanka – žádné ponížené klanění před sochami, žádné kouřící vonné tyčinky, žádní duchové. Matka mi říkala: „Víra v duchy je předsudek, vyvolaný jen vlastními strachy Číňanů. Číňané jsou hodně bázlíví, a tak mají spoustu předsudků.“ To já jsem bázlívá nebyla. A nedělala jsem úplně všechno určitým způsobem prostě proto, že se to tak dělávalo už po tisíce let. Měla jsem yankeeský důvtip a nezávislou mysl; to mi matka vštípila. Například mě napadlo dát služebnictvu moderní vidličky, aby je používali místo zastaralých jídelních hůlek. Matka jim ale přikázala příbory vrátit. Prohlásila, že každá z vidliček má větší hodnotu, než co si takový služebník vydělá za rok, a tak by se mohli ocitnout v pokušení příbory prodat. Číňané nemají stejné představy o čestném jednání jako my Američané. S tím jsem souhlasila. No copak bych tohle mohla říct sama o sobě, kdybych byla také Číňanka?

Po svém odchodu z akademie slečny Jewellové jsem kurtizánám zakázala, aby mě oslovovaly *Vyau-la*. Také už mi nesměly říkat mazlivými čínskými výrazy jako „sestřičko“. Požádala jsem je, aby mi říkaly *Vivi*. Violet mi směli říkat jedině lidé, kteří dokázali mé jméno vyslovit přesně, a to se týkalo jen mé matky, Zlaté Holubice a mého učitele.

Když jsem si změnila jméno, uvědomila jsem si, že to mohu udělat, kdykoli na to budu mít náladu, nebo si to budu z nějakého důvodu přát. Brzy nato jsem po jedné nehodě přijala svoji první přezdívku. Běžela jsem přes velký salon a vrazila jsem do služebníka nesoucího podnos s čajem a zákusky, takže se všechno s řinčením rozletělo po podlaze. Vykřikl, že jsem *biaozi*, „malá vichřice“. Takové krásné slovo. Byla jsem Vichřice, prohánějící se slavným domem Stezky skrytého nefritu s gloriolou vlnitých tmavých vlasů a se svou kočkou, pohrávající si se stužkou, která mi předtím poutala vlasy. Od té doby mi služebníci museli říkat Vichřice, což vyslovovali jako „vý-vý“.

Svoji zlatorezavou kočku jsem milovala. Patřila mi a já jsem patřila jí, a podobný pocit jsem neměla s nikým jiným – dokonce ani se svou matkou ne. Když jsem svou kočičku chovala v náručí, hnětla mi packami živůtek, chytala drápky šněrovadla a měnila je v cupaninu. Oči měla zelené jako já a její skvrnitý kožíšek měl díky vrstvě zvláště dlouhých chlupů krásnou zlatistou záři. V měsíčním světle celá svítla. Matka mi ji darovala, když jsem jí oznámila, že chci mít kamarádku. Řekla mi, že ta kočka patřívá jednomu pirátovi, a ten ji pojmenoval Carlotta po dceři portugalského krále, kterou unesl. Nějakého kamaráda může mít každý, ale nikdo jiný než já nevlastní kočku, která patřila pirátovi. Na rozdíl od lidské kamarádky mě kočka bude vždycky mít ráda. Matka mi řekla, že to ví docela jistě.

Skoro všichni v našem sídle se mé pirátské kočky báli. Když ji někdo vyháněl zpod nábytku, poškrabala ho. Když ji kdosi zavřel ve skříni, skučela jako nějaký duch. Pokud vycítila, že se jí lidé, kteří se k ní přiblížili, bojí, naježila se a dala jim najevo, že jejich obavy jsou oprávněné. Zlatá Holubice vždycky celá strnula, když k ní Carlotta běžela. Jako malou holčičku ji totiž ošklivě poranila divoká kočka, dostala horečku a otravu krve a skoro z toho zemřela. Pokud někdo moji kočičku zvedl ze země, rychle a silně ho kousla, a pokud ji někdo začal hladit bez mého dovolení, hned po něm sekla drápky. Zabila sedmnáctiletého chlapce jménem Fang, zvaný Oddaný, který přišel do Stezky skrytého nefritu se svým otcem. Zrovna jsem hledala Carlottu a všimla jsem si, že je pod pohovkou. Chlapec mi stál v cestě a začal na mě něco brebentit jazykem, kterému jsem vůbec nerozuměla. Než jsem ho mohla varovat, aby na Carlottu nesahal, chňapl po ní a chytil ji za ocas. Carlotta mu zařala drápy do paže a vytrhla mu z ní čtyři zkrvavené pásy kůže a masa. Křídově zbledl, zařal zuby a omdlel, smrtelně zraněný. Jeho otec ho odvezl domů a Zlatá Holubice řekla, že určitě umře. Později mi jedna kurtizána pověděla, že už je po smrti a že je ško-

da, že nikdy neokusil žádnou z rozkoší budoáru. Přestože to byla chyba toho kluka, bála jsem se, že mi Carlottu vezmou a utopí ji.

Ke mně se Carlotta chovala úplně jinak. Když jsem ji nosila v náručí, byla něžná a uvolněná. V noci mi předla v náručí a ráno tenince vrněla. V kapse své zástěrky jsem pro ni pořád měla kousky párku a peříčko zeleného papouška, které jsem uvázala na niť a používala ho, abych ji vylákala z úkrytů pod některou z mnoha lenošek v salonu. Sekala drápy po píрку a její packy vystřelovaly zpod ozdobných třásní. Společně jsme závodily bludištěm nábytku a Carlotta skákala po stolcích a křeslech, šplhala nahoru po závěsech a na vysoko ležící římsy dřevěného obložení – kamkoli, kam jsem si přála, aby se dostala. Ten salon byl Carlottiným a mým hřištěm, umístěným ve vile dříve obývané duchy, kterou moje matka proměnila ve Stezku skrytého nefritu.

Několikrát jsem ji slyšela, jak vykládá reportérům ze západních novin, jak tuto budovu získala téměř zadarmo. „Když chcete v Šanghaji vydělat peníze,“ říkala jim, „využijte strachu ostatních lidí.“

Lulu

Tahle vila, pánové, byla postavena před čtyřmi sty lety jako letní sídlo bohatého učenca a známého básníka Pan Ku Xian-ga, jehož zásluhy o poezii však nikdo neměl příležitost poznat, protože byly obráceny v dým. Pozemek s původně čtyřmi budovami se kdysi prostíral na jednom a půl hektaru, ploše dvakrát větší než dnes. Ta silná kamenná zeď je původní. Západní a východní křídla však musela být přestavěna, protože je poničil záhadný požár – stejné plameny, které pohltily učenčovy poetické myšlenky. Po celých čtyři sta let se traduje následující legenda: požár založila jedna z jeho konkubín v západním křídle a jeho manželka ve východním křídle zahynula s výkřiky v plamenech, které ji obklo-

pily. Kdo může říci, zda je to pravda? Ale žádná legenda by nestála za vymyšlení, pokud by neobsahovala aspoň jednu nebo dvě vraždy. Souhlasíte?

Po básníkově smrti jeho syn zaměstnal nejlepší kameníky, aby vytesali pro otce náhrobek posazený na želvím krunyři a korunovaný drakem, což byly čestné symboly vyhrazené vysokým úředníkům – třebaže okrsek neměl žádný záznam o tom, že by mezi ně zemřelý kdy patřil. V době, kdy byl hlavou rodiny jeho pravnuk, se náhrobek zřítíl a jeho ruiny úplně zarostly houštinou trnitého plevelu. Náhrobek omšel stářím a písmo učencova jména i nápisu uvádějícího jeho zásluhy bylo zcela nečitelné. To vůbec neodpovídalo dávným učencovým představám o tom, jak se bude těšit věčné úctě. Když jeho potomci sídlo před sto lety pod cenou prodali, začalo se v jejich rodině projevovat prokletí. Pouhý den poté, co obdržel peníze, zachvátila učencova potomka palčivá bolest a zemřel. Druhého syna zabil lupič. Děti těchto synů také z té nebo oné příčiny pomřely a žádné z nich se nedožilo vysokého věku. Rovněž rod, který sídlo koupil, byl postižen různými pohromami a nepřízní osudu, smůlou, neplodností, šilenstvím a podobně. Když jsem sídlo poprvé spatřila, bylo opuštěné a vypadalo žalostně, zarůstala ho džungle, dusily je liány a bujné křoví, a tak představovalo dokonalé útočiště pro zdivočelé psy. Koupila jsem tu budovu za hubičku. Jak lidé ze Západu, tak Číňané mi říkali, že jsem blázen, když se jí vůbec ujímám, třeba by byla i zadarmo. Žádný tesař, kameník ani *kuli* nikdy nebude ochoten překročit práh toho strašidelného domu.

Takže, pánové, co byste na mém místě dělali vy? Vzдали byste to a lízali si rány? Zaměstnala jsem jednoho italského herce – zběhlého jezuitu s tmavým asijským zevnějškem, který ještě zvýraznilo, když si stáhl vlasy na spáncích dozadu, tak jak to dělají čínští operní zpěváci, aby si dramaticky zešíkмили oči. Oblékl si roucho mistra feng-šuej a najali jsme pár chlapců, aby roznášeli letáčky s oznámením, že na

pozemku strašidelného sídla, právě před vchodem, budeme pořádat trh. Měli jsme tu stánky s občerstvením, akrobaty, hadí muže, hudebníky, vzácné ovoce a stroj na cukrovinky vyrábějící pestrobarevné žužu. Ve chvíli, kdy přijel v krytých nosítkách mistr feng-šuej se svým čínským asistentem, čekaly na něj stovky diváků – děti a jejich chův, služebníků a rikšů, kurtizán a majitelek veřejných domů, krejčích a dalších šířitelů klepů.

Mistr feng-šuej nařídil, aby mu donesli oheň rozdělaný na pánvi. Vytáhl svitek, vhodil ho do plamenů, a pak se dal do rytmického zpěvavého odříkávání nějakých tibetsky znějících nesmyslů a postříkal oheň rýžovým vínem, aby plameny vyšlehly výš.

„Nyní vkročím do prokletého sídla,“ oznámil herec shromážděnému davu, „a přesvědčím ducha starého básníka, aby odešel. Pokud se nevrátím, prosím, vzpomínejte na mě jako na dobrého muže, který sloužil vlastním lidem i za cenu svého života.“ Vždycky je užitečné upozornit na smrtelné nebezpečí, když chcete, aby lidé uvěřili vašim výmyslům. Obecenstvo ho sledovalo, jak vstupuje do budovy, kam si ostatní netroufli. Po pěti minutách se vrátil a dav diváků rozrušeně zašuměl. Muž oznámil obecenstvu, že našel ducha básníka v kalamáři v jeho pracovně. Vedli spolu velice příjemný rozhovor o jeho poezii a bývalé slávě. Básník se pustil do hořkých lamentací nad tím, že ho jeho nástupci odsoudili k předčasnému zatracení, protože všechny vzpomínky na něj zmizely ze světa. Z jeho náhrobku se stala pouhá mechem zarostlá deska, na kterou močí toulaví psi. Mistr feng-šuej ducha básníka ujistil, že tu vztyčí pěknou stélu, dokonce lepší, než bývala ta původní. Duch básníka mu poděkoval a okamžitě opustil dům, aby se připojil ke své zavražděné manželce, a v sídle tak přestalo strašit.

Tím byla vyřešena první překážka. Pak jsem musela překonat skepsi týkající se toho, že žádný společenský klub nemůže uspět, pokud bude přijímat jak cizince, tak čínské

muže. Kdo by do něj chodil? Jak víte, většina lidí ze Západu považuje Číňany za nižší bytosti, a to intelektuálně, morálně i společensky. Zdálo se nepravděpodobné, že by tu společně kouřili doutníky a popíjeli brandy.

Číňané si na oplátku oškliví nadřazené chování cizinců, kteří pokládají Šanghaj za své vlastní přístavní město a vládnou tu podle svých vlastních pravidel, dohod a zákonů. Cizinci Číňanům nedůvěřují a urážejí je tím, že mluví lánou angličtinou dokonce i s Číňany, jejichž angličtina je stejně vybraná jako jazyk nějakého britského lorda. Proč by Číňané měli uzavírat obchody s muži, kteří si jich neváží?

Prostá odpověď zněla, že kvůli penězům. Zahraniční obchod je jejich společným zájmem a společnou řečí a já jim pomáhám, aby tuto řeč mohli používat v ovzduší, které uvolňuje všechny zábrany, jaké by ještě mohli mít.

Naším západním hostům nabízím společenský klub s požitky, na které jsou zvyklí: s kulečnickem, karetními hrami, nejjemnějšími doutníky a brandy. Tamhle v koutě vidíte klavír. Na konci každého večera se kolem něj shluknou ti, kteří ještě vydrželi, a zpívají hymny a sentimentální písně svých domovských zemí. Máme tu několik mužů, kteří se považují za příbuzné Carusa. Naším čínským hostům nabízím radosti prvotřídního domu kurtizán. Zákazníci se tu řídí protokoly dvoření. Tohle není dům s prostitutkami, na jaké jsou zvyklí západní muži. Naším čínským hostům také nabízíme všechn západní komfort dnešních prvotřídních domů kurtizán: kulečnick, karetní hry, nejjemnější whisky, k opiu navíc doutníky a hezké hudebnice, které zpívají staré čínské odrhovačky a povzbuzují muže, aby se k nim přidali. Jsme zařízení lépe než jiné domy. Rozdíl je v detailech, a protože jsem Američanka, znalosti těchto věcí mám v krvi.

A teď přicházíme tam, kde se setkává Východ se Západem, do velkého salonu, společného prostoru pro obchodníky z obou světů. Představte si hučení vzrušených hovorů, jaké tu zní každý večer. Bylo zde uzavřeno mnoho výhod-

ných obchodů a všechny začaly tím, že jsem jejich účastníky navzájem představila a oni si poprvé potřásli rukama. Pánové, toto je poučení pro každého, kdo chce v Šanghaji vydělat velké peníze. Když lidé o nějaké myšlence říkají, že je neuskutečnitelná, pak začne být opravdu nereálná. V Šanghaji ale nic není nemožné. Musíte zařídit, aby se tu staré setkávalo s novým, tak říkajíc přestavět nábytek a poskytnout lidem dobrou zábavu. Nahod' udičku a získáš je. Přizpůsobiví jsou vítáni. Za těmito dveřmi se odhalí cesta k bohatství každému, kdo má k investování alespoň deset tisíc dolarů, nebo jehož vliv má ještě větší cenu než tato suma. V tom si udržujeme určitou úroveň.

Violet

Když jste se přiblížili k bráně sídla, hned na první pohled jste poznali, že vede do vybraného domu s úctyhodnou historií. Oblouku nad vchodem vévodila kamenná deska s vytesaným nápisem, jaká příslušela učenci z období Ming; v jejich rozích ponechali trochu lišejníku na potvrzení její pravosti. Masivní brána byla pravidelně obnovována červeným lakem a její mosazné kování se udržovalo zářivě vyleštěné. Na každém ze sloupů visela tabule se jménem domu: CESTA SKRYTÉHO NEFRITU vpravo a DŮM U LULU MIMI v čínštině vlevo.

Jakmile jste vešli branou na přední nádvoří, mohli jste si připadat jako v časech, kdy v domě vládl starý básník. Zahrada byla jednoduchá a měla klasické rozvržení, od jezírek s rybkami až po rozeklané borovice. Za ní stál dosti střízlivý, prostý dům: průčelí měl z šedě omítnutého kamene, sklo v zamřížovaných oknech zdobil jednoduchý vzorek popraskaného ledu. Linie hřebenů střechy z šedých tašek se zvedaly do oblouků, ne přehnaně, ale jakoby v náznaku, připomínce křídel netopýrů, kteří v Číně přinášejí štěstí. A před domem stál básníkův náhrobek, obnovený a na pat-

řičném místě, na hřbetě želvy a s drakem na vršku, hlásající, že vzpomínky na učence přetrvávají deset tisíc let.

Jakmile jste však vstoupili do haly domu, všechny známky období Ming zmizely. Pod nohama jste měli barevný vzor polévaných maurských dlaždic a přímo před sebou jste viděli závěsy z rudého sametu. Když jste je odhrnuli, ocitli jste se v „Paláci nebeských půvabů“, jak mu říkala matka – totiž ve velkém salonu, zcela západním co do stylu a zařízení. Taková móda panovala v lepších domech kurtizán, ale matčin cit pro západní styl byl autentický a odvážný. Chladné ozvěny čtyřsetleté historie domu byly utlumeny barevnými tapetami, tlustými koberci a záplavou nízkých divanů, pohovek, lenošek a taburetů. Na květinových stolicích stály vázy s pivoňkami velkými jako dětské hlavy a na okrouhlých čajových stolicích byly rozmístěny lampy, dodávající salonu nazlátle jantarový svit, podobný záři zapadajícího slunce. Na sekretářích si muži mohli brát doutníky ze slonovinových vlhčících schránek a cigarety z nádob zdobených smaltem a filigránem. Čalouněná křesla byla vycpaná tak silně, až se podobala zadkům lidí, kteří v nich seděli. Něco ze zdejších dekorací působilo na Čiňany zábavně. Například modrobílé vázy dovezené z Francie, pomalované obrázky Čiňanů, jejichž obličej se podobaly Napoleonovi a Josefíně. Okna s mřížovím zakrývaly těžké mohérové závěsy, zatížené zelenými, rudými a žlutými štrapci a třásněmi silnými jako lidské prsty, Carlottinými oblíbenými hračkami. Lustry a nástěnné svícny ozařovaly obrazy římských bohyní s růžovými tvářemi a s bílými svalnatými těly, dovádějících vedle podobně svalnatých bílých koní – čínské muže jsem slyšela říkat, že mají groteskní tvary a že podle jejich mínění jsou ty výjevy zvířecké.

Po pravé i levé straně velkého salonu se nacházely dveře vedoucí do menších, intimnějších místností, a za nimi vedly kryté průchody nádvořími do bývalé učencovy knihovny, malířského ateliéru a rodinného chrámku. To všechno bylo

teď rafinovaně přetvořeno v salonky, kde podnikatel mohl pořádát večeři pro přátele a nechat se bavit kurtizánami, které měly vybrané chování jako pravé dámy a velmi tklivě zpívaly.

V zadní části velkého salonu dala matka instalovat scho-diště ozdobně vyřezávané ze dřeva a opatřené červeným lakovaným zábradlím, které vedlo na tři oblé, sametem potažené balkony, provedené podle vzoru balkonů z opery. Vyhlížely do velkého salonu a já jsem z nich často pozorovala zábavu proudící dole, zatímco se Carlotta procházela sem a tam po jejich zábradlí.

Večírky tu začínaly po západu slunce. Kočáry a rikši přijížděly po celou noc. Vrátný jménem Prasklé Vejce se vždy předem nazpaměť naučil jména hostů, a nikomu jinému nedovolil vstoupit. Ze svého bidýlka jsem viděla, jak muži vcházejí mezerou mezi rudými závěsy do luxusu velkého salonu. Dokázala jsem poznat, který z nich je tu poprvé. Zůstal civět na prostor, který měl před sebou, prohlížel si ho a nemohl uvěřit, že tu vidí čínské a západní muže, jak se vzájemně zdraví a zdvořile spolu hovoří. Pro muže ze Západu to znamenalo, že vůbec poprvé spatřili kurtizány v jejich vlastním prostředí. Předtím je pravděpodobně viděli jen projíždět hlavní třídou v kočárech, vystrojené do kožesin a klobouků. Tady je ale měli na dosah. Mohli na některou promluvit a obdivně se na ni usmívat, třebaže dostali upozornění, že se jich nesmí dotýkat. Těšilo mě, když jsem viděla, že má matka dokáže vyvolávat obdiv a respekt v mužích různých národností. Měla v sobě moc, která působila, že jakmile muži vešli do této místnosti, nebyli ze sebe schopni vypravit ani hlásku.

Naše kurtizány patřily k nejoblíbenějším a nejtalentovanějším ze všech dívek, které pracovaly v šanghajských prvotřídních domech – byly elegantní, svůdně plaché, provokativně nepolapitelné a dobře ovládaly zpěv nebo recitaci básní. Byly známy jako Oblačné krásky. Každá měla ve jmé-

ně slovo *Oblak*, a to bylo znamením, ke kterému domu náleží. Když pak z domu odešly – ať už se vdaly, vstoupily do kláštera nebo začaly pracovat v méně vybraném domě – Oblak se z jejich jména vytratil. Když mi bylo sedm let, žily v domě Růžový Oblak, Plující Oblak, Sněžný Oblak, a má oblíbená Kouzelný Oblak. Všechny byly chytré. V době, kdy k nám přišly, bylo většině z nich třináct nebo čtrnáct let a mohly tu zůstat do svých třiatdvaceti až čtyřiatdvaceti.

Matka stanovila pravidla týkající se obchodních záležitostí s hosty a toho, jaký podíl svých výdělků a výdajů budou kurtizány platit domu. Zlatá Holubice měla na starosti chování a vzhled kurtizán a odpovídala za to, aby udržovaly požadovanou úroveň a pověst prvotřídního domu. Dobře věděla, jak snadno může dívka ztratit dobré jméno. Kdysi sama bývala jednou z nejoblíbenějších kurtizán, než jí jeden zákazník vyrazil přední zuby a rozdrtil jí polovinu kostí v obličejí. Když se jí tvář zahojila, zůstaly její rysy trochu křivé, její místo už zabraly jiné krásky a ona se nedokázala ubránit dohadům, že svému patronovi jistě musela provést něco velmi ošklivého, když vyvolala v tak mírumilovném muži násilnické sklony.

Naše kurtizány byly sice velmi půvabné, ale všichni hosté, Číňané i západní muži, obzvláště toužili spatřit jedinou ženu – a to moji matku. Ze svého bidýlka jsem ji vždycy snadno našla podle jejich neposlušných hnědých kadeří, které jí nedbale spadaly na ramena. Mé vlasy byly jejím velice podobné, jen tmavší. Její pleť měla tmavý nádech. Hrdě lidem vykládala, že v sobě má několik kapek bombajské krve. Nikdo by nemohl matku upřímně označit za krásavici, Číňané ani cizinci. Měla dlouhý zahnutý nos, který působil jako nahrubo vysochaný nožem. Čelo měla vysoké a široké – jak říkala Zlatá Holubice, výmluvný znak rozumového založení. Brada jí vyčnívala jako bojovná pěst a lícní kosti jí výrazně protínaly tváře. Duhovky měla neobvykle velké a oči hluboko zapadlé, stíněné tmavými řasami. Byla

ale úchvatná, na tom se všichni shodovali, daleko zajímavější než ženy s pravidelnými rysy a třeba sebekrásnější. Všechno na ní poutalo pozornost – úsměv, chraptivý, melodický hlas, provokativní pomalé pohyby. Jiskřila. Celá zářila. Pokud nějaký muž zachytil pohled jejích pronikavých očí, zůstal hypnotizovaný. To jsem vídala každou chvíli. Matka dokázala, že si každý muž připadal jedinečný.

Ani v eleganci se jí žádná žena nevyrovnala. Své oblečení si sama důvtipně navrhovala. Nejraději jsem na ní měla šeříkové šaty z téměř průsvitné hedvábné organzy, splývající přes spodní vrstvu z bledě růžového surového hedvábí. Byly vyšité točitými úponky liány s maličkými lístky. Na prsou liána končila a vystupovala z ní dvě růžová poupata. Pokud byste si mysleli, že poupata jsou také z hedvábí, měli byste pravdu jen napůl, protože jedno z nich bylo pravé a během večera uvolňovalo vůni a okvětní plátky.

Z balkonu jsem matku sledovala, jak křížuje sem a tam salonem, vlečka sukně za ní šustí a v jejích stopách zůstávají okouzlení muži. Viděla jsem, jak naklání hlavu, aby si promluvila s nějakým čínským mužem, a pak zase obrací pozornost jinam, aby pohovořila s kýmisi ze Západu. Viděla jsem, jak se každý muž cítí privilegovaný její pozorností. Všichni od ní chtěli totéž. Byly to její *guangxi*, jak tomu říkali Číňané, její vlivné známosti nebo konexe, jak tomu říkali lidé ze Západu. Dobře se znala s nejmocnějšími a nejúspěšnějšími cizinci i Číňany v Šanghaji, Kantonu, Macau a Hongkongu. Týkalo se to i znalostí jejich podnikání a příležitostí, jaké kdo z nich mohl poskytnout, stejně jako toho, co naopak k dispozici neměli. Její magnetismus byl založen na schopnostech spojovat osoby a plány tak, aby z toho vzešel zisk.

Závistivé madam z jiných domů kurtizán roztrušovaly pověsti, že moje matka zná všechny ty muže a jejich tajemství tak dobře proto, že se všemi spala, a to se stovkami mužů všech možných odstínů pleti. Nebo, říkaly, je vydírá tím, že

o nich zjistí, jakými nezákonnými způsoby přišli ke svým penězům. Také je možné, že je každou noc omamuje drogami. Kdo ví, jak dokáže, že jí poskytují, co potřebuje vědět?

Skutečný důvod jejího obchodního úspěchu měl ale mnoho společného se Zlatou Holubicí. Matka to mnohokrát opakovala, ale tak nepřímou, že jsem dokázala chápat jen útržky. Celek, který skládaly, mi připadal příliš fantastický, než aby mohl být pravdivý. Se Zlatou Holubicí se údajně setkaly zhruba před deseti lety, když bydlely v domě na East Floral Alley. Ze začátku provozovala Zlatá Holubice čajovnu pro čínské námořníky. Pak matka založila hospodu pro piráty. Zlatá Holubice si tedy zřídila luxusnější čajovnu pro námořní kapitány a moje matka založila soukromý klub pro loďáře, a tak se navzájem trumfovaly, až moje matka začala provozovat Stezku skrytého nefritu a vydrželo jí to dodnes. Během té doby matka naučila Zlatou Holubicí anglicky a Zlatá Holubice zase ji čínsky a společně se cvičily v rituálu jménem *momo*, který zloději používají ke kradení cizích tajemství. Zlatá Holubice říkala, že *momo* neznamená nic jiného než být zticha. To jsem jí ale nevěřila.

Někdy jsem sestoupila i s Carlottou ze svého bidýlka a proplétala jsem se bludištěm mužů v tmavých oblecích. Jen málokdy si mě všímali. Zdálo se, jako bych pro ně byla neviditelná, až na služebnictvo, které se mě v době, když mi bylo sedm, už neobávalo jako Vichřice, ale jednalo se mnou spíš jako s nějakým všudypřítomným plevellem.

Byla jsem příliš malá, než abych viděla za shluky mužů, ale slyšela jsem matčin jasný hlas, jak se přibližuje nebo vzdaluje a zdraví každého zákazníka, jako by to byl dlouho postrádaný přítel. Jemně kárala ty, se kterými se nějakou dobu neviděla, a oni se cítili polichoceni, že je postrádala. Sledovala jsem, jak dokáže vést tyto muže k souhlasu s čímkoli, co sama prohlásila. Pokud měli dva přítomní muži opačné názory, nezačala žádnému stranit, ale vyjádřila obecnější náhled, který byl někde uprostřed, a jako nějaká bohy-

ně dokázala sjednotit jejich názory v jediný společný. Netlu-
močila jejich přesná slova, ale změnila tón rozmluvy tak, aby
vyjadřoval dobré úmysly, zájem a spolupráci.

Také odpouštěla šlápnutí vedle, k nimž situace občas smě-
řovala, například mezi různými národy. Vzpomínám si na
jeden večer, kdy jsem stála vedle matky, když představovala
britského továrníka pana Scotta bankéři jménem pan Yang.
Pan Scott začal okamžitě vykládat, jak toho dne vítězil v sáz-
kách na koně. Pan Yang bohužel mluvil dokonale anglicky,
a tak moje matka nemohla pozměnit směr konverzace, když
pan Scott nadšeně vyprávěl, jak strávil odpoledne sázkami
na závodišti.

„Ten kůň měl naději dvanáct ku jedné. V poslední čtvrt-
míli se do toho ale obul, pomalu získával rychlost a vydržel
až do konce.“ Zastínil si oči, jako by před sebou ten závod
znovu viděl. „Vyhrál o pět délek! Pane Yangu, chodíte rád
na koňské dostihy?“

Pan Yang řekl diplomaticky, aniž se usmál: „To potěšení
jsem dosud neměl, pane Scotte, ani žádný jiný Číňan, kte-
rého znám.“

Pan Scott rychle odpověděl: „Tak to se na ně musíme spo-
lu vypravit. Třeba zítra?“

Na to ho pan Yang vážně upozornil: „Podle vašich západ-
ních zákonů platných v Mezinárodní čtvrti byste mě s sebou
musel vzít jedině jako svého sluhu.“

Panu Scottovi zmrzl úsměv na rtech. Na tento zákaz za-
pomněl. Nervózně pohlédl na moji matku a ta řekla s hu-
morem: „Pane Yangu, musíte s sebou vzít pana Scotta za
hradby starého čínského města jako svého rikšu a pobízet
ho, aby si pospíšil jako ten jeho vítězný kůň. Půjčka za oplát-
ku, že?“

Všichni se od srdce zasmáli a matka pokračovala: „Vše-
chen ten hovor o rychlosti a spěchu mi připomíná, že se mu-
síme rychle dát společně do práce, abychom si zajistili schvá-
lení dopravní cesty přes Jokohamu. Zním někoho, kdo by

nám v tom mohl pomoci. Mám mu zítra poslat vzkaz?“ Příští týden dorazily tři peněžní dary, jeden od pana Yanga, další větší od pana Scotta a poslední od úředníka, který uvolnil celému podniku cestu a získal na něm také svůj podíl.

Viděla jsem, jak matka muže fascinuje. Chovali se k ní, jako by do ní byli zamilovaní. Nesměli jí ale své vřelé city vyznávat, i kdyby byly upřímné. Říkalo se, že by taková vyznání nepokládala za pravdivá, ale jen za úskok, jak získat nespravedlivé výhody. Upozorňovala muže, že pokud se budou snažit získat její náklonnost, že Stezky skrytého nefritu je vykáže. Tuto zásadu ale s jedním mužem porušila.

Za balkony velkého salonu byly dvě chodby a mezi nimi ležela společenská místnost, která nám sloužila jako jídelna. Na druhé straně klenutého průchodu ležel rozlehlejší prostor, kterému jsme říkali rodinný sál. Byl zařízený třemi čajovými stolky, křesílky a také západním nábytkem. Tady má matka přijímala své krejčí nebo obuvníky, daňové úředníky, bankěře a další lidi, se kterými řešila různé nudné záležitosti. Čas od času se tu odehrála nepravá svatba kurtizány a jejího patrona, zákazníka, který s ní podepsal smlouvu nejméně na dvě sezóny. Když se místnost nevyužívala, což bylo hodně často, popíjely tu Oblačné krásky čaj a jedly sladká semínka, a přitom lenivě probíraly cti-tele, kterého žádná z nich nechtěla, nebo novou restauraci s módními cizozemskými jídly, případně pád kurtizány z nějakého jiného domu. Navzájem se k sobě chovaly jako sestry, připoutané okolnostmi k tomuto domu a k tomuto okamžiku svých krátkých kariér. Vzájemně se uklidňovaly, povzbuzovaly, a také se hašteřily kvůli nicotnostem, jako byly společné výdaje za jídlo. Žárlily na sebe vzájemně, ale půjčovaly si sponky a náramky. A často si vyprávěly stejné příběhy o tom, jak byly odtrženy od svých rodin, což vždycy skončilo společným poplakaním si v dokonalém vzájemném porozumění. „Nikdo by neměl nést tak hořký úděl,“

zněl společný refrén. „Ať se jde ten špinavý všivák vycpat,“
zněl další.

Jedna z chodeb vedla na menší vnitřní čtvercové nádvoří, obklopené dvěma rozlehlými křídly domu. Vlevo bylo jihozápadní křídlo, kde Oblačné krásky bydlely. Podél všech čtyř jeho stran vedla krytá pavlač, kterou kurtizány procházely do svých pokojů. Dívka s nejnižším postavením měla pokoj nejbliže k chodbě, což znamenalo nejméně soukromí, protože všechny ostatní kurtizány musely chodit kolem jejích dveří a okna, aby se dostaly do svých ložnic. Nejvýše postavená kurtizána obývala ložnici nejdál od chodby, což jí poskytovalo největší soukromí. Každá ložnice byla rozdělená na dvě části. Na jedné straně vysoké zástěny se žaluziemi mohla Oblačná kráska se svým hostem posedět při intimní večeři. Za zástěnou byl její budoár, vlastní ložnice. Měla okno směřující do vnitřního nádvoří, ideální pro pozorování měsíce. Čím byla kráska oblíbenější, tím lépe zařízený byl její pokoj a často překypoval záplavou dáreků od ctitelů a patronů. Budoáry měly více prvků čínského stylu než velký salon. Žádný patron netoužil řešit otázku, na který divan si má sednout, aby si zakouřil, kam si může jít ulevit nebo kde by si mohl zdřímnout, když se znavil.

S matkou a Zlatou Holubicí jsme bydlely v severovýchodním křídle. Matka měla oddělené místnosti po dvou stranách budovy. V jedné si zařídila ložnici a v druhé pracovnu, kde se scházely se Zlatou Holubicí a probíraly, jací hosté mají ten večer dorazit. Vždycky jsem se k ní připojovala na pozdní oběd a také jsem s ní zůstávala, když se ve své ložnici chystala na večer. To pro mě byly nešťastnější momenty celého dne. Během této klidné chvíle se mě vyptávala, co se právě učím, a často k tomu přidávala zajímavá fakta. Ptala se mě také na mé přestupky, o kterých se dozvěděla: co jsem provedla, že se kvůli tomu chtěla jedna ze služebných zabít, zda jsem byla drzá na Zlatou Holubicí, jak se stalo, že jsem si roztrhla další šaty. Sdělila jsem jí svůj názor na no-

vou kurtizánu, na nový klobouk, který si matka vzala, nebo na Carlottiny poslední kousky a na další podobné záležitosti, o nichž jsem si myslela, že jsou důležité pro vedení domácnosti.

Matka měla ještě další místnost, sousedící s pracovnou. Tyto dva pokoje oddělovaly francouzské prosklené dveře kryté silnými závěsy, aby poskytovaly soukromí. Této místnosti se říkalo Boulevard, protože její okna poskytovala vyhlídku na třídu Nanking, a sloužila několikerému účelu. Během dne mě tam vyučovali američtí učitelé. Pokud ovšem matka nebo Zlatá Holubice měly hosty zdaleka, ubytovávaly je v Boulevardu. Někdy se stávalo, že si některá kurtizána nedokázala dobře naplánovat svůj čas nebo byla mimořádně oblíbená, a tak měla objednané dva hosty na stejnou noc. Pak bavila jednoho z nich v Boulevardu a druhého ve svém budoáru. Pokud byla opatrná, ani jeden z klientů se to nedozvěděl.

Můj pokoj ležel na severní straně východního křídla, a protože byl blízko k hlavní chodbě, umožňovalo mi to poslouchat tlachání čtyř služebných, které postávaly hned za rohem od mého okna a čekaly na příkazy, aby přinesly čaj, ovoce, nahřáté ručníky a podobně. Když sloužily nějaké kurtizáně, dozvěděly se přitom, jaké úspěchy má s novým obdivovatelem. Vždycky mě udivovalo, proč kurtizány považují služebné za hluché.

„Mělas vidět ten její obličej, když uviděla, že náhrdelník, který jí ukázal, má sotva poloviční cenu, než v co doufala. Mě to ale nepřekvapilo.“

„Je v mizerné situaci. Do měsíce bude pryč. Ach jo, chudák holka. Na takový osud je příliš dobrá.“

Časně zvečera odvedla nejméně jedna Oblačná kráska svého patrona na větší nádvoří dole pod okny a romanticky s ním promlouvala o přírodě. Často jsem stávala na kryté pavlači a poslouchala tento předem nacvičený šepot, a tak jsem příslušné výroky dokázala odříkávat stejně teskně a toužebně jako kurtizány. Často se jejich hovor stočil k měsíci.

„Měla bych být šťastná, že vidím úplněk, můj milovaný. Je mi ale nevolno při pomýšlení, že mé dluhy rostou jako přibývající měsíc a tvá vášeň se zase vytrácí jako měsíc v novu. Proč bys mi jinak v poslední době nedal žádný dárek? Bude má oddanost odměněna chudobou?“

Nezáleželo na tom, jak byl patron velkorosý. Kráska na něj stejně vyvíjela nátlak a požadovala stále nové dary. Dlouho trápený patron si často povzdechl a řekl kurtizáně, aby už neplakala. Bude souhlasit s čímkoli, jen když si dívka konečně přestane stěžovat.

Tak to obvykle fungovalo. Jednoho večera jsem ale s pobavením zaslechla, jak patron říká: „Kdyby bylo po tvém, byl by úplněk každý den. Už nikdy na mě nechoď s těmihle nesmysly.“

Před polednem jsem vyslechla, jak se dívky na nádvoří baví mezi sebou.

„Ten držgrešle dělal, že je hluchý.“

„Ten můj prostě souhlasil a nedělal žádné drahoty. Měla jsem ho o to požádat už před pár měsíci.“

„Opravdu mě miluje. Řekl mi, že nejsem stejná jako ostatní květinové krásky.“

Za denního světla viděly na obloze jiné obrazy. Jak proměnlivá byla oblaka, právě jako sám osud! V řídkých pruzích vysoko na obloze spatřovaly zlověstná znamení a všimaly si, jak jsou vzdálená. Radovaly se, když viděly obláčky naducané jako zadečky miminek, a bály se, když se ta miminka otočila a ukázala svá černá břicha. Příliš mnoho předchozích Oblačných krásek postihla ze dne na den prudká změna osudu k horšímu. Starší květinové sestry je varovaly, že jejich obliba nepotrvá déle než módnost klobouku. Jenže jak se jejich pověst šířila a byly stále oblíbenější, většina z nich na varování zapomněla. Věřily, že právě ony budou výjimkou.

Za chladných večerů jsem pootevřela okno na štěrbinku a naslouchala hovoru služebných. Za teplých nocí jsem ote-

vřela okno dokořán a stála jsem tiše ve tmě za svými okenicemi, opatřenými žaluziemi. Carlotta mi seděla na rameni a společně jsme špehovaly, jak se služebné baví o tom, co se děje v pokojích kurtizán. Někdy vyslovily výrazy, které jsem slychala, když se Oblačné krásy bavily mezi sebou: „navlékání nitě do jehly“, „vniknutí do pavilonu“, „válečník povstal“ a mnoho dalších obrátů, které je vždycky přiměly k smíchu.

Copak se dítě může ubránit zvědavosti, z čeho pramení takový smích? To léto, kdy mi bylo sedm let, jsem svou zvědavost ukojila. Příležitost se mi naskytla, když se třem služebným a jedné kurtizáně udělalo hrozně zle po nějakém zkaženém jídle. Zbývající služebnou odvolali, aby pomáhala zvracející kurtizáně. Uviděla jsem Růžový Oblak a jejího ctitele, jak jdou kolem mého okna směrem k jejímu budoáru. Za chvíli jsem spěchala do západního křídla a přikrčila se tam pod oknem. Nebyla jsem tak velká, abych viděla dovnitř místnosti, a většina z toho, co jsem slyšela, bylo nudné žertování.

„Vypadáš dobře a spokojeně. V podnikání se ti určitě daří. Představuji si, že si tvoje manželka prozpěvuje jako veselý ptáček.“

Právě ve chvíli, kdy už jsem to chtěla vzdát a vrátit se do svého pokoje, jsem zaslechla ostré překvapené nadechnutí, a pak Růžový Oblak chvějícím se hlasem děkovala svému ctiteli za dárek. Za chvíli jsem uslyšela hekání a stejné překvapené nadechnutí, opakované ještě mnohokrát.

Příští večer jsem se s potěšením dověděla, že těm ženám je pořád ještě špatně. Napadlo mě, že se postavím na obrácené umyvadlo, abych byla právě tak vysoká, že dokážu nahlédnout dovnitř místnosti. Ve svitu lampy jsem uviděla za tenkým hedvábným závěsem postele tmavé obrysy Růžového Oblaku a jejího ctitele. Usilovně se pohybovali jako postavy stínového divadla. Objevily se obrysy dvou malých nohou, které jako by vyrůstaly muži z hlavy, a zničehonic

jedna z nohou kopla a rozhrnula závěs. Muž byl nahý a při-
rážel na dívce tak divoce, až se zřítily z postele. Neovládla
jsem se a vyprskla jsem smíchy.

Nazítří si Růžový Oblak stěžovala Zlaté Holubici, že jsem
je špehovala a její ctitel o ni kvůli mému smíchu málem ztra-
til zájem. Zlatá Holubice to pověděla mé matce a ta mi veli-
ce klidně nařídila, že musím poskytovat kráskám soukromí
a nerušit je v jejich záležitostech. Vyložila jsem si to tak, že
příště musím být opatrnější, aby mě nepřistihli.

Jakmile se mi naskytla další příležitost, využila jsem jí.
V tom věku mi to, co jsem pozorovala, nepřipadalo erotic-
ky dráždivé. Spíš jsem cítila napětí způsobené vědomím, že
to, co dělám, by zahanbilo a ztrapnilo mé oběti, kdyby se to
prozradilo. Zlobila jsem i jinými způsoby: špehovala jsem
muže, který močil do nočníku, schválně jsem zašpinila šaty
kurtizáně, která na mě kvůli něčemu vyjela, a vyvedla jsem
ještě pár podobných kousků. Jednou jsem vyměnila stříbrné
zvonky, které byly zavěšené na svatebním loži, za plechovky,
a když se muž začal na dívce energicky pohybovat a postel
se otřásala, milenci uslyšeli místo jemného stříbrného zvo-
nění ohlušující rachot. Vždycky, když jsem něco takového
provedla, jsem si uvědomovala, že je to špatné, ale také jsem
se přitom vždy cítila odvážně, a to mě vzrušovalo. Také jsem
věděla, co Oblačné krásky skutečně cítí ke svým ctitelům
a patronům. A to vědomí mi dodávalo tajnou moc – nemě-
la sice žádný účel, ale přesto to byla moc, stejně cenná jako
kterákoli cetka v mé šperkovnici.

Byla jsem sice rozpustilá, ale nepřála jsem si sledovat
svou matku s jejími milenci. Odpuzovala mě i pouhá před-
stava, že by dovolila nějakému muži, aby ji viděl bez jejích
krásných šatů. U květinových krásek jsem takové zábrany
neměla. Pozorovala jsem je, jak se svíjejí na divanech. Vi-
děla jsem muže, jak jim upřeně zírají mezi nohy. Sledovala
jsem kurtizány, jak se po kolenou plazí před penisem klienta
a zahrnují ho lichterami. Jedné noci jsem uviděla podsadi-

tého muže, jak vchází do místnosti Plujícího Oblaku. Jmenoval se Yang, zvaný Vzkvétající a byl majitelem několika továren, některé z nich vyráběly šicí stroje a další zaměstnávaly ženy a děti prací na těch strojích. Něžně ji líbal a ona se chvěla a předstírala plachost. Jemně k ní promlouval a jí se rozšířily oči a naplnily se slzami. Svlékla si oblečení. Přesunul své masivní tělo nahoru, vznášel se nad ní jako temný mrak a ona měla v obličeji grimasu strachu, jako by si myslela, že ji rozdrtí svou vahou a zadusí. Přitiskl se k ní a jejich těla se začala pohybovat, jako když sebou hází ryby. Bránila se mu a tragicky vzlykala. A pak se jejich končetiny kolem sebe ovinuly jako hadi. Muž vyrážel drsné zvířecí zvuky. Dívka vydávala tiché výkřiky jako ptáček. Milenec se vyšvihl za její záda, vstoupil do ní zezadu a pohyboval se, jako by klusal na poníkoví, až vyčerpaně odpadl. Zanechal ji ležící bez hnutí na boku. V měsíčním světle, které padalo dovnitř oknem, svítilo její tělo bíle a já jsem ji považovala za mrtvou. Pozorovala jsem Plující Oblak téměř hodinu, až se konečně probírala ze svého stavu blízkého smrti, zívla a protáhla si paže.

To dopoledne jsem na nádvoří zaslechla, jak Plující Oblak říká jedné ze svých květinových sester, že jí Yang, zvaný Vzkvétající pověděl, jak ji zbožňuje, a že se stane jejím patronem a jednoho dne se s ní možná dokonce ožení.

To, co jsem pozorovala, mi najednou začalo připadat nebezpečné a nechutné. Matka a Zlatá Holubice se několikrát zmínily, že se jednou třeba vdám. Vždycky jsem pokládala manželství za jedno ze svých amerických privilegií a mohla jsem čekat, že na rozdíl od kurtizán budu o svém sňatku skutečně rozhodovat sama. Nikdy mě nenapadlo, že mé manželství bude znamenat spoustu takového přirážení, jako jsem viděla u Plujícího Oblaku a jejího ctitele. Teď jsem si ty scény musela neustále vybavovat. Nechtěně mi pořád tanuly na mysli a vyvolávaly ve mně nepříjemné pocity. Po několik nocí mě trápily šokující sny. V každém

z nich jsem se ocitla na místě Plujícího Oblaku, ležela jsem na břiše a čekala. Za průsvitným závěsem se objevil temný obrys muže a za okamžik vtrhl dovnitř – byl to Yang, zvaný Vzkvétající – skočil mi na záda, rajtoval na mně jako na poníkovi a lámal mi jednu kost za druhou. Když s tím byl hotový, zůstala jsem nehybně ležet, studená jako mramor. Čekala jsem, než se začnu zase hýbat, stejně jako to udělala Plující Oblak. Jenže jsem stále vychládala, protože jsem byla mrtvá.

Pak už jsem Oblačné krásky nikdy nešpehovala.

Ze všech květinových sester jsem měla nejraději Kouzelný Oblak. Z toho důvodu jsem ji a jejího patrona špehovala jen jednou. Dovedla mě bavit tím, jak se chlubila vzácností svého výstředního cizozemského zařízení. Říkala, že dřevěné svatební lože je vyřezané z kmene jediného listnatého stromu, silného jako celý náš dům. Našla jsem na něm spoje. Zlatý brokát na opiové posteli byl dárek od jedné z císařských konkubín, o které tvrdila, že je to její nevlastní sestra. Když jsem řekla, že jí to nevěřím, předstírala uraženost. Náplň její pokrývky byla z hedvábných oblaků, které by se prý při nejmenším vzdechnutí vznesly. Vzdechala jsem a vzdychala, abych jí dokázala, že se ani nepohnou. Také měla jednoduchý stolek z období dynastie Ming, v němž byly uloženy poklady nějakého učence, nezbytné doplňky literátů, které oceňovali všichni klienti, i když se sami nikdy nedokázali zařadit mezi lidi s tak vysokým vzděláním. Řekla mi, že tyhle věci náležely duchovi starého básníka. Nikdo jiný si je netroufl odnést. Na duchy jsem nevěřila, ale přesto jsem byla nervózní, když mě nutila, abych si ty předměty dobře prohlédla: byla to kamenná třecí mistička na tuš z fialového *duanu*, štětce s nejjemnějšími ovčími chlupy a tušové tyčinky zdobené reliéfy zahradních výjevů z učencova domu. Zvedla svitky papíru a řekla, že pohltily právě správné množství inkoustu a odrážejí světlo přesné

jakosti. Zeptala jsem se jí, zda dokáže psát básně, a ona odpovíděla: „Ale samozřejmě! Proč bych si jinak všechny ty věci nechávala?“

Věděla jsem, že jako většina kurtizán umí číst a psát jen špatně. Zlatá Holubice požadovala, aby kurtizány měly ve svých pokojích předměty, jaké používají učenci. Zlepšovalo to totiž pověst domu, povyšovalo ho to nad úroveň ostatních. Kouzelný Oblak mi řekla, že duch Básníka obzvlášť oceňuje její pomůcky pro učence, víc než ty, které jsou v ostatních budoárech.

„Vím, co se mu líbí, protože v minulém životě býval mým pánem,“ řekla Kouzelný Oblak, „a já jsem byla jeho oblíbená konkubína. Když zemřel, zabila jsem se, abych mohla zůstat s ním. Ale dokonce i v nebi nás od sebe společnost oddělila. Jeho manželka mi nedovolovala se s ním stýkat a zařídila, aby se znovu vtělil dřív nežli já.“

Nevěřila jsem na duchy, ale přesto mě bláznivé nápady Kouzelného Oblaku znervózňovaly.

„Přišel za mnou hned první noc, kdy jsem se sem nastěhovala. Cítila jsem na tváři chladný závan a věděla jsem, že přišel duch Básníka. Dřív bych snad vyletěla z kůže a utekla pryč bez ní. Tentokrát jsem ale nezačala jektat zuby strachem, a místo toho jsem pocítila, jak se mi žilami rozlévá nádherné teplo. Cítila jsem lásku silnější, než jsem kdy komu sama poskytla, nebo od kohokoli dostala. Té noci se mi zdálo o našem minulém životě a probudila jsem se šťastnější než kdykoli předtím.“

Duch Básníka ji podle jejích slov navštěvoval nejméně jednou za den. Vycítovala ho, když šla do jeho bývalé pracovny nebo když seděla v zahradě u jeho náhrobku. Bez ohledu na to, jak se cítila zoufalá, rozzlobená či smutná, si vždycky okamžitě začala připadat lehce a šťastně.

Když se Oblačné krásky dozvěděly o jejím přízračném milenci, bály se a zlobily se, že ducha pustila na svobodu. Nemohly ji ale kritizovat až příliš, jinak by se její milenec

z říše duchů, bývalý vlastník sídla, začal mstít na těch, kdo pomlouvají jeho milovanou.

„Vidiš ho před sebou? Cítíš ho?“ ptaly se květinové sestry, kdykoli přistihly Kouzelný Oblak s potěšeným výrazem, který neměl zjevnou příčinu.

„Dnes jsem právě před soumrakem viděla jeho stín,“ odpovídala, „a cítila jsem, jak mě jemně pohládl.“ Přejela si dvěma prsty po paži.

A pak jsem i já spatřila stín a pocítila jsem, jak mi po kůži přejelo něco chladného.

„Á, ty ho cítíš také!“ poznamenala Kouzelný Oblak.

„Ne, necítila jsem ho. Nevěřím na duchy.“

„Tak proč se bojíš?“

„Nebojím se. Proč bych měla? Duchové neexistují.“ Můj strach zesílil, jako by chtěl potvrdit, že lžu. Vybavila jsem si, jak mi matka říkala, že duchové jsou projevy lidských obav. Proč by jinak tito takzvaní duchové trápili jen Číňany? Navzdory matčině logice jsem věřila, že duch Básníka v našem domě stále žije. Náhlý strach byl znamením, že se dostavil. Ale proč by mě chtěl navštívit?

Duch Básníka byl na falešné svatbě Plujícího Oblaku a Yanga, zvaného Vzkvétající, který s ní podepsal smlouvu na tři sezóny. Zjistila jsem, že Plujícímu oblaku je šestnáct let a jemu asi padesát. Zlatá Holubice ji utěšovala, ubezpečovala ji, že k ní bude velkorysý, jak už staří muži bývají. A Plující Oblak prohlásila, že ji Yang miluje a že je šťastná.

Má matka byla proslavená tím, že pořádala nejlepší svatby ze všech domů s kurtizánami. Měly západní styl, v protikladu k tradičním čínským svatbám panenských nevěst, což byla kategorie, do které nemohly kurtizány nikdy patřit. Nevěsty – kurtizány dokonce nosily západní bílé svatební šaty a moje matka jich měla celou sbírku, kterou mohly Oblačné krásky využívat. Jejich styl byl jasně severoamerický – se sníženými pasy a objemnými sukněmi, s vrchní vrstvou z lesk-

lého nabíraného hedvábí a zdobené krajkami, výšivkami a perličkami. Takové šaty si nikdo nemohl splést s čínskými smutečními oděvy z drsné bílé pytloviny.

Když jsem se zúčastnila čínské verze svatebního obřadu, uspořádaného pro kurtizánu v jiném domě, zjistila jsem, že západní svatba má své výhody. Zaprvé není její součástí vzdávání pocty předkům, kteří by se určitě ke kurtizáně mezi svými potomky nehlásili. Proto tu odpadly nudné rituály klečení a nekonečného uklánění. Celý obřad byl krátký. Modlitby byly vynechány. Nevěsta řekla „ano“ a ženich také, a pak už nadešel čas k jídlu. Hostina na západní svatbě byla také zvláštní, protože jídla vypadala západně, ale chutnala čínsky.

Za různě vysoké poplatky si patroni mohli vybrat z několika hudebních stylů. Yankeeská hudba, kterou vyhrávala vojenská dechovka, přišla nejdráž a hodila se jen pro hezké počasí. Levnější možností byl yankeeský houslista. Pak ještě existoval výběr repertoáru. Bylo důležité nedat se ošálit názvem písně. Jedna z kurtizán požádala houslistu, aby zahrál „Ó příslib mi“ v domnění, že délka té písně posílí věrnost jejího patrona a možná prodlouží délku smlouvy. Píseň se ale táhla tak dlouho, že o ni hosté ztratili zájem a dokud neskončila, bavili se mezi sebou o jiných věcech.

Podle toho, co říkaly květinové sestry, bylo právě tohle důvodem, proč nebyla smlouva později obnovena. Všem se líbila skladba „Auld Lang Syne“, hraná velmi dojemně na čínský nástroj, který vypadal jako miniaturní violoncello se dvěma strunami. Přestože tento nápěv patřil ke smutným příležitostem jako pohřby a loučení, byl velice oblíbený. Abyste ho mohli zpívat, stačilo se naučit jen několik anglických slov a všichni je rádi zpívali, aby ukázali, že umějí anglicky. Má matka slova změnila tak, aby vyjadřovala slib monogamie. Pokud některá kurtizána tento slib porušila, vedlo to ke zrušení smlouvy, a také jí to zkazilo pověst a velice těž-

ko ji mohla napravit. Pokud ale slib porušil patron, kurtizána se tím cítila ponížena. Proč ji tak urazil? Musel k tomu jistě mít nějaký důvod.

Yang, zvaný Vznešený, který se pokládal za čínského Carusa, zpíval s velkou vervou.

*„Jak staré lásky zapomnět,
když odnese je čas?
Jak staré lásky zapomnět?
Tak přijíme si zas!“*

*Tak zvedni pohár, druhu můj,
tak zvedni pohár zas,
na staré lásky zapomeň,
vždyť odnesl je čas!“*

Uprostřed písni jsem si všimla, že Kouzelný Oblak stočila pohled ke klenutému průchodu. Lehce se dotkla vlastní paže, znovu tam vzhledla a usmála se. Za okamžik jsem pocítila na paži a podél páteře dobře známý chladný závan. Zachvěla jsem se a šla za matkou.

Yang zahalekal poslední tón a dovolil, aby se potlesk protahoval až příliš dlouho. Pak zavolal, aby přinesli dary pro Plující Oblak. Jako první se objevil tradiční dar, který dostávala každá kurtizána: stříbrný náramek a hedvábí na šaty – to si vyžádalo přípitek! Hosté zvedli pohárky, zaklonili hlavy a jediným douškem vypili víno. Následoval další dar, západní divan s růžovým saténovým čalouněním – tady byly nezbytné dva přípitky! Poté přicházely na řadu další dary. Konečně Yang, zvaný Vzkvétající podal Plujícímu Oblaku to, po čem toužila nejvíc, obálku s penězi, její první měsíční plat. Když uviděla sumu uvnitř, prudce se nadechla překvapením, nezmohla se ani na slovo a po tvářích se jí začaly kutálet slzy. V té chvíli jsme nemohly vědět, zda pláče proto, že dostala víc, než čekala, nebo naopak méně. Následoval dal-

ší přípitek. Plující Oblak trvala na tom, že už další kalíšek vína vypít nemůže. V obličejí měla červené skvrny a říkala, že před ní strop uhýbá k jedné straně a podlaha k druhé. Yang ji ale chytil za bradu a za ponoukání svých kumpánů jí víno vnutil, a hned nato další. Plující Oblak zničehonic nahlas řihla, vyzvracela se, a pak se svezla na podlahu. Zlatá Holubice dala rychle znamení hudebníkovi, aby zahrál poslední píseň a pobídl tím hosty k odchodu, a Yang, zvaný Vzkvétající odešel s ostatními a po Plujícím Oblaku se ani neohlédl. Ta zůstala ležet na podlaze a koktala omluvy. Kouzelný Oblak se ji pokoušela posadit, ale napůl bezvědomá dívka se zhroutila zpátky jako mrtvá ryba. „Mizerové!“ ulevila si Zlatá Holubice. „Dejte ji do vany a hlídejte, aby se neutopila!“

Viděla jsem hodně svateb. Mladší krásky uzavíraly jednu smlouvu za druhou, takže jim mezi nimi nezbyval ani týden. Jak ale stárly a jejich oči ztrácely jiskru, přestávaly také uzavírat sňatky. A pak přišel den, kdy Zlatá Holubice takové krásce pověděla, že si musí „najmout nosítka“, což bylo zdvořilé vyjádření toho, že je propuštěna. Vzpomínám si na den, kdy tuto špatnou zprávu dostala Růžový Oblak. Matka a Zlatá Holubice ji povolaly do kanceláře. Já jsem se právě učila v Boulevardu, za francouzskými dveřmi. Slyšela jsem, jak Růžový Oblak zvyšuje hlas. Zlatá Holubice jí uváděla nějaké sumy peněz a snižující se počty klientů. Jak bylo možné, že jsem to slyšela tak zřetelně? Šla jsem ke dveřím a zjistila, že nejsou úplně dovřené, byla v nich centimetrová štěrbina. Slyšela jsem, jak Růžový Oblak tiše žádání, aby tu mohla zůstat ještě o něco déle, a tvrdí, že jeden z jejích ctitelů jí už brzy nabídne, že se stane jejím patronem. Ty dvě ale trvaly na svém a neměly s dívkou slitování. Navrhly jí jiný dům, kam může vstoupit. Růžový Oblak začala mluvit hlasitě a rozzlobeně. Prohlásila, že ji urážejí, jako by byla nějaká obyčejná děvka. Vyběhla z místnosti. Za chvíli jsem ji uslyšela kvílet úplně stejně, jako nařikala

Carlotta, když si zachytila packu v obrubni dveří, jako by jí hlas vycházel přímo z útrobu a srdce. Z těch zvuků se mi dělalo špatně.

Pověděla jsem Kouzelnému Oblaku, co se stalo Růžovému Oblaku.

„To potká každou z nás. Jednoho dne nás osud přivede sem, a některý příští den nás odvede pryč. Možná že příští život bude lepší. Sice trpíme víc tentokrát, ale o to méně se budeme trápit později.“

„Ona by ale vůbec neměla trpět,“ namítla jsem.

Do tří dnů se do pokoje Růžového Oblaku nastěhovala kurtizána jménem Nadýchaný Oblak. Nevěděla nic o tom, co se v tom pokoji odehrávalo – o zmitajících se tělech, vzdychání, slzách ani o nářku své předchůdkyně.

Pár týdnů nato jsem byla v podvečer v budoáru Kouzelného Oblaku. Matka měla příliš práce a nemohla si se mnou sníst obvyklý pozdní oběd. Musela spěchat na nějaké neznámé místo, aby se setkala s nejmenovanou osobou. Kouzelný Oblak si nanášela na obličej pudr a chystala se na dlouhý večer – čekaly ji tři večírky, jeden ve Stezce skrytého nefritu a dva v domech o pár ulic dál.

Měla jsem spousty otázek. „Jsou tohle opravdové perly? Kdo ti je dal? S kým se dnes večer sejdeš? Přivedeš si ho do svého pokoje?“

Řekla mi, že ty perly jsou ve skutečnosti dračí zuby a dostala je od jednoho vévody. Dnes večer ji také něčím uctí, a tak si ho přirozeně přivede do svého pokoje na čaj a rozmluvu. Zasmála jsem se a ona předstírala uraženost, že jí nevěřím.

Nazítří ráno ve svém pokoji nebyla. Věděla jsem, že je něco v nepořádku, protože chyběly její poklady zděděné po učenci a hedvábná přikrývka. Nakoukla jsem do jejího šatníku. Byl prázdný. Matka ještě spala, a stejně tak kurtizány a Zlatá Holubice. Šla jsem tedy za Prasklým Vejcem, naším vrátným, a on mi řekl, že viděl Kouzelný Oblak odcházet,

ale netuší kam. Jak se věci mají, jsem zjistila z hovoru dvou služebných, který jsem náhodou vyslechla.

„Byla nejmiň o pět šest let starší, než přiznávala. Který dům by přijal starou květinu, která je ještě k tomu posedlá duchem?“

„Slyšela jsem Lulu Mimi, jak říká jejímu patronovi, že to jsou jen nesmyslné pověry. Povídal, že je mu jedno, jestli je to duch nebo živý muž, v každém případě se jedná o nevěru a on žádá, aby mu vrátila peníze, co zaplatil za smlouvu s ní.“

Běžela jsem do matčiny pracovny a našla jsem ji tam, jak mluví se Zlatou Holubicí.

„Vím, co udělala, a je jí to líto. Musíš jí dovolit, aby se vrátila,“ přesvědčovala jsem ji. Matka odpověděla, že nic víc už dělat nemůže. Všichni znají pravidla hry, a kdyby udělala u Kouzelného Oblaku výjimku, všechny krásky by si myslely, že mohou beztrestně provádět totéž. Se Zlatou Holubicí se vrátily k probírání plánů na chystaný velký večírek a k tomu, kolik kurtizán navíc bude potřeba.

„Mami, prosím,“ žadonila jsem. Nevšimala si mě. Rozplakala jsem se a vykřikla: „Byla to moje jediná kamarádka! Jestli jí nedovolíš, aby se vrátila, nebudu mít už nikoho, kdo mě má rád!“

Přistoupila ke mně, přitáhla mě k sobě a hladila mě po hlavě. „Nesmysl. Máš tady hodně kamarádek. Sněžný Oblak...“

„Sněžný Oblak mi nedovoluje, abych za ní chodila do jejího pokoje, tak jako mi to dovolovala Kouzelný Oblak.“

„Dcerka paní Pettyové...“

„Ta je hloupá a nudná.“

„Máš Carlottu.“

„To je přece kočka. Nemluví se mnou a neodpovídá mi na otázky.“

Jmenovala mi další holčičky, dcery jejích přátel, ale o všech jsem prohlásila, že je nemám ráda – a ony zase nesnášejí mě, což byla částečně pravda. Dál jsem si stěžovala, jak jsem osamělá, nemám žádné kamarády a jsem pořád nešťastná.

Nakonec matka prohlásila chladným, neústupným tónem: „Nech toho, Violet. Nepropustila jsem ji pro nic a za nic. Skoro zničila náš podnik. Bylo nutné to udělat.“

„A co provedla?“

„Myslela jen na sebe, a tím nás zradila.“

Nevěděla jsem, co chce slovem *zradila* říct. Zklamaně jsem vyhrkla: „Komu na tom záleží, jestli nás zradila?“

„Tvé vlastní matce na tom záleží.“

„Tak tě budu vždycky zrazovat,“ vykřikla jsem.

Pohlédla na mě se zvláštním výrazem, až jsem začala věřit, že mi přece jen ustoupí. Proto jsem ještě přitlačila. „Zradím tě!“ varovala jsem ji.

Obličej se jí zkrivil. „Nech toho, Violet, prosím.“

Já jsem ale nedokázala přestat, přestože jsem věděla, že tím na sebe přivolávám neznámé nebezpečí. „Vždycky tě budu zrazovat,“ opakovala jsem a ihned jsem postřehla, že matce zastřel tvář nějaký stín.

Ruce se jí chvěly a obličej měla tak napjatý, že vypadala jako úplně jiná osoba. Nic neříkala. Čím víc se mlčení prodlužovalo, tím jsem byla vyděšenější. Byla bych ustoupila a všechno odvolala, kdybych věděla, co mám říct nebo udělat. Takhle jsem ale jen vyčkávala.

Konečně se matka ode mě odvrátila a na odchodu mi hořkým tónem řekla: „Jestli mě někdy zradíš, pak s tebou už nebudu mít nic společného. Tím si buď jistá.“

Matka měla jednu oblíbenou větu, kterou říkala každému hostu, čínskému i ze Západu. Vždycky k tomu muži rychle přistoupila a vzrušeně zašeptala: „Doufala jsem, že potkám právě vás!“ Pak se naklonila k jeho uchu a šeptala mu nějaké tajemství, které způsobilo, že muž začal nadšeně přikyvovat. Některý jí políbil ruku. Tahle opakovaná větička mě stišňovala. Všimla jsem si, že matka má často příliš práce, než aby se mi věnovala. Přestala se mnou hrát hry, kdy jsem měla hádat různé věci, ani mě už neposílala, abych hledala

skryté poklady. Už nikdy jsme neležely v její posteli přitulené k sobě, když si četla noviny. Na to všechno byla příliš zaměstnaná. Její veselá nálada a úsměvy už byly vyhrazeny jen mužům na večírcích. Těm mužům, se kterými se tak toužila setkat.

Konečně jednou dala přednost mně. Velice se omlouvala muži, se kterým právě hovořila, s tím, že se musí naléhavě věnovat své dceři. Co se děje tak naléhavého? přemítala jsem. Ale na tom konečně nezáleželo. S nadšením jsem čekala, jaké tajemství má pro mě nachystané. „Pojďme tamhle,“ postrčila mě k tmavému koutu místnosti. Uchopila mě za paži a rychle mě tam odvedla. Vykládala jsem jí o Carlottiných posledních kouscích, chtěla jsem ji pobavit, když vtom moji paži pustila a řekla: „Díky, zlatíčko.“ Přešla k jinému muži, stojícímu v rohu, a řekla: „Fairweathere, drahoušku! Promiň, že jsem se opozdila.“ Její tmavovlasý milenec vystoupil z přítmi a s předstíranou galantností jí políbil ruku. Oplatila mu to srdečným úsměvem, jaký mně nikdy nevěnovala.

Nemohla jsem dýchat, celá zdrcená tím, jak krátce trvalo mé štěstí. Použila mě jako záminku! A ještě horší bylo, že to udělala kvůli Fairweatherovi, muži, který ji občas navštěvoval a kterého jsem nikdy neměla ráda. Před časem jsem věřila, že nejdůležitější člověk pro moji matku jsem já. V posledních měsících se ale ukazovalo, že to není pravda. Naši jedinečnou vzájemnou blízkost něco vykořenilo. Matka nyní byla vždycky příliš zaměstnaná, než aby si se mnou při obědě povídala. Místo toho teď vždycky tou dobou se Zlatou Holubicí probíraly plány na daný večer. Málokdy se mě zeptala, co se učím nebo co právě čtu. Oslovovala mě „drahoušku“, ale tak říkala i mnoha mužům. Ráno mě líbala na tvář a před usnutím na čelo. Jenomže líbala i mnoho mužů, a některé z nich na ústa. Říkala, že mě má ráda, ale neviděla jsem žádné známky, kterými by se to projevovalo. V hloubi duše jsem necítila nic jiného, než že jsem ztratila

její lásku. Její chování ke mně se změnilo a byla jsem si jistá, že to začalo toho dne, kdy jsem jí pohrozila zradou. Kousek po kousku se mi vzdalovala, až se mnou neměla doopravdy nic společného.

Jednoho dne mě Zlatá Holubice našla v Boulevardu, jak pláču. „Maminka už mě nemá ráda!“

„To je nesmysl. Tvoje maminka tě moc miluje. Proč by tě jinak netrestala za všechny ty rošťárny, co provádíš? Onehdy jsi rozbila hodiny, protože jsi posunula ručičky dozadu. Zničilas jí punčochy, protože jsi je použila jako myšku pro Carlottu, aby je lovila.“

„To ale není láska,“ namítla jsem. „Nezlobí se na mě, protože tohle všechno je jí jedno. Kdyby mě opravdu měla ráda, dokazovala by mi to.“

„A jakpak?“ zeptala se Zlatá Holubice. „Co by ti měla dokazovat?“

To způsobilo, že jsem upadla do zmateného mlčení. Nevěděla jsem, co to znamená mít někoho rád. Věděla jsem jen, že cítím hlodající touhu po matčině pozornosti a ujišťování, že jsme si pořád blízké. Chtěla jsem, abych si nemusela dělat starosti o to, zda jsem pro ni důležitější než jakýkoli jiný člověk. Když jsem o tom přemýšlela dál, uvědomila jsem si, že věnuje víc pozornosti našim kráskám nežli mně. Trávila víc času se Zlatou Holubicí než se mnou. Vstávala před polednem, aby poobědvala s přítelkyněmi, s operní pěvkyní s bujným poprsím, vdovou, která cestovala po světě, a s jednou francouzskou špiónkou. Zákazníkům svého podniku věnovala víc pozornosti než komukoli jinému. Jaké projevy náklonnosti od ní asi dostávají, a oč přitom připravuje mě?

Toho večera jsem zaslechla, jak se v chodbě baví dvě služebné a jedna z nich se svěřuje, že je bez sebe starostí, protože její tříletá dcerka má vysoké horečky. Příští večer celá šťastná oznamovala, že holčičce je už lépe. Odpoledne příštího dne se celým nádvořím rozléhal nárek té ženy. Jedna příbuzná jí přišla oznámit, že dítě zemřelo. „Jak je to

možné?“ kvílela. „Dnes ráno jsem ji chovala. Česala jsem jí vlásky.“ Mezi vzlyky popisovala velké oči své dcerky, způsob, jak vždycky nakláněla hlavičku, když poslouchala, co jí říká, jak melodicky zněl její smích. Brebentila o tom, jak šetrila peníze, aby jí koupila kabátek, že jí koupila tuřín, aby jí uvařila zdravou polévku. Později sténala a vykřikovala, že chce zemřít, aby mohla být se svou dcerkou. Pro koho teď má žít? Naslouchala jsem projevům jejího smutku a tajně jsem plakala. Kdybych zemřela, měla by má matka stejně pocity? Rozplakala jsem se usedavěji, protože jsem věděla, že by to tak nebylo.

Týden poté, co mě matka takhle podvedla, vkráčela do mého pokoje, právě když jsem něco probírala se svým učitelem. Bylo teprve jedenáct hodin, obvykle vstávala až o hodinu později. Vrhla jsem po ní trucovitý pohled. Zeptala se mě, zda bych s ní chtěla poobědvat v nové francouzské restauraci na Great Western Road. Úplně jsem tomu nevěřila. Zeptala jsem se jí, kdo tam ještě bude.

„Jen my dvě,“ odpověděla. „Máš narozeniny.“

Na to jsem zapomněla. V našem domě nikdo narozeniny neslavil. Číňané to neměli ve zvyku a matka také ne. Mé narozeniny obvykle připadly na termín blízko čínskému Novému roku a ten jsme slavili s ostatními. Snažila jsem se necítit příliš velké nadšení, ale přesto mnou projel záchvěv radosti. Šla jsem do svého pokoje a oblékla si hezké vycházkové šaty, jedny z těch, které neutrpěly Carlottinými drápkami. Vybrala jsem si modrý plášť a klobouček v podobné barvě. Nazula jsem si dospěle působící kotníkové boty z lesklé kůže se šněrováním. Prohlížela jsem si sama sebe ve vysokém oválném zrcadle. Vypadala jsem jinak než obvykle, nervózně a ustaraně. Bylo mi osm let, už jsem nebyla malá nevinná holčička, která důvěřuje svým pocitům radosti. Kdysi jsem očekávala, že budu šťastná, ale v poslední době jsem zažívala jen samá zklamání, jedno za druhým. I teď jsem čekala zklamání a přitom jsem se modlila, aby to tak nebylo.

Když jsem zašla do matčiny pracovny, zjistila jsem, že se Zlatou Holubicí rozebírají úkoly pro ten den. Matka přecházela po místnosti sem a tam, oblečená v županu, s vlasy rozpuštěnými.

„Dnes večer přijde ten starý výběrčí daní,“ říkala právě. „Slibuje, že když mu budeme věnovat zvláštní pozornost, nebude se mými daněmi zabývat. Uvidíme, jestli ten páprda tentokrát nelže.“

„Pošlu pro Karmín,“ odpověděla Zlatá Holubice, „tu kurtizánu z Domu klidné zeleně. Ta už dnes přijímá jakoukoli práci. Poradím jí, aby si vzala něco tmavého, nejlépe tmavomodrého. Ženám, které mají mládí za sebou, růžová vůbec nesluší. To by měla vědět sama. Také řeknu kuchaři, aby připravil rybu tak, jak to máš ráda, ale ne s americkým kořením. Víím, že tě tím chce potěšit, ale nikdy se mu to nepove-de, a pak všichni trpíme.“

„Máš seznam dnešních hostů?“ ptala se matka. „Už nechci, aby sem měl přístup ten dovozce od Smythe a Dixona. Nic z jeho informací nebylo správné. Dáme jeho jméno Prasklému Vejci, aby ho nepouštěl skrz bránu...“

Když se Zlatou Holubicí všechno projednaly, byla už skoro jedna hodina. Matka mě nechala čekat v kanceláři a zašla do svého pokoje, aby se převlékla. Chodila jsem sem a tam po místnosti, Carlotta mě přitom sledovala a otírala se mi o nohy. Okrouhlý stůl byl přečpaný různými drobnostmi, dárčky, jaké matka dostávala od některých hostů, kteří nevěděli, že dává přednost penězům. Zlatá Holubice drobnosti, které matka nechtěla, prodávala. Každou věčičku jsem zvedla a Carlotta se vždycky natáhla a očichávala ji. Bylo tam jantarové vejce s nějakým hmyzem uvnitř – to půjde rozhodně pryč. Ptáček z ametystů a jadeitu – toho si možná nechá. Zasklená krabice se sbírkou motýlů z různých zemí – to se jí určitě oškliví. Obrázek zeleného papouška – ten se mi líbil, ale matka věšela na stěny jedině obrazy nahých řeckých bohů a bohyní. Obracela jsem stránky ilustrované kni-

hy s názvem *Svět moře* a viděla jsem tam obrázky hroživých nestvůr. S pomocí lupy, která ležela poblíž, jsem zvětšovala tituly knih v knihovně: *Indická náboženství*, *Cesty do Japonska a Číny*, *Bouřlivá Čína*. Narazila jsem na knihu v červeném obalu, na kterém byla vytlačená černá silueta chlapce v uniformě, jak střílí z pušky. *Prapory spojenců: příběh boxera*. Uprostřed ní byl zastrčený mezi stránkami nějaký lístek. Byl napsaný pečlivým písmem školáka.

Milá paní Minturnová,

kdybyste někdy potřebovala amerického mladíka, který umí poslouchat příkazy, uvažovala byste o mém přijetí do dobrovolné služby? Rád bych vám byl k službám zcela podle vašeho přání.

Váš věrný služebník

Ned Peaver

Přijala matka tuto nabídku a stal se jejím věrným služebníkem? Dala jsem se do čtení stránky, u které byl lístek vložen. Příběh se týkal vojáka jménem Ned Peaver – aha! – a jeho příhod během Boxerského povstání. Rychle jsem stránku přelétla pohledem a usoudila jsem, že Ned byl tupý, pedantický chlapec, který se vždy řídil příkazy. Odjakživa jsem nesnášela Boxerské povstání a všechno, co s ním souviselo. V roce 1900, když vzpoura planula nejvíc, mi byly dva roky, a tak jsem si domýšlela, že jsem v té násilné době mohla snadno zahynout. Četla jsem knihu o mladých mužích, kteří si navzájem přísahali bratrství jako boxeři v době, kdy miliony rolníků uprostřed Číny hladověly jeden rok kvůli povodním a další rok kvůli suchu. Pod vlivem pověstí, že má jejich země připadnout cizincům, boxeři pozabijeli asi dvě stě bílých misionářů a jejich dětí. Podle jednoho vyprávění statečná malá holčička krásně zpívala, zatímco její rodiče sledovali, jak ji úder meče posílá do nebe. Kdykoli jsem si to představila, sáhla jsem si na krk a ztěžka jsem polkla.

Podívala jsem se na hodiny. Jejich nově spravené ručičky ukazovaly už dvě hodiny. Od chvíle, kdy mi matka oznámila, že spolu půjdeme na oběd, jsem čekala už skoro tři hodiny. Najednou jako by mi v hlavě i v srdci něco vybuchlo. Roztrhala jsem dopis od Neda Peavera. Šla jsem ke stolku s matčinými věcmi a mrštila jsem krabicí motýlů na podlahu. Carlotta utekla. Shodila jsem ze stolku ametystového ptáčka, lupu a jantarové vejce. Utrhla jsem obal *Světa moří*. Do místnosti přiběhla Zlatá Holubice a zděšeně si prohlížela tu spoušť. „Proč chceš mamince ublížit?“ zeptala se smutně. „Proč máš takovou zlost?“

„Už jsou dvě hodiny. Máma říkala, že mě vezme do restaurace, protože mám narozeniny. A pořád nejde. Zapomněla na to. Vždycky zapomíná, že vůbec žiju.“ Přes slzy jsem viděla rozmazaně. „Nemá mě ráda. Má ráda jen všechny ty mužské.“

Zlatá Holubice zvedla jantarové vejce a lupu. „Tohle byly dárky pro tebe.“

„Jsou to věci, které dostala od mužských a sama je nechce.“

„Jak si to jen můžeš myslet? Vybrala je zvlášť pro tebe.“

„Tak proč se už nevrátila a nešla se mnou na oběd?“

„A já! Tys to udělala, protože máš hlad! Stačilo požádat služebnou, aby ti přinesla něco k jídlu.“

Nevěděla jsem, jak jí vysvětlit, co by pro mě ten oběd s maminkou v restauraci znamenal. Chrlila jsem zmateně své bolesti: „Říká mužským, že se chce setkat právě s nimi. Mně řekla to samé, ale byl to jen trik. Je jí už úplně jedno, jestli se cítím smutná nebo osamělá...“

Zlatá Holubice se zamračila. „Tvoje máma tě rozmazluje, a takhle to pak dopadá. Nejsi jí vůbec vděčná, jen se vztekáš, když někdy není po tvém.“

„Nedodržela svůj slib a neomluvila se mi za to.“

„Byla rozrušená. Dostala jeden dopis...“

„Dostává spousty dopisů.“ Kopala jsem do útržků dopisu od Neda.

„Tehle dopis byl ale jiný,“ upřela na mě zvláštní pohled. „Týkal se tvého otce. Zemřel.“

Nejdřív jsem nepochopila, co řekla. Můj otec. Jak to může? V pěti letech jsem se matky poprvé zeptala, kde je můj tatínek. Zjistila jsem, že všichni nějakého tatínka mají, dokonce i kurtizány, jejichž tátové je prodali. Maminka odpověděla, že já žádného tatínka nemám. Když jsem na ni dál tlačila, řekla, že zemřel ještě dřív, než jsem se narodila. Po další tři roky jsem občas na matku dotírala dotazy, kdo byl můj otec.

„Co na tom záleží?“ odpověděla mi vždycky. „Je po smrti a stalo se to tak dávno, že už jsem zapoměla jeho jméno i to, jak vypadal.“

Jak mohla zapomenout jeho jméno? Zapoměla by také mé jméno, kdybych zemřela? Dál jsem ji pronásledovala a pátrala po odpovědích. Když pak zmlkla a začala se mračit, vycítila jsem, že by bylo nebezpečné pokračovat.

Teď ale vyšla najevo pravda. Je naživu! Nebo aspoň donedávna byl. Můj zmatek se změnil v rozechvění a zlost. Matka mi celou dobu, kdy byl otec naživu, lhala! Možná že mě měl rád, a když mi neprozradila, že žije, připravila mě o něj. Teď je doopravdy mrtvý a na všechno je moc pozdě.

Rozběhla jsem se do matčiny pracovny a křičela jsem: „Nebyl mrtvý! Tajila jsi ho přede mnou!“ Vychrlila jsem na ni všechna obvinění, která se mi vyrojila v hlavě. Neřekla mi pravdu o ničem, co pro mě bylo důležité. Lhala, už když mi říkala, že právě se mnou potřebuje mluvit. Lhala o tom dnešním obědě... Matka zůstala neschopná řeči.

Zlatá Holubice vběhla dovnitř. „Řekla jsem jí, že jsi dostala dopis oznamující, že její otec právě zemřel.“

Matka ji zdrtila pohledem. Zlobila se na ni? Propustí nás obě, jak to dělala s lidmi, kteří se jí něčím znelíbili? Odložila ten hrozný dopis. Dovedla mě k pohovce a posadila se vedle mě. A pak udělala něco, co jsem u ní nezažila už velice dlouho: pohládila mě po hlavě a začala mi šeptat uklid-

ňující slova, takže jsem se rozplakala ještě usedavěji. „Violet, moje nejdražší, opravdu jsem si celou tu dobu myslela, že je po smrti. Bylo pro mě příliš bolestné na něj myslet nebo o něm mluvit. A teď, teď jsem dostala takový dopis...“ Oči se jí leskly, ale stále ovládala své emoce.

Když jsem dokázala znovu dýchat, zasypala jsem ji otázkami a matka po každé z nich přikývla a řekla, že ano. Byl hodný? Byl bohatý? Měli ho ostatní rádi? Byl starší nežli ona? Měl mě někdy rád? Hrál si se mnou? Vyslovoval mé jméno? Matka mě dál hladila po vlasech a třela mi ramena. Cítila jsem nesmírný smutek a přála jsem si, aby nepřestávala a pořád mě konejšila. Dál jsem jí kladla otázky, až byla moje mysl vyčerpaná a prázdná. Pak už mi bylo slabo z hlady. Zlatá Holubice zavolala služebnou a nařídila jí, aby mi odnesla oběd do Boulevardu. „Tvoje maminka teď potřebuje být sama.“ Matka mě políbila a odešla do své ložnice.

Při jídle mi Zlatá Holubice vyprávěla, jak obtížně se moje matka musela protloukat bez manžela. „Všechnu tu práci dělala jen pro tebe, Violetko,“ vysvětlovala mi. „Bud' jí vděčná a chovej se k ní hezky.“ Než odešla, ještě mě nabádala, abych se dobře učila a dosáhla dobrého vzdělání, a tak projevila své matce úctu. Místo učení jsem ale zůstala ležet na posteli v Boulevardu a přemýšlela o svém právě zesnulém otci. Začala jsem si sestavovat jeho obraz: měl hnědé vlasy; jeho oči byly určitě stejně zelené jako ty moje. Brzy jsem usnula.

Ještě jsem byla otupělá rozespalostí, když jsem zaslechla nějakou hádku. UVědomila jsem si, že nejsem ve svém pokoji, ale stále ještě v Boulevardu. Přešla jsem k oknu a vyhlédla do chodby, abych zjistila příčinu toho rozruchu. Obloha měla temně šedý odstín, panovala ta neurčitá, nehybná doba mezi nocí a ránem. Chodby zely prázdnotou. Okna naproti přes dvůr byla tmavá. Ohlédla jsem se a uviděla proužek teplého světla, vycházející z úzké štěrbiny v závěsech na prosklených francouzských dveřích. Rozzlobený hlas patřil

mé matce. Podívala jsem se skrz škvíru v závěsu a spatřila jsem zezadu její hlavu. Rozpustila si vlasy a seděla na pohovce. Právě se vrátila z nějakého večírku. Byl snad v místnosti ještě někdo? Přiložila jsem ucho na sklo. Matka nadávala zvláštním tichým hlasem, podobným Carlottině hrdelnímu vrčení. „*Jsi bez páteře... jak tančící opička... máš tolik svědomí a cti jako nějaký všivý zloděj...*“ Odhodila složený kus papíru. Padl na podlahu blízko vyhaslého krbu. Byl to ten dopis, který dostala? Šla ke svému pracovnímu stolu a posadila se, vzala kus dopisního papíru, a pak po něm prudce přejížděla perem, z nějž ukapával inkoust. Napůl popsany papír zmačkala a hodila ho na podlahu. „Kéž bys byl opravdu mrtvý!“ vykřikla.

Můj otec je tedy naživu! Zase mi lhala! Chtěla jsem se vřítit do místnosti a žádat, aby mi pověděla, kde můj otec žije. Ale pak matka vzhledla a já jsem skoro vykřikla zděšením. Její oči se změnily. Zelené duhovky se obrátily rubem ven a jejich zadní strany byly bezvýrazné jako písek. Byly to oči mrtvých žebráků, které jsem vídala ležet v příkopech. Prudce vstala, zhasila lampy a odešla do své ložnice. Chtěla jsem stůj co stůj vidět ten dopis. Opatrně jsem otevřela francouzské dveře. Byla tma a musela jsem tápat dopředu po hmatu a přejíždět rukama po nábytku, abych do něj nenařazila. Klekla jsem si. Najednou jsem ucítila, jak se mě něco dotklo, a zděšeně jsem se nadechla. Byla to Carlotta. Otírala se o mě hlavou a předla. Nic jsem nemohla najít. Nahmatala jsem nohy stolu a pomalu jsem se zvedla. Mé oči se přizpůsobily temnotě, ale nerozeznávala jsem nic podobného dopisu. Vyplížila jsem se z místnosti, hluboce zklamaná.

Nazítří se matka chovala jako vždycky – svým svižným, řízným způsobem rozdělovala denní úkoly. Večer byla okouzující a hovorná, na své hosty se usmívala jako obvykle. Když byly se Zlatou Holubicí nejvíc zaměstnané večírkem, proklouzla jsem do Boulevardu a otevřela francouzské dveře jen natolik, abych se dokázala protáhnout skrz mezeru v zá-

věsech a vniknout do matčiny pracovny. Rozsvítla jsem jednu plynovou lampu. Zotvírala jsem zásuvky psacího stolu a zjistila jsem, že jedna z nich je plná dopisů, jejichž obálky měly vytlačené názvy společností. Nahlédla jsem pod matčin polštář a do malé skříňky vedle její postele. Nazvedla jsem víko její truhly, stojící v nohách postele. Šířil se z ní pach terpentýnu. Jeho zdrojem byly dva stočené obrazy. Rozvinula jsem jeden z nich a s údivem spatřila matčin portrét v mládí. Položila jsem ho na podlahu a uhladila ho. Dívala se přímo před sebe, jako by mě sledovala. Přes hrud měla přehozenou kaštanově zbarvenou látku. Její bledá záda zářila jako chladný měsíc. Kdo to namaloval? A proč je tak málo oblečená?

Už jsem se chtěla podívat na druhý obraz, když mě vyplašil přibližující se smích Nadýchaného Oblaku. Dveře do Boulevardu se otevřely. Uskočila jsem ke straně pracovny, kde mě dívka nemohla postřehnout. Cukrovala s klientem a snažila se, aby si tu udělal pohodlí. Zrovna ona musí být tak oblíbená! Nadýchaný Oblak přitáhla francouzské dveře a zavřela je. Rychle jsem vrátila oba obrazy do kufru a už jsem chtěla zhasnout lampu a odejít, když do místnosti vešla Zlatá Holubice.

Obě naráz jsme se prudce nadechly překvapením. Než dokázala promluvit, zeptala jsem se jí, zda neviděla Carlottu. Jako by mě slyšela, Carlotta hlasitě zakvílela za dveřmi Boulevardu. Nadýchaný Oblak zaklela: „Myslela jsem si, že ta zatracená kočka je bezhlavý duch!“ Šla jsem k francouzským dveřím, pootevřela je a Carlotta vystřelila dovnitř pracovny.

S Carlottou v náručí jsem rychle sešla dolů na večírek. Myslela jsem si, že bych mohla mezi hosty zahlédnout svého otce. Pak jsem si ale uvědomila, že by si netroufl se tady ukázat. Matka by mu vyškrábala oči. Pozorovala jsem hosty a pohrávala si s představou, že je každý z nich, jeden po druhém, můj tatínek. Vybírala jsem si vlastnosti, které se mi

líbily – že se někdo hodně smál, že měl na sobě nejlepší oblečení, že mu ostatní projevovali nejvíc úcty, že na mě mrkl. Pohledem jsem se zastavila na muži s vyzáblým, nepřívětivým obličejem, a na dalším, který měl tak zrůžovělý obličej, až to vypadalo, že každou chvíli vybuchne.

Každý večer jsem si v posteli před usnutím představovala různé podoby svého tatínka: hezkého nebo ošklivého, požívajícího úcty nebo všemi opovrhovaného. Představovala jsem si, že mě miloval. A zase že mě nikdy neměl rád.

Měsíc po svých osmých narozeninách jsem vešla do společné jídelny, abych posnídala s Oblačnými kráskami a jejich pomocnicemi. Šla jsem se posadit na své obvyklé místo u stolu. Zjistila jsem ale, že nejnovější kurtizána, Mlžný Oblak, mi moji židli obsadila svým zadkem. Zamračila jsem se na ni a ona na mě lhostejně pohlédla. Měla miniaturní rysy zasazené v buclatém, kulatém obličejí, což mužům z nějakého důvodu připadalo přitažlivé. Mně se zdálo, že má ošklivý obličej mimina, přilepený na žlutý měsíc.

„Tohle je moje židle,“ řekla jsem.

„Podívejme se! Tvoje židle? Je na ní snad vyřezané tvé jméno? Máš na ni oficiální dekret?“ Dělal, jako že si prohlíží opěrky a nohy židle. „Nevidím tu nikde cedulku s tvým jménem. Všechny židle jsou stejné.“

Ve spáncích mi prudce bušilo. „Tohle je moje židle.“

„Cože? A proč si myslíš, že tady smíš sedět jenom ty?“

„Lulu Mimi je moje máma,“ prohlásila jsem, „a já jsem Američanka jako ona.“

„Odkdy mají míšenečtí bastardi jako ty stejná práva s bělochy?“

To mě šokovalo. V hrdle se mi zvedal vztek. Dvě z krásek si překryly ústa dlaní. Sněžný Oblak, kterou jsem měla raději než ostatní, nás napomenula, abychom se uklidnily. Navrhla nám, abychom se na té židli střídaly. Já jsem ale doufala, že se zastane mě.

Vyprskla jsem na Mlžný Oblak: „Jsi červ v zadku mrtvé ryby!“

Služebné vybuchly smíchy.

„Fuj! Ta míšenka je ale sprostá,“ prohlásila Mlžný Oblak.

Rozhlédla se kolem stolu po ostaních. „Jestli to není míšenka, tak jak to, že vypadá tak čínsky?“

„Co si to dovoluješ říkat!“ křičela jsem. „Jsem Američanka. Nic čínského na mě není.“

„Tak proč mluvíš čínsky?“

Na to jsem nejdřív nedokázala odpovědět, protože bych to zase řekla čínsky a tím bych její slova potvrdila. Mlžný Oblak uchopila malý olejnatý burský oříšek svými tenkými, zašpičatělými jídelními hůlkami. „Víš někdo z vás, kdo je její čínský otec?“ A vhodila si oříšek do pusy.

Ruce se mi třásly vztekem, a ještě víc mě rozzuřovalo, když jsem viděla, s jakým klidem jí. „Maminka tě potrestá za to, že to říkáš.“

Posměšně zopakovala má slova, pak si vložila do úst nakládanou ředkvičku a žvýkala ji, aniž se namáhala si přikrýt ústa. „Jestli ty jsi čistokrevná běloška, tak potom my všechny musíme být bělošky taky. No není to pravda, sestry?“ Ostatní krásky a jejich pomocnice se ji nepřesvědčivě snažily umlčet.

„Jsi špinavá a sprostá!“ obořila jsem se na ni.

Zamračila se. „O co ti jde, ty spratku? Stydíš se tolik za to, že jsi Číňanka, že ani nepoznáš v zrcadle vlastní čínský obličej?“

Ostatní sklopily oči. Dvě z nich na sebe po straně pohledly. Plující Oblak položila ruku na paži Mlžného Oblaku v prosbě, aby toho nechala. „Je ještě moc malá, než abys s ní o tom mluvila.“

Proč se ke mně chová Plující Oblak tak vlídně a snaží se mi pomoci? Nechala jsem se unést vztekem a shodila jsem Mlžný Oblak ze židle. Na okamžik byla tak ohromená, že nebyla schopná pohybu, ale pak mě chytila za kotní-

ky a stáhla mě ze židle také. Začala jsem jí bušit pěstmi do ramen. Chytila mě za vlasy a odhodila mě od sebe.

„Míšenecká bastardka, a ještě je úplně bláznivá! Nejseš o nic lepší než kterákoli z nás!“

Vrhla jsem se na ni a praštila jsem jí hřbetem ruky přes nos. Z jedné nozdry se jí vyřinula krev, a když si ji otřela a uviděla své rudé prsty, znovu se na mě vrhla, porazila mě a rozmazala mi krev po obličejí. Ječela jsem nadávky a kousala ji do ruky. Křičela a její oči působily dojmem, že div nevypadnou z důlků. Chytila mě za krk a začala mě škrtit. Lapala jsem po dechu, v panice jsem se snažila uniknout a praštila jsem ji do oka. Vyskočila a zhrozně vykřikla. Způsobila jsem jí jednu z nejhorších věcí, které mohly dívku potkat: monokl na oku. Teď se nebude moci objevovat na veřejích, dokud modřina nezmizí. Mlžný Oblak pronikavě vřeštěla, znovu na mě zaútočila, vyťala mi políček a slibovala, že mě zabije. Ostatní dívky a jejich pomocnice na nás ječely, abychom toho nechaly. Muži ze služebnictva přispěchali a odtrhli nás od sebe.

Naráz všechno ztichlo a nebylo slyšet nic jiného než nadávání Mlžného Oblaku. Tu odmlku způsobil příchod mé matky a Zlaté Holubice. Myslela jsem si, že mi maminka přispěchala na pomoc. Za okamžik jsem ale postřehla, že má oči šedé jako čepele nožů.

Mlžný Oblak afektovaně vykřikla: „Ona mi zranila oko...“

Sevřela jsem si rukou krk, jako by mě ještě bolel. „Skoro mě uškrtila!“

„Chci za to poškozené oko odškodné!“ vykřikla Mlžný Oblak. „Vydělávala jsem vám víc peněz než ostatní holky, a teď nebudu moct pracovat, dokud se mi oko nezahojí, tak chci peníze, které jsem mohla vydělat!“

Matka se na ni upřeně zadívala. „Když ti je nedám, co uděláš?“

„Odejdu odsud a povím všem, že tenhle spratek je napůl Čiňanka.“

„Nemůžeme si dovolit nechat tě, abys všude vykládala lži, prostě proto, že máš zlost. Violet, omluv se jí.“

Mlžný Oblak mě zdrtila opovržlivým, vítězným pohledem. „A co moje peníze?“ zeptala se matky.

Matka se obrátila a odkráčela z místnosti, aniž jí odpověděla. Šla jsem za ní, protože jsem nechápala, proč se mě nezastala. Když jsme došly do jejího pokoje, vykřikla jsem: „Řekla o mně, že jsem míšenka a bastardka!“

Matka polohlasem zaklela. Obvykle se různým urážkám jen smála. Tentokrát mě ale její mlčení vyděsilo. Chtěla jsem, aby mě uklidnila.

„Je to pravda? Jsem napůl Číňanka? Mám čínského otce?“

Odvrátila se a odpověděla nebezpečným tónem: „Tvůj otec je po smrti. To jsem ti přece říkala. Už o tom nikdy a s nikým nemluv.“

Její tón byl jako bez života a naháněl mi hrůzu, protože mi zasel do srdce mnoho obav. Jaká je pravda? A co by bylo horší?

Nazítří Mlžný Oblak zmizela. Matka ji vyhodila, jak říkaly ostatní dívky. Teď jsem vůbec neměla vítězný pocit, jen mi bylo nevolno z toho, že jsem způsobila větší škodu, než jsem měla v úmyslu. Zнала jsem důvod, proč musela odejít. Prozradila mi pravdu. Bude ji teď šířit všude, kam se poděje?

Zeptala jsem se vrátného, zda ví, kam odešla Mlžný Oblak.

Prasklé Vejce zrovna čistil pilníkem zrezivělou závoru. „Když odcházela, chrlila tolik nadávek na tvou matku, že mi ani nedala adresu svého nového domu. S tím monoklem možná nebude nějakou dobu mít kam jít.“

„Slyšel jsi, co o mně říkala?“ Napjatě jsem čekala na odpověď, ze které se dozvím, jak dalece se už ta lež rozšířila.

„Ale jdi. Neposlouchej, co říká. To ona je míšenka,“ řekl. „Myslí si, že díky té bílé části své krve je stejně dobrá jako ty.“

Bílá? Mlžný Oblak měla tmavé oči i vlasy. Nikdo by ji nemohl pokládat za něco jiného než za čistokrevnou Číňanku.

„Myslíš, že vypadám jako poloviční Číňanka?“ zeptala jsem se ho tiše.

Podíval se na mě a zasmál se. „Vůbec nevypadáš jako ona.“ A vrátil se k oškrabování závory.

Ulevilo se mi.

A pak řekl. „Určitě ne z poloviny. Možná máš jen pár kapek čínské krve.“

Ledový strach mnou projel od vlasů až do špiček nohou.

„Ale jdi, já jen žertoval,“ řekl mi měkce, až příliš konejšivým tónem.

„Její matka byla napůl Švédka,“ slyšela jsem později, jak říká jedné pomocnici, „vdala se za muže ze Šanghaje, který brzy zemřel a nechal ji samotnou s miminem. Rodina jejího muže ji odmítla uznat jako jeho vdovu, a protože vlastní příbuzné neměla, nezbývalo jí než si vydělávat na ulici. A pak, když ji muži žádali o Mlžný Oblak, už když holce bylo jedenáct let, ji prodala do prvního luxusního domu kurtizán, kde měla aspoň šanci na lepší život než ona sama. Tak jsem to slyšel od vrátného z Domu Li, kde Mlžný Oblak pracovala předtím, než přišla k nám. Kdyby tam neudělala scénu jejich madam, teď by se tam snad mohla vrátit.“

Později jsem ve svém pokoji seděla celou hodinu na posteli. Držela jsem na klíně zrcadlo a nedokázala jsem ho zvednout k obličejí. A když jsem to konečně udělala, spatřila jsem své zelené oči a hnědé vlasy a vydechla jsem úlevou. Zase jsem zrcadlo odložila. Obavy se ale brzy vrátily. Stáhla jsem si vlasy dozadu stužkou, abych lépe viděla tvar svého obličejí. Zatajila jsem dech a znovu se podívala do zrcadla. Zase jsem nerozpoznala nic čínského. Usmála jsem se, a jakmile jsem to udělala, mé buclaté tváře se zvedly, zúžily mi oči a zešikmily je ve vnějších koutcích, a při této náhlé změně se mi rozbušilo srdce. Příliš jasně jsem rozeznala

znaky svého neznámého otce: trochu zaoblený nos, zvednuté nosní dírky, tuk usazený pod obočím, hladké a oblé čelo. Naducané tváře a plné rty. Má matka žádný z těchto rysů neměla.

Co se to se mnou děje? Chtěla jsem utéct a nechat tuhle svoji novou tvář za zády. Končetiny mi ztěžkly. Znovu a znovu jsem se prohlížela v zrcadle a doufala, že se můj obličej vrátí k té podobě, jakou jsem vidávala dříve. Takže proto už mě matka nemá tak ráda! Dědictví po mém čínském otci se mi šířilo po obličejí jako nějaká skvrna. Pokud ho nenávidí natolik, že si přeje, aby raději neexistoval, pak musí vůči mně mít stejné pocity. Rozpustila jsem si vlasy a potrásla hlavou, takže se mi kadeře rozlily jako tmavá záclona přes obličej.

Na pažích jsem ucítila chladný závan. To přišel duch Básníka, aby mi oznámil, že po celou dobu dobře věděl, že jsem Číňanka.

Špehýrkou jsem teď pozorovala všechny čínské muže, kteří přicházeli do Stezky skrytého nefritu. Byli to ti nejvzdělanější, nejbohatší a nejvlivnější muži z celé Šanghaje. Mohl by být některý z nich můj otec? Sledovala jsem svoji matku, abych se přesvědčila, zda projevuje některému z nich větší náklonnost, nebo naopak nevoli. Jako obvykle se ale zdálo, že ji zajímají všichni stejně. Věnovala jim své jedinečné úsměvy, důvěrný smích a slova pronášená s dobrou zahraňou upřímností, působící dojmem, že jsou určena jen jim osobně.

Znala jsem jediného čínského muže, s nímž matka jednala s nefalšovanou upřímností a respektem: byl to vrátný Prasklé Vejce. Vidala se s ním každodenně, a dokonce s ním dole ve vrátnici popíjela čaj. Znal všechny poslední klípky o mužích, které jsme měli na seznamu našich hostů. Vrátní ze všech podobných domů vždycky viděli a slyšeli všechno, co se dělo, a sdělovali si to navzájem. Matka se Zlaté Holu-

bici často zmiňovala o tom, jak je jí Prasklé Vejce oddaný a jak je bystrý.

Vůbec jsem si nedovedla představit, jak Prasklé Vejce přišel ke svému jménu. Určitě nebyl hloupý. Všechno, co mu matka řekla o našem podnikání i o záležitostech jiných domů, si vždycky zapamatoval. Neuměl číst a psát víc než pár slov, ale dokázal číst v lidských povahách. Měl pronikavý zrak, pokud šlo o rozlišování, kterého hosta bychom měli vítat a jaké má kdo společenské postavení. Všimal si obličejů jejich synů, stojících rozpačitě před branou, a vždycky se staral, aby se tito chlapi u nás cítili obzvlášť vítáni, protože věděl, že jejich první návštěva znamená uvedení do světa mužských požitků. Vtiskl si do paměti jména všech bohatých a vlivných mužů, kteří náš dům ještě nenavštívili. Z toho, jak moc dychtivě se mu muž v bráně představil, dokázal Prasklé Vejce odhadnout, co má ten večer v úmyslu dělat – zda se chce dvořit nějaké Oblačné krásce, nebo obchodnímu partnerovi – a pak o tom pověděl mé matce. Všimal si zevnějšku každého muže – od toho, jak má upravené vlasy, až k podrážkám bot, detailů na míru ušitého obleku a způsobu, s jakou samozřejmostí ho nosí. Znal všechny známky dlouhodobého života v prestižní pozici, podle kterých se dal takový muž odlišit od těch, kteří se vyšvihli teprve nedávno. Během svých vzácných dní volna se Prasklé Vejce vždycky oblékal do nějakých pěkných šatů, odložených některým naším klientem. Po letech pozorování dovedl napodobit způsob gentlemanů, a dokonce i jejich mluvu. Vždycky byl pečlivě upravený, vlasy měl čerstvě ostříhané a nehty čisté. Po tom, co mi řekl, že mám v sobě trochu čínské krve, mě napadlo, zda není mým otcem on. Měla jsem ho sice ráda, ale styděla bych se, kdyby to tak bylo. A v takovém případě by se za to asi i moje matka příliš styděla a neprozradila by mi to. Ale jak by z něj mohla udělat svého milence? Nebyl kultivovaný ani pohledný jako její ostatní milenci. Obličej měl dlouhý, nos příliš masitý a oči moc daleko do sebe. Byl starší

než matka, možná kolem čtyřicítky. Ve srovnání s ní působil droboučce. A navíc jsem mu našťěstí nebyla ani v nejmenším podobná.

Ale co když to opravdu je můj otec? Má dobrý charakter a to je důležité. Vždycky se choval vládně. Mužům z našeho seznamu, kteří přišli před bránu a nevyhověli jeho nárokům, se omlouval, že máme nadbytek hostů, kteří právě nečekaně dorazili na velký večírek. Mladým studentům a cizím námořníkům dával dobrou radu: „Přejděte Most zbitého psa a zkuste opiový dům s názvem Stříbrné zvonky. Tam vám jistě ve všem vyhoví taková velká postarší holka jménem Švestka, jen jakmile si koupíte pár dýmek.“

Prasklé Vejce měl Švestku v oblibě. Kdysi pracovala ve Stezce skrytého nefritu, dokud příliš nezestárla. Říkal o ní, že je jako jeho dcera. Choval se ochranně ke všem dívkám a ony mu často projevovaly vděčnost tím, že vykládaly ostatním, jak se je snaží chránit. Prasklé Vejce předstíral, že to neslyší, a dívky na něj občas zavolaly: „No žes to udělal?“ A on zareagoval velice zmateným a nevinným pohledem.

Pokud byl můj otec opravdu Číňan, pak jsem si přála, aby připomínal Prasklé Vejce. Jenomže pak jsem vyslechla, jak Sněžný Oblak vypráví asi měsíc po debaklu s Mlžným Oblakem jednu historku. Zrovna jsme snídaly v jídelně.

„Včera přišel k bráně opilec,“ vyprávěla. „Seděla jsem v přední zahrádce, právě mimo jeho dohled. Podle jeho laciného a oblýskaného oblečení bylo jasné, že patří k těm mužům, co se jim ze dne na den podařilo v něčem uspět, ale jejich slovům nejde věřit, je to jen takový žlutý lůj plovoucí ve studeném bujonu. Nepatřil k našim pozvaným hostům a neměl by rozhodně překročit práh našeho domu. Víte ale, jak bývá Prasklé Vejce ke každému zdvořilý.“

A ten muž se zeptal: „Hele, starej, jsou ty vaše děvky dobré na akrobatický polohy?“ A předvedl naditou peněženku. Prasklé Vejce nasadil svůj lítostivý výraz a odpověděl mu, že všechny dívky ve Stezce skrytého nefritu používají polohu

s názvem „Ztuhlá mrtvola“. Dál dopodrobna vysvětloval, že naše končetiny zůstávají stále ve stejné pozici v imitaci rigoru mortis a naše ústa jsou zamrzlá do grimasy, kterou názorně předvedl. Oznamil tomu chlápku, že za tohle požadujeme třikrát víc než holky s gumovými končetinami v Paláci zpívajících vlaštovek v Uličce klidu. Tak se ten mužský ještě rád odvalil do toho podřadného bordelu, kde, jak jsem slyšela, zrovna propukl syfl.“

Všechny přítomné propukly v řehot.

„Švestka mi řekla, že k nim Prasklé Vejce minulý týden přišel a vykouřil pár dýmek,“ dodala. „Nabádal ji, aby nebrečela, že je pořád ještě hezká. Plakala mu v náruči. Vždycky projevuje starost a je laskavý. Říkala, že pokaždé, když spolu spí, trvá na tom, že jí zaplatí dvojnásobek obvyklé ceny.“

Pokaždé, když spolu spí. Představila jsem si Prasklé Vejce, jak se plazí po mém těle a jeho dlouhý obličej shlíží na můj vyděšený. Ne, nemohl být můj otec. Byl to prostě vrátný.

Požádala jsem matku, abychom navštívily sirotčinec pro opuštěné poloviční Číňanky. Bez váhání souhlasila, že je to dobrý nápad. Srdce se mi poplašeně rozbušilo. Vzala s sebou trochu mých starých šatů a hraček. V sirotčinci jsem ty věci odnesla do velké místnosti, kde bylo plno dívek všeho věku. Některé vypadaly úplně jako Číňanky a jiné zase docela jako bělošky – dokud se neusmály a tím se jim nezešikmily oči.

Kdykoli na mě teď matka neměla čas, pokládala jsem to za důkaz, že mě vůbec nechtěla mít. Byla jsem jen napůl americké a napůl obtížné, trpěné dítě a dohadovala jsem se, z jakého důvodu mi o tom maminka nemohla prozradit pravdu: musela by přiznat i to, že mě nemá ráda. Neustále jsem byla na hraně toho, že se jí užuž zeptám na svého otce, ale ta otázka se mi vždycky vzpříčila v hrdle. Tím novým vědomím se mi zostřilo vnímání. Pokaždé, když se na mě kur-

tizány nebo služebníci podívali, jsem v tom viděla pohrdavé úšklebky. Když se na mě návštěvníci zastavili pohledem, podezírala jsem je, že přemýšlejí o tom, proč vypadám napůl čínsky. Čím jsem byla starší, tím víc se projevovalo mé čínské dědictví, a bála jsem se, že časem už se mnou nikdo nebude jednat jako s Američankou, ale jen jako s obyčejnou Číňankou. Proto jsem se snažila zbavit všeho, co by mohlo naznačovat, že jsem míšenka.

Přestala jsem mluvit s Oblačnými kráskami i se služebníky čínsky. Používala jsem jen pidžin. Když na mě mluvili čínsky, dělala jsem, že jim nerozumím. Znovu a znovu jsem jim opakovala, že jsem Američanka. Přála jsem si, aby uznali, že nejsme ze stejného těsta. Chtěla jsem, aby mě nesnášeli, protože to by byl důkaz, že mezi ně nepatřím. A několik z nich mě opravdu začalo nenávidět. Prasklé Vejce se mi ale smál a prohlašoval, že už s ním jak Číňani, tak cizinci jednali mnohem hůř. Dál na mě mluvil šanghajským nářečím a já jsem musela přiznávat, že mu rozumím, protože právě on mi oznamoval, když se matka vrátila, že si se mnou přeje mluvit nebo že objednala kočár, který nás obě odveze na oběd do nové restaurace.

Bez ohledu na to, co všechno jsem dělala, jsem cítila strach z neznámého otce, kterého jsem si nesla v krvi. Vynoří se snad také jeho povaha a způsobí, že budu ještě čínštější? A kam budu potom patřit? Co budu vůbec smět dělat? Bude někdo mít rád dívku, která je napůl nenáviděná?

KAPITOLA 2

NOVÁ REPUBLIKA

Šanghaj

1912

Violet

V půl jedné po poledni v den mých čtrnáctých narozenin před naším domem propukl jásot a na nádvoří zapraskaly rakety ohňostroje. Carlotta sklopila uši a utekla pod postel.

Nemívali jsme ve zvyku slavit tak okázalým způsobem narozeniny, ale pomyslela jsem si, že tenhle věk je možná něčím jedinečný. Probíhala jsem domem a hledala matku. Stála v Boulevardu a vyhlížela z okna ven na třídu Nanking. Každých několik vteřin jsem uslyšela z dálky výbuchy nové dávky raket. Pak se ozvalo jejich hvízdání, jak se prodíraly vzduchem, a následovalo hučení, které mi vibrovalo až v hrudi. Zvedlo se volání „hurá“, pak zase umlklo, a to se stále opakovalo. Takže celý ten rozruch se přece jen nekona kvůli mým narozeninám! Postavila jsem se vedle matky a ona, místo aby se se mnou uvítala, řekla: „Jen se podívej na ty blázny!“

Do místnosti vpadl bez zaklepání Prasklé Vejce. „Už je to tady,“ oznámil chraptivě. „Rozkřiklo se to v ulicích. Dynastie Čching skončila. Prezidentem nové čínské republi-

ky se brzy stane Yuan Shi-kai.“ V obličejí měl zdivočelý výraz.

Bylo dvanáctého února 1912 a Císařovna vdova Longyu právě podepsala abdikaci za svého šestiletého synovce, císaře Puyi, s podmínkou, že oba smí zůstat v paláci a ponechat si svůj majetek. Mandžuská vláda skončila. Na tento den jsme čekali už od října, kdy Nová armáda vyvolala vzpouru ve Wu-čchangu.

„Proč byste měli věřit víc Yuan Shi-kaiovi než kamarádům císaře?“ zeptala se matka Prasklého Vejce. „Proč si prostě nenecháte jako prezidenta doktora Suna?“

„Yuan Shi-kai dosáhl toho, že čínská vláda odstoupila, takže získal právo stát se prezidentem sám.“

„Byl to vrchní velitel armády dynastie Čching,“ namítla, „a může v sobě pořád mít imperiální sklony. Zaslechla jsem některé z našich zákazníků říkat, že časem se bude chovat úplně stejně jako císař.“

„Pokud se ukáže, že je Yuan Shi-kai zkažený, nebudeme muset čekat dva tisíce let, až se ho republikáni zbaví.“

Už několik měsíců před abdikací náš dům překypoval zprávami o blížícím se svržení dynastie Čching. Hosté na matčiných večírcích se už řadu dní nesetkávali uprostřed salonu. Západní muži se zdržovali na své straně společenského klubu a ti čínští zase zůstávali v domě kurtizán. Bavili se odděleně a neustále probírali nadcházející změnu a otázku, zda pro ně bude výhodná, nebo naopak. Jejich vlivní přátelé možná svoji moc ztratí. Bude nutné uzavírat nová spojení. Plány bylo třeba kout už nyní, pro případ, že vejdou v platnost nové daně, že smlouvy ovlivňující obchody s cizinou budou nyní výhodnější, nebo naopak. Matka musela své hosty lákat zpátky doprostřed salonu pomocí slibů, že z chaosu všech změn jistě vzniknou lukrativní příležitosti.

Také služebnictvo se nakazilo horečkou změn. Mluvílo o mnoha tragediích, které se v jejich životech odehrály za

císařství: zabrali jim násilím rodinnou půdu, takže jim ne-
zůstaly žádné pozemky, kam by mohli pohřbívat své zemřel-
lé. Poslušnost předkům byla trestána a zkaženost docházela
za Čchingů odměny. Cizinci bohatli na obchodech s opiem.
Opium proměňovalo čínské muže v živé mrtvoly. „Za ten
gumový chuchvalec by prodali i vlastní matku!“ slyšela jsem
říkat Prasklé Vejce.

Některé služebné měly strach z revoluce. Přály si mír
a nechťely žádné změny, od kterých čekaly jen nové problé-
my. Nevěřily, že se pod novou vojenskou vládou jejich život
zlepší. Na základě všech svých zkušeností byly přesvědčené,
že když nastane nějaká změna, následuje utrpení. Když se
provdaly, jejich život se zhoršil. Jakmile jim manžel zemřel,
byly na tom ještě hůř. Změny, které znaly, se odehrávaly
v rámci jejich domácnosti, a jedině ony byly při ruce, aby na
ně dopadly následky.

Jen o měsíc dřív, prvního ledna, jsme se dozvěděli, že
byla oficiálně vyhlášena republika a že se prozatímním pre-
zidentem stal doktor Sunjatsen. Matčin podlézavý milenec
Fairweather se u nás zastavil, bez ohlášení jako vždycky. Ze
všech mužů, kteří prošli její postelí, jí zůstával právě on jako
trvalý partner, vytrvalý jako bradavice. Nenáviděla jsem ho
ještě víc než tehdy, když mě matka použila jako záminku,
aby se s ním mohla vidět. Fairweather se usadil do křesla
v salonu, v jedné ruce skleničku whisky a ve druhé doutník.
Mezi upíjením a potahováním kouře prohlásil: „Služebníci
v tvém domě jsou horliví jako pohané, které misionáři prá-
vě obrátili na víru. Připadají si spasení! Doktor Sun je sice
křesťan, ale opravdu tvé služebnictvo věří tomu, že dokáže
uskutečnit zázrak a změnit jim žlutou barvu kůže?“ Podíval
se na mě a zazubil se: „Co ty na to, Violet?“

Matka mu zřejmě musela prozradit, že můj otec byl Či-
ňan. Nedokázala jsem pohled na toho mizeru vydýchat a ode-
šla jsem z místnosti, skoro slepá zlostí. Energicky jsem kráčela
po třídě Nanking. Boky britských tramvajů byly polepeny no-

vinami, které se z nich odchlipovaly jako šupiny. Během posledního roku přišla do módy občanská neposlušnost, ztřeštěně odvážný typ vlastenectví, který uštěďřoval symbolické políčky imperialistům. Moje čínská krev ve mně vzkypěla a zatoužila jsem uhodit Fairweathera do obličej. Ulice přetékala studenty přebíhajícími z jednoho nároží k druhému a vyvěšujícími na zdi čerstvé zprávy. Davy lidí se k nim hned vrhaly a gramotní lidé předčítali nahlas článek o novém prezidentu Sunjatsenovi. Jeho vizionářská slova plná příslibů působila v davu téměř nepřičetnou extází optimismu. „Je to otec nové republiky!“ slyšela jsem říkat nějakého muže. Hledala jsem na zdi portrét toho revolučního otce. Zlatá Holubice mi jednou řekla, že když si dobře prohlédneme obličej nějakého člověka, dokážeme poznat jeho charakter. Upřeně jsem pozorovala fotografii doktora Suna a viděla jsem, že je čestný a laskavý, klidný a inteligentní. Slyšela jsem, že také mluví dokonale anglicky, protože vyrůstal na Havaji. Kdyby byl doktor Sun mým otcem, hrdě bych každému říkala, že jsem poloviční Čiňanka. Tahle myšlenka mě samotnou zaskočila a rychle jsem ji potlačila.

S matkou jsem nikdy nemohla mluvit o tom, jaké pocity ve mně vyvolává fakt, že mám čínského otce. Bylo nemožné, abychom si vzájemně přiznaly, že to vím. A v těch dnech matka nedávala najevo žádné své pocity. Čína procházela revolucí a matka se chovala jako divák na koňských dostizích – byla připravená vsadit si na pravděpodobného vítěze. Tvrdila s jistotou, že nová republika nijak neohrozí záležitosti Mezinárodní čtvrti, kde jsme bydleli. „Mezinárodní čtvrť je oáza sama pro sebe,“ zdůrazňovala svým klientům, „má vlastní zákony a vládu.“

Přesto jsem dokázala rozpoznat, že ta vnější bezstarostnost maskuje její obavy. To ona mě ve skutečnosti naučila odhalovat pravé pocity lidí tak, že si všímáme úsilí, které vynakládají na jejich skrývání. Často jsem zaslechla, jaké postřehy si matka a Zlatá Holubice sdělovaly o svých zákaz-

nících: hlučnost a bujnost kompenzovala jejich strach, dvornost maskovala podvádění, zápal a nadšení potvrzovaly, že se dopouštějí něčeho špatného.

Také já jsem se velice snažila skrýt svoji čínskou polovinu a neustále jsem sledovala, zda se mi něco nevymklo z rukou. Vida, jak snadno jsem se podvolila své vrozené mentalitě! Vždyť mi hlavou problesklo přání, aby doktor Sun byl mým otcem. Objevila jsem v sobě studentskou touhu po obdivu. Bylo pro mě stále těžší pokřivovat své srdce i mysl tak, abych působila skrz naskrz jako cizinka. Často jsem si prohlížela svůj odraz v zrcadle, abych se naučila usmívat, aniž se mi zúží oči v orientálním úhlu. Napodobovala jsem vzpřímený postoj své matky, způsob, jak kráčela se sebevědomím charakteristickým pro cizince, vyjadřující, jak jistá si je svým místem ve světě. Stejně jako ona jsem vítala nové lidi tak, že jsem jim pohlédla zpřímá do očí a prohlásila jsem: „Jsem Violet Minturnová a nesmírně mě těší, že vás poznávám.“ Používala jsem pidžin, abych chválila služebníky za poslušnost a rychlost. Ke kráskám jsem se chovala zdvořileji než dříve, ale nemluvila jsem s nimi čínsky, pokud jsem se nezapomněla, což se mi stávalo častěji, než mi bylo vhod. Nechovala jsem se však povýšeně ke Zlaté Holubici ani k Prasklému Vejci. Ani jsem nebyla chladná vůči pomocnici Sněžného Oblaku Zbožné a její dcerce jménem Malý Oceán, kterou si oblíbila Carlotta.

Od mé potyčky s Mlžným Oblakem před šesti lety se nikdo v domě ani náznakem nezmínil o tom, že jsem míšenka. Jenže si to zřejmě netroufali udělat vzhledem k tomu, jak dopadla Mlžný Oblak. Přesto jsem si neustále uvědomovala, že mě někdo může tou hroznou pravdou zranit. Kdykoli jsem se setkala s nějakými neznámými lidmi, byla jsem mimořádně citlivá na jakékoli jejich poznámky týkající se mého zevnějšku.

K jedné příhodě došlo přednedávnm, když jsem se seznámila s matčinou novou kamarádkou, britskou sufražet-

kou, kterou fascinovalo, že se ocitla v „Paláci rozkoší“, jak říkala Stezce skrytého nefritu. Když jsem jí byla představena, složila mi poklonu kvůli neobvyklé barvě mých očí. „Nikdy jsem neviděla takový odstín zelené,“ prohlásila. „Připomíná mi serpentinu. Jejich barva se mění podle osvětlení.“ Všimla si snad také tvaru mých očí? Raději jsem se vůbec neusmívala. Za chvíli jsem ještě víc znervózněla, když pověděla mé matce, že dobrovolně sháněla peníze na sirotčinec pro rasově smíšené dívky.

„Nikdy se nedočkájí adopce,“ vysvětlovala. „Nebýt sirotčince a štedrých žen, jako jsi ty, skončily by všechny na ulici.“

Matka otevřela peněženku a věnovala jí pro sirotčinec finanční dar.

V den abdikace jsem byla ráda, že patřím k nenáviděným cizincům. Jen ať mě Číňané nenávidí! Utíkala jsem na balkon ve východním křídle našeho domu. Uviděla jsem záblesky ohňostrojí a útržky papíru poletující vzduchem. Papír měl císařský žlutý odstín, nikoli obvyklou slavnostní červen, na znamení, že se dynastie Čching rozletěla na kusy.

Nával lidí každou vteřinou sílil, dav s transparenty hlásajícími vítězství připomínal moře, lidé mávali pěstmi a ukazovali přitom černé pásy na rukávech, pomalované hesly proti cizincům. „Ukončete dohody o přístavech!“ Lidé ta slova s jásotem opakovali. „Už žádné cizí kašpárky, *tralala bumdyje!*“ Dav zařičel smíchy. „Vykopněte všechny, kdo drží s cizinci!“ Následovaly souhlasné výkřiky.

Kdo s námi ještě drží? Zlatá Holubice? Má nás natolik ráda, aby riskovala, že ji vyhodí z Číny?

Ulice byly tak ucpané rikšami, že muži, kteří je táhli, už nemohli pokračovat dopředu. Ze svého bidýlka jsem uviděla rikšu obsazenou párem lidí ze Západu, kteří jako šílení naznačovali gesty muži, který rikšu táhl, aby vjel do lidí, kteří jim zahradili cestu. Muž pustil držadla a kabina rikši

náhle padla dozadu a skoro vyhodila párek ven. Muž vyrazil pěstmi nahoru proti davu a lidé se proti němu vrhli a smetli ho. Neviděla jsem obličejy těch cizinců, ale věděla jsem, že musí být vyděšení, když s nimi dav lomcuje sem a tam a unáší je s sebou.

Obrátila jsem se k matce. „Hrozí nám nějaké nebezpečí?“

„Samozřejmě že ne,“ odsekla. Obočí ale měla stažené starostí. Nemluvila pravdu.

„Chamtivci nepočkali ani minutu, aby změnili barvu,“ podotkl Prasklé Vejce. „Na tržním náměstí jsou všude slyšet. *Dvě lahve vína Nová republika za cenu jedné!* A pak žertují: *Dvě lahve vína Čching za cenu tří!*“ Pohlédl na mě. „Teď není venku v ulicích dost bezpečno, abys tam mohla jít. Poslechněš mě, vid’?“ Podal mé matce balíček dopisů a *North China Herald*. „Povedlo se mi je vyzvednout na poště, než začaly být ulice neprůchodné. Pokud ale budou pouliční nepokoje pokračovat, může trvat i řadu dní, než dostaneme jakékoli další zprávy.“

„Udělej, co můžeš, abys sehnal nějaké noviny, anglické i čínské. Během dneška se jich asi budou válet spousty po ulicích. Chci se přesvědčit, jaké karikatury a články se objevují v bulváru. Z toho získáme nějakou představu, co nás čeká a co budeme muset řešit, než se všechno zase uklidní.“

Prošla jsem domem a snažila se zjistit, zda ještě někdo projevuje známky obav. Tři ze služebníků a kuchař spolu kouřili na předním nádvoří. Země byla plná konfet ze žlutého papíru. To oni odpalovali ty rakety, a teď se radovali z bezmoci malého mandžuského císaře a jeho povýšených eunuchů. Císařovna a její pekingští psíci už nebudou důležitější než vyhladovělí lidé!

„Můj strýc se stal boxerem, když půlka naší rodiny pomřela hladem,“ vyprávěl jeden služebník. „Byly to nejhorší záplavy za celé století – možná dokonce za dvě stě let. Přišlo to rychle jako mlha v bažině. Pak následoval suchý rok,

nespadla ani kapka deště. Katastrofy následovaly hned po sobě.“ Po řadě si zapálili sirkou dýmky.

Kuchař poznamenal: „Člověk, který ztratil všechno, bojuje beze strachu.“

„Svrhli jsme Čchingy,“ řekl jiný muž, „a teď jsou na řadě cizinci.“

Kuchař a sluhové po mně vrhli vyzývavé, samolibé pohledy. To mě šokovalo. Kuchař se ke mně vždycky choval přátelsky, často se mě ptal, zda chci, aby mi připravil americký oběd nebo večeři. A sluhové byli vždycky zdvořilí, nebo aspoň trpěliví, když jsem je sekýrovala a zlobila. Jednou mě jemně vyplísnil, když jsem byla ještě malá a převrhla jsem podnosy s jídlem, které nesli. Mé matce ale řekli, že takhle zlobí všechny děti. Nikdy si otevřeně nestěžovali. Až pozdě večer jsem je slýchala, jak si v chodbě blízko mého okna vyměňují stížnosti.

Dnes se ale chovali, jako by mě neznali. V obličejích měli tvrdé, nepřátelské výrazy a na jejich vzhledu bylo také něco zvláštního. Jeden z nich se obrátil, aby si vzal lahev vína, a já jsem to uviděla. Ustříhli si copánky! Jen jeden muž to neudělal, Kachně, sluha, který otevíral dveře domu a oznamoval jména návštěvníků, kteří k nám odpoledne přicházeli. Měl svůj cop stále svinutý na temeni. Jednou jsem ho požádala, aby mi ukázal, jak je dlouhý. Rozvinul ho a řekl mi, že to bývala největší pýcha jeho matky. Tvrdila, že podle délky vlasů se pozná, jak hluboce člověk uctívá císaře. „Když mi to řekla, měl jsem vlasy dlouhé těsně pod pás,“ vysvětloval. „Než mi vyrostly takhle, zemřela.“ Teď mu sahalo skoro po kolena.

Kuchař si při pohledu na Kachně pohrdavě odfrkl. „Jsi snad přívržencem císařství?“ Ostatní se zasmáli a přemlouvali ho, aby si cop také ustříhl. Jeden z nich mu podal nůž, kterým si ostatní odřízli své vlasy.

Kachně upřel pohled na nůž a pak na zubící se muže. Vyvalil oči, jako by dostal strach. A pak rychle odkráčel ke zdi

vedle opuštěné studny. Uvolnil si uzel na vlasech, zadíval se na svůj milovaný ohon, a pak ho rázně odřízl. Ostatní muži pokřikovali: „Sakra! Tak je to správně! Cha! Tváří se, jako by si zrovna uřízl koule a stal se z něj eunuch!“

Kachně měl ve tváři grimasu tak bolestnou, jako by právě zabil svoji matku. Zvedl ze studně víko a držel svoji bývalou ozdobu a chloubu nad otvorem. Třásl se tak silně, že se ohon svíjel jako živý had. Konečně vlasy pustil a ihned nahlédl do studny a sledoval, jak se culík potápí. Na okamžik mi připadalo, že se snad vrhne do studny za ním.

Prasklé Vejce vyběhl na nádvoří. „Co se to děje? A co je s jídlem? Proč se ještě nevaří voda? Lulu Mimi potřebuje svůj čaj.“

Muži ale zůstali sedět a dál pokuřovali.

„No tak! Když jste si uřízli ohony, ukrojili jste si snad taky kus mozku? Pro koho pracujete? Kam se podějete, když tenhle dům zavře? Nebudete na tom líp než támhleten žebrák u zdi, co má jen jednu nohu.“ Muži s brucením vstali.

Co se to jen děje? A co se bude dít dál? Procházela jsem domem a viděla jsem opuštěnou kuchyni s vychladlou vodou v sudech, rozkrájenou zeleninu, necky s prádlem ještě napůl uvnitř. Vypadalo to, jako by do nich spadli lidé hlavami napřed a utopili se.

Zlatou Holubici a Oblačné krásky jsem našla, jak sedí v jídelně. Letní Oblak prolévala potoky slz kvůli konci dynastie Čching, jako by jí vymřela vlastní rodina.

„Slyšela jsem, že podle zákonů nové republiky budeme muset tenhle podnik brzy zavřít,“ říkala.

„Politici chtějí ukázat, že jsou morálnější než Čchingové a cizinci.“

„Nová morálka. Pche!“ prohlásila Zlatá Holubice. „Jsou to stejní muži, kteří nás navštěvovali a byli šťastní, že nás západní cizinci nechávají na pokoji.“

„Co budeme dělat místo toho?“ pronesla Letní Oblak tragickým tónem. Zvedla jemné bílé ruce a smutně na ně

upírala zrak. „Budu si muset sama prát šaty jako nějaká obyčejná pradlena.“

„Nechte těch nesmyslů,“ napomenula je Zlatá Holubice. „Republikáni nemají nad Mezinárodní čtvrtí kontrolu. Neměli ji ani Čchingové, a to se nezmění.“

„Jak to můžeš vědět?“ odsekla Letní Oblak. „Zažila jsi snad pád dynastie Ming?“

Uslyšela jsem, jak mě matka volá. „Violet! Kde jsi?“ Přišla za mnou. „Aha, tady! Pojď do mé pracovny, chci tě mít nablízku.“

„Máme nějaké potíže?“

„Vůbec ne. Jen nechci, aby ses potulovala po ulicích. Pobíhá tam příliš mnoho všelijakých lidí a mohla by sis ublížit.“ Podlaha její pracovny byla pokrytá novinami.

„Když teď nemáme císaře,“ řekla jsem, „budeme se mít hůř? Zavřou náš dům?“

„Pojď ke mně,“ vzala mě do náruče. „Je to konec dynastie. To s námi nemá skoro nic společného. Číňani jsou ale rozdráždění. Brzy se uklidní.“

Třetího dne se už ulicemi dalo procházet a matka měla v úmyslu navštívit některé ze svých klientů, aby je povzbudila k návratu. Prasklé Vejce řekl, že pro cizinku je nebezpečné se ukazovat na ulici. Potulují se tam podnapilí vlastenci s nůžkami a ustříhávají copy všem mužům, kteří je ještě mají. Taky jen tak pro zábavu ustříhli vlasy několika běloškám. Moje matka ale měla pro strach uděláno. Oblékla si teplý kožich, zavolala kočár a vybavila Zlatou Holubici i sebe pálkami na krocket, aby mohly praštit do hlavy každého posměváčka, který by se k nim přiblížil s nůžkami.

V prvním týdnu po abdikaci nepřišel do našeho domu žádný klient. Matka za nimi vyslala služebníky se vzkazy, že sundala anglický nápis hlásající STEZKA SKRYTÉHO NEFRITU. Zákazníci ale stále nepřicházeli. Název Stezka skrytého nefritu byl příliš dobře znám, a stejně tak Dům u Lulu Mimi. Západní klienti se tu nechtěli ukazovat. A čin-

ští zase nechtěli, aby se někdo dozvěděl, že obchodovali s lidmi ze Západu.

V neděli osmnáctého nastal čínský Nový rok a vlna neklidu z minulého týdne se znovu zvedla. Hluk byl teď dvojnásobný, s kakofonií ohňostrojů, gongů, bubnů a zpěvu. Když letící rakety pronikavě hvízdaly, matka přestala mluvit, zařala zuby a při výbuchu, který vždy následoval, sebou trhla. Vyjížděla na každého, kdo na ni promluvil, dokonce i na Zlatou Holubici. Zlobilo ji, že její zákazníky posedl hloupý strach. Pomalu se ale začínali vracet, jeden večer pět z nich, pak tucet, většinou šlo o čínské ctitele, jejichž oblíbené kurtizány jim napsaly teskné dopisy. Nikdo však neměl náladu na lehkou zábavu. V salonu se tvořily oddělené hloučky cizinců a Číňanů. Muži vážně hovořili o tom, že protesty proti cizincům jsou důležitými signály pro budoucnost obchodů se zámořím. Jeden zavrčel: „Slyšel jsem, že mnoho ze studentských vůdců studovalo ve Spojených státech. Vláda Čchingů jim poskytovala ta jejich zatracená stipendia, a oni se sem vrátili a už moc dobře věděli, jak dělat revoluci.“

Moje matka proplouvala místností a vyzařovala sebe-důvěru, přestože ještě před hodinkou při čtení novin žádnou necítila. Usmívala se a na všechny strany hýřila ujišťováním, že všechno bude v pořádku.

„Vím určitě ze spolehlivého, vysoce postaveného zdroje, že nová republika využívá tyhle proticizinecké nálady jen jako dočasný prostředek, jak zemi sjednotit. Jen to uvažte – úředníci, kteří pracovali pod Čchingy, si v republice udrží své postavení. To už oznámili. Takže si i my udržíme své známosti nahoře. A kromě toho, proč by nová republika vyháněla cizince? Proč by si pod sebou podržili větev a zne-možnili si čerpání zahraničních zlatáků, které mají tak rádi? Tohle všechno se brzy přežene. Podobné věci se už staly dřív. Jen se podívejte na různé příklady. Západní obchodníci se vždycky vrátili v ještě větším počtu a měli vyšší výdě-

ky než kdy předtím. Všechno se brzy uklidní. Bude to ale nejprve vyžadovat vyjednávání a přizpůsobování, odvalu kombinovanou s předvídavostí.“

Několik mužů zahučelo na souhlas. Většina se ale tvářila skepticky.

„Jen si spočítejte, kolik peněz přináší cizí podnikání do Číny,“ pokračovala matka. „Jak by si nová vláda mohla dovolit chovat se k nám nepřátelsky? Předpovídám, že nám nejprve zadrží lodi s náklady, na kterých příliš okatě vyděláváme, ale pak nás zase přivítají s otevřenou náručí a upraví smlouvy a tarify ještě víc v náš prospěch. Pokud budou chtít potlačit opoziční vojenské bojůvky, budou na to potřebovat peníze. Naše peníze.“

Zase se ozvalo souhlasné bručení. Matka je svým veselým, optimistickým tónem přesvědčovala dál. „Ti, kdo tu zůstanou, budou moci sbírat přímo na ulici zlato, které tu zanechali nevěřící Tomášové. A bude všude, jen po něm sáhnout! Teď je čas příležitostí, nikoli strachu nebo zbytečných zábran. Gentlemani, plánujte si bohatší budoucnost. Nová cesta je před námi. Ať žije nová republika!“

Podnikání se ale přesto nerozbíhalo. Zlato na ulicích leželo tam, kde si ho nikdo netroufl sbírat.

Nazítří matka nechala všech snah o oživení svého podniku. Těsně předtím, než jsme si stačily zajít na opožděný oběd do restaurace a oslavit tím narozeniny, přišel dopis. Když jsem dorazila k jejím dveřím, slyšela jsem, jak s někým rozzlobeně hovoří. Rozhlédla jsem se po místnosti, ale nikoho jsem neviděla. Vedla samomluvu. V dětství mi nahánělo strach, když jsem ji slyšela, jak si sama k sobě něco hučí. Z jejích nálad ale nikdy nevzešlo nic hrozného. Tyhle její záchvaty byly podobné tomu, když si někdo vybíjí emoce bušením do polštáře. Očistila se tím a všechno v jejím nitru se zase uklidnilo.

„K čertu s tím tvým prokletým srdcem!“ obviňovala neviditelného protivníka. „Jsi zbabělec!“

Myslela jsem si, že její zlost nějak souvisí s tím, co se stalo císaři.

„Mami,“ oslovila jsem ji tiše.

Škubla sebou, obrátila se ke mně a k hrudi si tiskla dopis. Byl napsaný latinkou, nikoli čínskými znaky.

„Violet, drahoušku, právě teď spolu jít na oběd nemůžeme. Něco se přihodilo.“ O dopisu se nezmínila, ale věděla jsem, že důvod je v něm. O mých osmých narozeninách mi provedla totéž. Tentokrát jsem se ale nezlobila, jen jsem cítila úzkost. Byla jsem si jistá, že i tenhle dopis je od mého otce. Ten poslední, před šesti lety, jí pověděl o jeho nedávné smrti, a z toho jsem zjistila, že byl ve skutečnosti naživu po všechna předchozí léta, kdy mi matka říkala, že neexistuje. Vždycky, když jsem zavedla řeč na svého otce, mě uřadila stejnou odpovědí: „Už jsem ti to říkala – umřel a tím, že se mě na něj pořád budeš ptát, to nezměníš.“ Ta otázka ji vždycky vytočila, ale nemohla jsem si pomoci a opakovala jsem ji, protože odpověď na ni už se jednou změnila.

„Půjdeme na ten oběd později?“ Její odpověď jsem předem znala, ale chtěla jsem se přesvědčit, jakou námahu si s ní dá.

„Musím odejít na jednu schůzku,“ vysvětlila mi.

Nechtěla jsem jí dovolit, aby se z toho vyvlékla tak snadno. „Dnes jsme měly tím obědem taky oslavit mé narozeniny,“ stěžovala jsem si. „Pořád máš moc práce a nedodržuješ, co mi slibíš.“

Neprojevila skoro žádnou lítost. „Mrzí mě to,“ řekla. „Musím něco zařídit a je to naléhavé a velice důležité. Zítra tě vezmu na extra skvělý oběd. Dáme si šampaňské.“

„Já jsem přece taky důležitá,“ odpověděla jsem. Uchýlila jsem se do svého pokoje a hlavou jsem si nechala probíhat, co se právě stalo. Dostala dopis. A odložila kvůli němu už podruhé můj narozeninový oběd. Kdo je pro ni asi důležitější?

Když jsem uslyšela, že matka odešla, vplížila jsem se do Boulevardu, a pak prosklenými francouzskými dveřmi do jejího pokoje. Ten dopis jsem nenašla v zásuvce, pod slámníkem jejího lůžka, v peřináku, ani v nádobách s bonbony. Když už jsem to chtěla vzdát, zahlédla jsem jeho růžek vykukující ze svazku poezie, ležícího na okrouhlém stolku uprostřed místnosti, tam, kde se Zlatou Holubicí sedávaly, když si procházely plány pro ten den. Obálku měl z tuhého bílého papíru a adresa v čínštině zněla na madam Lulu Mimi. Pod tím stálo v angličtině úhledným, plynulým rukopisem: „Lucretia Minturnová.“ *Lucretia*. Nikdy jsem neviděla, že by matku někdo takhle označil. Skutečně se tak jmenuje? Dopis začínal dalším oslovením, které jsem ji nikdy neslyšela používat:

Drahá Lucio,

*zbavil jsem se závazků a konečně ti mohu poskytnout to,
co ti po právu náleží.*

*Brzy se vrátím do Šanghaje. Mohu tě navštívit 23.
v poledne?*

Tvůj

Lu Šing

Kdo je ten Číňan, který jí píše anglicky? Oslovil ji dvěma různými jmény: Lucretia a Lucia. Odkud se to vrací?

Než jsem si stačila dopis prohlédnout podrobněji, do místnosti vešla Zlatá Holubice.

„Co se děje?“ zeptala se.

„Hledám jednu knihu,“ řekla jsem rychle.

„Dej mi to,“ vybidla mě. Věnovala dopisu jediný pohled a varovala mě: „Neříkej své matce, že jsi tohle viděla. Nevykládej o tom nikomu, nebo toho budeš do konce života litovat.“

Mé podezření bylo tedy oprávněné. Nějak to musí souviset s mým otcem. Obávala jsem se, že třiadvacátého se můj život změní k horšímu.

Dvacátého třetího dům opravdu ožil zprávou, že v poledne má přijít zvláštní návštěvník. Schovala jsem se na prostředním balkonu a sledovala rozruch dole ve velkém salonu. Správně jsem se měla učit ve svém pokoji, ne v Boulevardu, a matka mi přísně nařídila, abych nevycházela ven, dokud mi to výslovně nedovolí. Také mi přikázala, abych si oblékla zelené šaty, které patřily k mým nejlepším na denní nošení. Dohadovala jsem se, že to znamená, že mě chce tomu muži představit.

Poledne nadešlo a minulo a minuty se vlekly směrem k odpoledni. Naslouchala jsem, zda se ozve nějaké oznámení návštěvy, ale nikdo se neobjevoval. Vyplížila jsem se do Boulevardu. Kdyby mě tam někdo přistihl, řekla bych, že hledám nějakou učebnici. Jednu jsem pro jistotu položila pod psací stůl. Jak jsem doufala, moje matka byla ve své pracovně, hned za francouzskými dveřmi. Zlatá Holubice byla u ní. Matka působila rozzlobeně a mluvila výhrůžným tónem, připomínajícím hřmění těsně předtím, než se objeví blesky. Její tón mi připadal zlověstný. Zlatá Holubice jí odpovídala tiše a konejšivě. Jejich řeč mi ale splývala ve shluky zvuků. Už jsem dost riskovala tím, že jsem přišla do sousední místnosti, a trvalo mi další hodinu, než jsem se odvážila přitisknout ucho na skleněnou výplň dveří.

Mluvily spolu anglicky. Jejich hlasy byly většinou příliš tlumené, než abych mohla rozeznat jednotlivá slova. Brzy se ale matčin hlas pozvedl hněvem. „Ten mizera!“ vykřikla. „Prý povinnost vůči rodině!“

„Je to zbabělec a zloděj a myslím, že bys neměla věřit ničemu, co ti tvrdí,“ odpověděla Zlatá Holubice. „Pokud se s ním setkáš, znovu ti zlomí srdce.“

„Máme tady v domě pistoli? Střelím ho do koulí. A ne směj se, myslím to vážně.“

Tyhle útržky řeči jen zvyšovaly můj zmatek.

Přiblížil se soumrak a uslyšela jsem hlasy služebníků oznamující, že je čas ohřívát vodu. Jeden muž ze služebnic

tva zaklepal na matčiny dveře a ohlásil, že přišel návštěvník a čeká ve vstupní hale. Matka nevyšla z místnosti po dobu deseti minut. Jakkmile to udělala, pootevřela jsem francouzské dveře na dva centimetry a nepatrně odhrnula spodek závěsu. Pak jsem se rychle utíkala schovat na prostřední balkon, odkud jsem měla vyhlídku do velkého salonu.

Matka sešla dolů ještě o několik schodů, pak se zastavila a kývla na Kachně, stojícího u sametových závěsů.

Kachně odhrnul závěs a zavolal: „Pan Lu Šing přijel, aby se setkal s madam Lulu Mimi.“ Bylo to stejné jméno, jaké jsem viděla v tom dopise. Zatajil se mi dech a muž vešel. Za chvíličku už se dozvím, jestli je to ten, za koho ho pokládám!

Na první pohled jsem na něm viděla, že je to skrznaskrz moderní gentleman, s držením těla charakteristickým pro vyšší kruhy, vzpřímeným, ale současně uvolněným. Na sobě měl dobře ušitý tmavý oblek a boty vyleštěné tak, že jsem v nich viděla odlesk balkonu. Vlasy měl husté, úhledně sestříhané a uhlazené pomádou. Neviděla jsem dopodrobna jeho obličej, ale zdálo se mi, že je starší než matka, už ne mladý, ale také ještě ne starý. Přes ruku měl přehozený dlouhý zimník a klobouk, ale jeden služebník obě věci rychle odnesl.

Pan Lu se zběžně rozhlédl po místnosti, ale neprojevoval úžas a obdiv jako většina návštěvníků, kteří se zde ocitli poprvé. Západní styl už se stal ve většině prvotřídních domů a dokonce i v domech respektovaných bohatých rodin normou. Náš dům byl ale vyzdobený jako žádný jiný: šokujícími obrazy, požitkářsky působícími pohovkami potaženými tygří kůží nebo sochou fénixe v životní velikosti, která stála u obrovské palmy sahající až ke stropu. Muž se trochu posmál, jako by ho nic z toho nepřekvapovalo.

Objevila se Nadýchaný Oblak a dřepa si vedle mě. „Kdo to je?“ zašeptala. Řekla jsem jí, aby šla jinam. Ani se nepohnula. V příští chvíli jsem se měla dozvědět, kdo ten nezná-

mý muž je, a nechtěla jsem přitom mít vedle sebe Nadýchaný Oblak.

Matka pokračovala v chůzi dolů po schodech. Pro tuto příležitost si vybrala zvláštní šaty. Nikdy předtím jsem je neviděla, musela si je koupit teprve včera. Určitě to byla poslední móda – matka nic jiného nenosila – ale jejich střih neodpovídal matčinu zvyku proplouvat domem a nechat za sebou vlát oděv. Byly to těsně přiléhající šaty z vlny v odstínu páví modři, zdůrazňující její plná prsa a boky. Sukně byla stažená v pase a u kolen, což jí bránilo v delších krocích a nutilo ji k pomalé, královské chůzi. Neznámý ji po celou dobu trpělivě sledoval. Když k němu došla, neuvítala se s ním tak nadšeně a srdečně jako s jinými muži. Neslyšela jsem její slova, ale mluvila ploše a zároveň rozechvěle. Lehce se jí uklonil způsobem, který nebyl ani čínský, ani západní, a pak pomalu zvedl hlavu a vážně se na ni zadíval. Matka se prudce odvrátila a vydala se zpátky ke schodišti tím svým pomalým, spoutaným krokem. Následoval ji. I z této vzdálenosti jsem rozeznávala, že matka má přesně takový výraz, jaký u našich krásek nesnášela. Bradu měla lehce zdviženou a tvářila se arogantně. Oči měla přimhouřené a shlížela k návštěvníkovi dolů se zdviženým nosem. Byl to výraz opovržení. Muž se ale choval, jako by si vůbec neuvědomoval, že mu matka naprosto neprojevuje přátelství. Nebo to možná očekával a byl na to připravený.

„No ne,“ prohlásila Nadýchaný Oblak. „Ten je kultivovaný! A taky má spousty peněz.“ Vrhla jsem po ní rozzlobený pohled, aby zmlkla, a ona, o sedm let starší než já, projevila obvyklý odpor k mému kárání a reagovala kyselým našpuhlením úst.

Neviděla jsem dobře jeho rysy, ale zdálo se mi, že má v obličejí něco dobře známého, a málem jsem omdlávala nervozitou. Je tenhle muž můj otec?

Když spolu začali stoupat po schodech, odplížila jsem se pryč. Pospíchala jsem do Boulevardu a skryla jsem se pod

postelí. Musela jsem tam zůstat další čtvrt hodinu, než soumrak přešel v temnotu, pak mě už za škvírou v závěsu nepostřehnou. Dlaždice podlahy mě studily a litovala jsem, že jsem si z postele nestáhla příkrývku a nezabalila se do ní. Slyšela jsem, jak se otevírají dveře pracovny, a pak se ozvaly hlasy mé matky a Zlaté Holubice. Ta se matky zeptala, jaké občerstvení má přinést. Obvykle, v závislosti na hostovi, se podávalo buď různé ovoce, nebo anglické máslové sušenky a čaj. Matka odpověděla, že není nic třeba. Její hrubost mě šokovala.

„Omlouvám se za pozdní příchod,“ řekl ten muž. Mluvil jako Angličan. „Davy strhávají zdi Starého města a po ulicích se nedá projet. Nechal jsem kočár stát a pokračoval pěšky, protože jsem věděl, že budeš čekat. Trvalo mi skoro tři hodiny, než jsem došel jen na avenue Paula Brunata.“

Matka vůbec neocenila, že vynaložil tak velké úsilí, aby přece jenom dorazil. Přešli k druhému konci místnosti. I kdyby teď byly francouzské dveře otevřené dokořán, mluvili tak slabě, že bych nic nezachytila. Jeho tichý hlas hladce plynul. Matka promlouvala napjatě a úsečně. Občas vyhrkla nějakou hlasitou poznámku: „O tom velice pochybuju.“ – „Nedostávám je.“ – „Nevrátil se.“ Najednou vykřikla: „Proč ji chceš vidět zrovna teď? Kdys o ni naposledy projevil zájem? Neposlal jsi ani jediné slůvko, jediný dolar. Bylo by ti jedno, kdybychom obě umřely hladu.“

Věděla jsem, že mluví o mně. Nikdy se na mě nezeptal, nikdy mě neměl rád. Mizera. Hned jsem ho začala nenávidět.

Něco rychle a tiše odpovídal, nerozuměla jsem mu. Znělo to horečnatě. Pak jsem uslyšela jeho hlas silněji a jasněji. „Byl jsem zničený, trápil jsem se. Ale oni mi to úplně zneškodnili.“

„Zbabělče! Odporný zbabělče!“ vykřikla matka.

„Pracoval na Ministerstvu zahraničí...“

„No jistě, rodinné povinnosti. Tradice. Závazky. Předkové a zápalné oběti. To je tedy opravdu obdivuhodné.“ Její hlas se teď ozýval blíž ke dveřím.

„Copak ještě po všech těch letech strávených v Číně,“ řekl, „pořád nechápeš, jak mocná je čínská rodina? Má váhu deseti tisíc náhrobních kamenů, a můj otec tuto moc použil, aby mě zdrtil.“

„To chápu dobře. Poznala jsem mnoho mužů a všichni jste stejní a předvídatelní. Pere se ve vás žádost a povinnost. Zrazujete oboje. Tahle předvídatelnost mužů ze mě udělala velice úspěšnou ženu.“

„Lucio,“ začal smutně.

„Neříkej mi tak!“

„Musíš mě vyslechnout, prosím!“

Zaslechla jsem, jak se dveře pracovny otevírají. To vešla Zlatá Holubice. „Promiňte,“ řekla čínsky, „nastala naléhavá situace.“

Lu Šing se jí začal čínsky představovat, ale Zlatá Holubice ho uřála. „Už jsme se setkali,“ vyštěkla. „Vím dost dobře, kdo jste a co jste udělal.“ Dál mluvila k matce, teď už vyrovnaněji. „Musím s vámi mluvit. Týká se to Violet.“

„Takže ona je tady,“ vyhrkl muž rozrušeně. „Prosím, dovol mi ji spatřit.“

„Dovolím ti, abys ji uviděl, až budeš mrtvý,“ odpověděla matka.

Pořád jsem na něj zuřila, ale zvedlo mi náladu, že mě chce vidět. Kdyby za mnou přišel, odmítla bych ho. V místnosti teď byla dostatečná tma, abych mohla přistoupit k francouzským dveřím. Chtěla jsem vidět jeho výraz. Právě jsem vylézala zpod postele, když jsem uslyšela, že matka se Zlatou Holubicí zavírají dveře pracovny a vycházejí do chodby. Náhle se otevřely dveře do Boulevardu a já jsem rychle vklouzla zpátky pod postel, skrčila se až ke stěně a zadržela dech.

„Tohle je na tebe příliš silné, než abys tomu čelila o samotě,“ řekla Zlatá Holubice tiše anglicky. „Měla bych být u toho.“

„Raději to udělám sama.“

„Kdybys mě potřebovala, zazvoň pro čaj. Budu čekat tady v Boulevardu.“

Srdce se mi sevřelo hrůzou. Brzy se změním v prochladlou mrtvolu.

„To není třeba,“ odpověděla matka. „Jdi se navečeřet s ostatními.“

„Tak aspoň řeknu služebné, aby vám přinesla čaj.“

„Ano, dobře. Vyschlo mi v krku.“

Obě odešly. Zhluboka jsem si vydechla.

Slyšela jsem, jak služebná přichází, a následovaly zvuky zvonění porcelánových šálek a zdvořilých slov. Vylezla jsem zpod postele a celá jsem se chvěla zimou a nervozitou. Třela jsem si paže, stáhla z postele přikrývku a zabalila se do ní. Když mi přestaly jektat zuby, přešla jsem k proskleným dveřím a nakoukla za ně škvírou v závěsu.

Okamžitě jsem poznala, že tento muž je můj otec, protože měl rysy shodné s mými: oči, ústa, tvar obličeje. Zaplavila mě vlna rezignace, která mi působila až nevolnost. Jsem napůl Číňanka. Věděla jsem to celou dobu, ale přesto jsem se upínala k tomu, že je to nejednoznačné, a mohla jsem doufat v opak. Mimo tento dům nebudu nikdy nikam patřit. Do duše se mi vkradl další pocit: podivný triumf, že mé tušení bylo správné a matka mi skutečně lhala. Můj otec žije. Zaměnila jsem mučivou nejistotu za hroznou pravdu. Proč ho ale matka nenávidí tolik, že se s ním po všechna ta léta odmítala setkat? Proč mi raději napovídala, že zemřel? Konečně jsem se jí přece jednou zeptala, jestli mě měl rád, a ona odpověděla, že ano. Teď ale tvrdí, že mě nikdy rád neměl.

Pan Lu položil ruku na matčinu paži a ona ji odstrčila a vykřikla: „Kde je teď on? Prostě mi to pověz a vypadni odsud!“

Kdo má být ten *on*?

Muž se znovu pokusil dotknout její paže a ona mu vytřela políček, a pak mu bušila pěstmi do ramenou a plakala. Muž

neuhnul, ale zůstat stát podivně klidně, jako voják ze dřeva, a dovoloval jí to.

Zdála se spíš zoufalá než rozzlobená, a to mě děsilo, protože jsem ji nikdy předtím v takovém stavu neviděla. Kdo je to, že pro ni jeho osud může být tak důležitý?

Konečně toho nechala a zlomeným hlasem řekla: „Kde tedy je? Co udělali s mým chlapečkem? Je snad mrtvý?“

Překryla jsem si ústa dlaní, abych nezačala křičet. Má tedy syna a miluje ho tolik, že kvůli němu pláče.

„Je živý a zdravý.“ Odmlčel se. „A nic z toho, co se stalo, neví.“

„Nic o mně neví,“ opakovala po něm matka ploše. Přešla k druhému konci místnosti, plakala a ramena se jí otřásala. Přistoupil k ní, ale ona mu gestem naznačila, že má zůstat, kde je. Nikdy v životě jsem neviděla matku tolik plakat. Znělo to, jako by právě utrpěla velkou ztrátu, přestože vlastně právě zjistila, že to tak není.

„Odvezli ho ode mě pryč,“ vysvětloval muž. „Nařídil to můj otec. Neprozradili mi, kde je. Schovali ho a řekli mi, že mi nikdy nedovolí ho spatřit, pokud udělám cokoli, co by poškodilo otcovu dobrou pověst. Jak bych býval mohl za tebou přijít? Začala bys zase bojovat... Udělalas to už předtím a oni věděli, že bys v tom pokračovala. V jejich očích jsi neměla žádný respekt k našim tradicím. Nepochopila bys nikdy jejich situaci a váhu jejich dobré pověsti. Nemohl jsem ti o tom nic říct, protože už jen to samo by stačilo, abych našeho syna už nikdy v životě nespatriil. Máš pravdu. Choval jsem se zbaběle. Nebojoval jsem s nimi, jako bys byla bojovala ty. A co bylo horší, zradil jsem tě a hledal jsem záminky, proč jsem to musel udělat. Sám sebe jsem přesvědčoval, že když se podřídím jejich vůli, dostaneš tím šanci, že ti chlapečka brzy vrátí. Ale přitom jsem věděl, že to není pravda. Místo toho jsem zabíjel všechno, co bylo v tvém srdci čisté a důvěřivé. Hrozně jsem tím trpěl. Každý den jsem se probouzel s myšlenkou na to, co jsem ti provedl. Mohu ti ukázat

své deníky z té doby. Každý den po posledních dvanáct let začínala každý zápis jedna a táž věta. „*Abych se sám zachránil, zničil jsem jinou lidskou bytost, a tím jsem zničil i sám sebe.*“

„Jedna věta,“ opakovala matka bezvýrazně. „To já jsem jich napsala mnohem víc.“ Vrátila se k pohovce a posadila se, vyčerpaná a s pohledem prázdným. „Proč jsi mi to nakonec řekl? Proč teď a ne někdy dřív?“

„Můj otec zemřel.“

Trhla sebou. „Nemůžu říct, že by mi to bylo líto.“

„Zhroutil se v den abdikace a vydržel ještě šest dní. Napsal jsem ti den po jeho smrti. Cítil jsem, že ze mě spadla tíha. Ale varuji tě, moje matka má silnou vůli, stejně jako můj otec. On svoji vůli používal, aby získával to, co chtěl. Ona zase s její pomocí chrání svoji rodinu. Náš syn není jenom její vnuk, ale také představuje příští generaci a všechno, co si ponese dál z nejranějších počátků naší rodinné historie. Nemusíš naše rodinné tradice respektovat. Ale měla bys je chápat natolik, aby ses jich obávala.“

Lu Šing podal matce obálku. „Sepsal jsem něco, o čem jsem si jistý, že bys to chtěla vědět.“

Přiložila k obálce nůž na dopisy, ale ruce se jí tak hrozně třáslly, že dopis upustila. Lu Šing ho zvedl a otevřel ho místo ní. Vytáhla z obálky fotografii a já se snažila najít úhel, z něhož bych mohla vidět, co na ní je. „Kde jsem v jeho obličeji vidět já?“ zeptala se matka. „Je to opravdu Teddy? Nevodíš mě zase za nos? Zastřelím tě svou pistolí...“

Něco zahučel a ukázal na fotografii. Její úzkostný výraz se změnil v usměvavý. „Tváří se tak vážně... opravdu vypadám taky takhle? Tobě je podobnější. Vypadá jako čínský chlapec.“

„Teď je mu dvanáct,“ řekl Lu Šing. „Je šťastný a také hodně rozmazlený. Jeho babička se k němu chová jako k císaři.“

Jejich hlasy se ztišily téměř k šepotu. Položil jí ruku na paži a tentokrát ho neodstrčila. Pohlédla na něj s ublíženým,

bolestným výrazem. Hladil ji po tváři a ona se mu zhroutila do náruče a plakala v jeho objetí.

Odvrátila jsem se od nich, svezla jsem se na podlahu, upírala jsem zrak do smolné prázdnoty a viděla jsem tam všechny důvody pro své obavy. Všechno se velice rychle změnilo. Mají spolu syna, kterého má matka raději, než kdy měla ráda mě. Vybavovala jsem si všechno, co říkala. V hlavě se mi vynořovaly nové otázky, každá obtížnější nežli ta předchozí, až mi z toho všeho začalo být nevolno. Její syn má také smíšenou krev, ale vypadá jako Číňan. A tento muž, můj otec, po kterém jsem zdědila oči a tváře, se ani neobtěžoval mě představit své rodině. Nikdy mě neměl rád.

Z matčiny pracovny jsem zaslechla nějaký šramot a znovu jsem tam nahlédla štěrbinou v závěsu. Matka už rozsvítila lampy. Nic jsem ale neviděla. Dveře pracovny se zavřely a o chvíli později jsem zaslechla, jak se otevírají a zase zavírají dveře její ložnice. Šel tam s ní i Lu Šing a vzali s sebou fotku Teddyho? Cítila jsem se opuštěně, sama se svými mučivými otázkami. Toužila jsem být ve svém pokoji, abych mohla nerušeně truchlit. Ztratila jsem své místo ve světě. V matčiných očích jsem až na druhém místě a Lu Šing mě nechce znát. Nemohla jsem ale z této místnosti odejít, protože chodbou teď pospíchali sem a tam služebníci. Kdyby mě Zlatá Holubice zahlédla, jak jsem odsud vyklouzla, chtěla by po mně vědět, co jsem tu dělala, a já jsem nehodlala o svých pocitech s nikým mluvit. Ležela jsem na posteli, zabalená do příkrývky. Věděla jsem, že musím počkat, dokud nezačne večírek a dokud všichni nesejdou dolů do velkého salonu. Začala jsem sama sebe velice litovat.

O několik hodin později mě probudil vzdálený zvuk otevíraných dveří. Pospíchala jsem k oknu a vyhlédla jsem skrz žaluzie ven. Obloha měla tmavě šedý odstín. Brzo vyjde slunce. Uslyšela jsem, že se dveře pracovny otevírají a zavírají, a tak jsem přešla k proskleným dveřím. Ten muž stál zády ke mně a z matčina obličeje jsem viděla jen horní část

nad jeho ramenem. Něco jí něžně šeptal. Odpovídala mu vysokým dívčím hláskem. Zdrtilo mě to. Vůči ostatním lidem projevuje tolik citů, chová se tak jemně a šťastně. Lu se k ní naklonil a ona zvrátila hlavu, aby ji mohl políbit na čelo. Zvedl jí bradu, dál jí něco měkce vykládal a ona se tomu usmívala. Působila téměř plaše. Nikdy jsem ji nepoznala v tolika různých rozpoloženích, tak zraněnou, tak zoufalou a teď zase nesmělou.

Objímal ji, držel ji pevně v náruči, a když ji pustil, oči se jí leskly slzami a odvrátila se od něj. Lu tiše opustil místnost. Vrhla jsem se zpátky k oknu se žaluziemi právě včas, abych ho spatřila, jak odchází a tváří se potěšeně, což mě rozzlobilo. Všechno mu dobře vycházelo.

Opustila jsem místnost a vrátila se do svého pokoje. Carlotta ke mně hned přišla a otírala se mi o nohy. Za posledních sedm let ztloustla a zlenivěla. Zvedla jsem ji a objímala. Ona jediná mi projevovala nějaké city.

Nemohla jsem spát, nebo jsem si to aspoň myslela, až jsem uslyšela matčin hlas. Mluvila s nějakým služebníkem a nařizovala mu, aby vynesl nahoru lodní kufr. Nebylo ještě deset dopoledne. Našla jsem matku v její ložnici, jak rozkládá různé šaty.

„Á, Violet! Jsem moc ráda, že jsi vzhůru!“ řekla mi veselým, vzrušeným hlasem. „Potřebuju, aby sis vybrala čtvery šaty, dvoje večerní a dvoje na nošení přes den, a k nim boty a pláště. Vezmi si také granátový náhrdelník a ten zlatý medailonek, plnicí pera, učebnice a sešity. A všechny ostatní cenné věci. Nemůžu ti udělat seznam, tak musíš uvažovat samostatně. Už jsem nařídila, aby do tvého pokoje donesli velký kufr.“

„Utíkáme snad odsud?“

Naklonila hlavu ke straně, což dělávala, když jí některý host předložil novou myšlenku a ona ji v duchu pokládala za nerozumnou. Usmála se.

„Odjíždíme do Ameriky, do San Franciska,“ odpověděla mi. „Pojedeme navštívit tvého dědečka a babičku. Tvůj dědeček je nemocný... dostala jsem telegram... a je to dost vážné.“

Taková hloupá lež! Kdyby byl opravdu nemocný, tak jak to, že jen před chvilkou byla tak šťastná? Nechtěla mi prozradit skutečný důvod, že totiž jedeme navštívit jejího drahého synka, a já jsem byla rozhodnutá z ní vymámit pravdu.

„Jak se jmenuje můj dědeček?“

„John Minturn,“ odpověděla ihned. Pokračovala v rozkládání oblečení na posteli.

„Je moje babička taky naživu?“

„Ale ano, samozřejmě. To ona poslala ten telegram. Harriet Minturnová.“

„Pojedeme už brzy?“

„Možná že zítra, nebo pozítří. Nebo to bude možné až za týden. Všechno je teď vzhůru nohama, i když člověk dobře platí. Možná se nám nepodaří se dostat na nejbližší parolod. Teď se pokouší odjet mnoho cizinců ze Západu. Můžeme nakonec dopadnout tak, že se budeme muset spokojit s rybářskou lodí, která pojede kolem Severního pólu!“

„Kdo byl ten muž, který tě včera navštívil?“

„Někdo, s kým jsem kdysi měla nějaká obchodní jednání.“

Řekla jsem přiškrceně: „Vím, že je to můj otec. Zahlédla jsem jeho obličej, když jste spolu šli nahoru po schodech. Jsem mu podobná. A vím, že jedeme do San Franciska, protože máš synka, který tam žije. Slyšela jsem služebníky, jak o tom mluví.“

Mlčky mě poslouchala, celá zaskočená.

„To přece nemůžeš popřít,“ řekla jsem jí.

„Violet, drahoušku, je mi líto, že se tě to dotklo. Zatajila jsem ti to jen proto, že jsem nechtěla, aby ses dozvěděla, že nás otec opustil. Sebral mi Teddyho hned, jakmile se narodil, a od té doby jsem ho neviděla. Teď mám šanci se

k němu znovu přihlásit a musím to udělat, protože on je přece moje dítě. Kdyby mi byli unesli tebe, bojovala bych stejně usilovně o to, abych tě našla.“

Bojovala by za mě? O tom jsem pochybovala.

Pak ke mně ale matka přistoupila a objala mě. „Bylas mi vždycky dražší, než můžeš tušit.“ Z koutku oka jí vytryskla slza a ten malý záblesk jejího srdce mi stačil, abych jí uvěřila. Uklidnila jsem se.

Po návratu do svého pokoje jsem si ale uvědomila, že mi neprozradila nic o tom, co vůči mně cítí Lu Šing. Nenáviděla jsem ho. Byla jsem pevně rozhodnutá mu nikdy neříkat tatínku.

Po zbytek dopoledne a ještě odpoledne jsme plnily své kufry a matka mi vyprávěla o mém novém domově v San Francisku. Zatím jsem nikdy moc nepřemýšlela o její minulosti. Věděla jsem, že v San Francisku žila, ale to bylo všechno. Když jsem jí o tom teď slyšela mluvit, měla jsem pocit, jako bych se ocitla v pohádce, a moje zlost se postupně změnila v těšení. Představila jsem si Tichý oceán: jeho světle modrou vodu se stříbřitými rybami míhajícími se jako šipky vlnami, velryby chrlící fontány vody. Vyprávěla mi o mém dědečkovi, který byl profesorem dějin umění, a já jsem si ho představovala jako distingovaného gentlemana s bílými vlasy, jak stojí u malířského stojanu. Řekla mi, že její matka byla vědkyně, která studovala hmyz, jako třeba ten zalitý v kouscích jantaru, které jsem se pokoušela rozbít. Představila jsem si místnost s kapkami jantaru visícími od stropu a ženu s lupou, jak si je prohlíží. Jak jsme se o tom všem bavily, teď už úplně samozřejmě a lehce, viděla jsem v duchu San Francisco: jeho vršky zvedající se hned z pobřeží. Představovala jsem si sama sebe, jak na ně vystupuji a rozhlížím se po zátoce a okolních ostrovech. Stoupala jsem po strmých chodnicích lemovaných domy v západním stylu, chodila jsem ulicemi, jaké byly ve Francouzské koncesi, plnými ruchu a lidí všech společenských tříd a národností.

„Mami, a jsou v San Francisku Číňané?“

„Je jich tam hodně. Většinou jsou to sloužící a obyčejní dělníci, mají prádelny a podobně.“ Přešla ke svému šatníku a zvažovala, které ze svých večerních šatů si vzít s sebou. Vybrala si dvoje, pak je vrátila a vybrala si jiné dvě róby. Vytáhla boty z bílé kůzlečiny, ale všimla si malého odřeni na podpatku a vrátila je zpátky.

„Jsou tam mezi těmi cizinci taky kurtizány, nebo jsou to jen samé Číňanky?“

Zasmála se. „Lidem se tam neříká cizinci, ledaže jsou Číňani nebo tmaví Italové.“

Cítila jsem se ponížene. Tady jsme byly se svým vzhledem pokládány za cizinky. Žilami mi proběhla mrazivá myšlenka. Budu snad v San Francisku vypadat jako čínská cizinka? Když budou lidé vědět, že Teddy je můj bratr, domyslí si, že jsem Číňanka stejně jako on.

„Mami, budou tam se mnou lidé jednat dobře, když uvidí, že jsem napůl Číňanka?“

„Nikdo tě nebude pokládat za míšenku.“

„Ale co když to o mně zjistí, budou se mě stranit?“

„Nikdo to nezjistí.“

Trápilo mě, že tolik věří něčemu, čím jsem si sama vůbec nebyla jistá. Budu muset předstírat stejně jako ona naprostou jistotu, díky které se jí daří utajovat, že má napůl čínskou dceru. Jenže já se budu neustále bát, že to někdo odhalí. Matce to starosti dělat nebude.

„Budeme bydlet v hezkém domě,“ líčila mi dál. Nikdy předtím jsem ji neviděla šťastnější, nikdy tak nepřekypovala city. Působila mladší, skoro jako úplně jiná žena. Zlatá Holubice řekla, že když nějakou ženu ovládne liškodlak, dá se jí to poznat na očích. Jiskří až příliš nápadně. Matce teď opravdu hodně jiskřily oči. Od chvíle, kdy se setkala s panem Lu, byla jako vyměněná.

„Můj dědeček postavil ten dům těsně předtím, než jsem se narodila,“ vyprávěla mi, „není tak velký jako náš zdejší

dům, ale také není tak studený ani hlučný. Je postavený ze dřeva a tak pevný, že dokonce i když celé město pobořilo velké zemětřesení, dům zůstal stát a nevypadla z něj ani jediná cihla. Architektonický styl je hodně odlišný od cizích domů ve zdejší francouzské a anglické čtvrti. Především je přívětivější, bez těch vysokých zdí působících jako pevnosti a bez vrátných. V San Francisku si nemusíme chránit soukromí. Prostě ho máme. Stačí nám živý plot před domem a nízká železná branka, i když po stranách domu a vzadu máme ploty. To ale proto, aby k nám nepronikali toulaví psi a aby se měly po čem pnout popínavé květiny. Máme malý trávník, jen tak velký, aby posloužil jako travnatý koberec po stranách cestičky k domu. Podél plotu rostou rododendrony a na druhé straně skupiny kalokvětu, růží, denivek a samozřejmě violek. Ty jsem vysázela sama, a nejen obyčejné fialky, ale také violky vonné, které krásně voní, a já jsem kdysi takový parfém, dovezený z Francie, používala. Mám hodně šatů té barvy a mívala jsem v oblíbené cukroví z fialek v cukru. Je to moje oblíbená květina i vůně, a ty se jmenuješ podle ní. Moje matka téhle květině říkala blázen.“

„Měla je také ráda?“

„Nesnášela je a stěžovala si, že pěstuju plevel.“

Zasmála se a zdálo se, že si nevšímá mého zklamání. „Když vejdeš do domu, ocitneš se ve vstupní hale. Po jedné straně je schodiště jako to, které máme tady, ale trochu menší. A na druhé straně je silný karamelově zbarvený závěs na mosazné tyči, ale ne tak široký jako tady. Když ho rozhrneš a projdeš jím, ocitneš se v přijímacím salonu. Nábytek tu bude asi staromódní, pořád ještě ten, kterým to tam zařídila moje prababička. Velkými dveřmi vstoupíš do jídelny...“

„Kde budu spát?“

„Budeš mít velkou hezkou ložnici v prvním patře, se slunečně žlutými stěnami. Kdysi patřila mně.“

Její pokoj. Byla jsem tak šťastná, až se mi chtělo křičet. Navenek jsem to ale nedala najevo.

„Hned u velkých oken stojí vysoká postel. Jedno okno vyhlíží do koruny starého dubu a můžeš si ho otevřít a představovat si, že jsi sojka – na tyhle ptáky se pamatuju, jsou hodně hluční – přiskákali si pro burský oříšek vždycky až ke mně. V okolí je spousta jiných ptáků, volavky, jestřábi a pěnkavy. Můžeš si je vyhledávat v ornitologických knížkách, které moje matka sbírala. Tatínek tvého pradědečka byl ilustrátor knížek o přírodě. Také mám hezkou sbírku paneček, ne takové, co vypadají jako miminka a vozí se v kočárku. Jsou krásně vybarvené, jako skutečné dívky. A v celém domě stojí velké knihovny, přes celé stěny od podlahy až ke stropu. Budeš mít dost četby na celý zbytek života, dokonce i kdybys zhltnula dvě knížky za den. Knížky si můžeš brát ke čtení nahoru do kulaté věžičky. Jako holka jsem to tam vyzdobila šátky, polštářky a perskými koberci, aby to tam vypadalo jako v serailu. Říkala jsem tomu Pašův palác. Nebo můžeš vyhlížet dalekohledem z oken a krásně uvidíš nábřeží a zátoku, až k ostrovům – je jich tam několik – a dají se počítat škunery a rybářské lodi...“

Štěbetala dál a její vzpomínky se rozvíjely, takže se jí vybavovaly stále nové věci. V duchu jsem ten dům viděla před sebou, ožil barvami a pohybem. Oslňovala mě představa mnoha místností s celými stěnami knih a ložnice s oknem vedoucím do koruny starého dubu.

Matka teď vytahovala ze zamčeného prádelníku své šperkovnice. Měla nejméně po tuctu náhrdelníků, náramků, broží a špendlíků – samé dary, které za léta nastrodala. Většinu šperků prodávala a nechávala si jen ty, které měla nejraději a byly nejcennější. Všechny šperkovnice si dala do kufru. Copak se už nevrátíme?

„Až najdeš Teddyho, vrátí se s námi do Šanghaje?“

Znovu se rozpačitě odmlčela. „Nevím. Nedokážu předvídat, co se stane. Šanghaj se změnila.“

Napadlo mě něco hrozného. „Mami, pojedete s námi Carlotta?“

Hned začala věnovat nápadnou pozornost krabicím na klobouky, a tak jsem pochopila, jak zní odpověď. „Já bez ní nepojedu!“

„Ty bys tady zůstala kvůli kočce?“

„Odmítám odjet, jestli si ji nebudu smět vzít s sebou.“

„No tak, Violet. Copak bys zahodila celou svoji budoucnost kvůli kočce?“

„Ano, udělala bych to. Už jsem skoro dospělá a můžu se rozhodnout sama,“ prohlásila jsem prudce.

Z tváře se jí vytratila všechna laskavost. „Tak dobře. Zůstaň si tu, když chceš.“

Tím mě dostala, kam chtěla. „Jak po mně můžeš chtít, abych se takhle rozhodovala?“ zeptala jsem se rozechvěle. „Carlotta je jako moje miminko. Je pro mě totéž co pro tebe Teddy. Nemůžu ji tu nechat. Nesmím ji zradit. Důvěřuje mi.“

„Nechci po tobě, aby ses rozhodovala, Violet. Žádná možnost výběru neexistuje. Musíme odjet a Carlotta s námi nesmí. Nemůžeme změnit pravidla, která na lodi platí. Raději myslí na to, že se možná opravdu vrátíme. Jakmile budeme v San Francisku, budu vědět líp, co dělat dál. Ale předtím ne...“

Pokračovala ve vysvětlování, ale mě už ovládl smutek. Hrdlo se mi stáhlo. Carlottě nedokážu vysvětlit, proč ji opouštím.

„Když budeme pryč,“ slyšela jsem matku říkat přes mlhu svého zoufalství, „bude se o ni starat Zlatá Holubice.“

„Zlatá Holubice se jí bojí. Carlottu nemá nikdo rád.“

„Ta dcerka pomocnice Sněžného Oblaku – Malý Oceán – jí má moc ráda. Bude se o ni ráda starat, zvláště když jí na tu dobu, co budeme pryč, dáme trochu peněz.“

To byla pravda. Přesto mi to pořád dělalo starosti. Co když si Carlotta tu holčičku zamiluje víc než mě? Možná na mě zapomene a bude jí jedno, jestli se vrátím, nebo ne. Došla jsem se do tragické nálady.

Přestože mně matka povolila jen čtyři šaty, vůči svému vlastnímu vybavení začala být rychle velkorysejší. Rozhodla se, že dva velké lodní kufry, které si zabalila, nestačí. Kvůli oblým vikům se nedaly postavit na sebe, což omezí celkový počet zavazadel, která bude moci s sebou mít. Také byly staré, přivezla si je ještě ze San Franciska. Zavolala si Zlatou Holubici a nařídila jí, aby koupila čtyři nové, ještě větší lodní kufry. „Pan Malakar mi minulý měsíc říkal, že propašoval ve velkém lodním nákladu směřujícím z Francie do Bombaje kufry od Louise Vuittona. Mají plochá víka a ty chci. Také potřebuji dvě menší lodní tašky. A upozorni ho, že bych určitě poznala, kdyby mi dodal padělky...“

Hodila vybrané šaty na postel. Brala si jich s sebou tolik, až to vyvolávalo dojem, že ihned po přistání začne chodit na plesy. Pak si ale zavolala Zlatou Holubici a požádala ji, aby jí upřímně řekla, které šaty jí lépe sluší, které zvýrazňují barvu jejích očí, její pleť a mahagonové vlasy, a také které jí budou Američanky závidět a které naopak způsobí, že ji budou pokládat za příliš vyzývavou.

Zlatá Holubice jí nic z jejího výběru neschválila. „Všechny tyhle šaty sis pořídila schválně tak, aby překvapovaly a lákaly k tobě muže. Všechny ty americké ženy, které jsem viděla, jak na tebe v parku zíraly, ti rozhodně netleskaly obdivem.“

Místo aby matka omezila svůj výběr, vzala si s sebou většinu svých večerních šatů a také novějších šatů na den, plášťů a klobouků. Mé čtyři šaty se scvrkly na dvoje, které budu nosit během cesty. Slibovala mi, že mě tam čeká mnoho krásných šatů, lepších nežli ty, které mám teď. Nebylo také třeba, abych si s sebou brala své oblíbené knihy, ani učebnice, protože ty se dají snadno nahradit v San Francisku lepšími, a také tam budu mít lepší učitele, než byli ti v Šanghaji. Během cesty si mohu prostě užít trochu volna bez učení.

Do mého kufru matka přidala kaštanově zbarvenou kazetu s mými šperky, dvě další krabice, které vytáhla ze zá-

svuky, dva svitky zabalené v hedvábí a několik dalších ceností. Nahoru ještě přidala svůj přehoz z liščí kožešiny, asi protože si plánovala trochu elegance, až budeme stát na palubě a sledovat Šanghaj mizící v dálce.

Konečně jsme byly sbalené. Matce teď už zbývalo jen najít v okruhu svých vlivných známých z řad cizinců někoho, kdo nám koupí lístek do Ameriky. Dala Prasklému Vejci tučet dopisů, aby je doručil. Stačilo nám získat dvě lůžka na lodi. Co na tom může být tak těžkého? Všechny odpovědi ale zněly stejně: její američtí krajané také toužili opustit Šanghaj a také zjistili, že jiní lidé před nimi už obsadili všechna místa na lodích po celý příští měsíc.

Během tohoto čekání jsem ukázala Malému Oceánu, jak udělat pro Carlottu hnízdo z mých hedvábných příkrývek. Holčičce bylo osm let, a když hladila Carlottu, šeptala jí: „Budu tvoje poslušná služebnice.“ Carlotta předla a převálila se na záda. V hrudi mě píchlo, když jsem viděla, jak je šťastná.

Po jedenácti dnech čekání dorazil bez ohlášení Fairweather a líně prošel dveřmi matčiny ložnice. Přinášel dobrou zprávu.

Vím, proč matka kdysi Fairweathera milovala. Škádli ji a tím ji zbavoval špatných nálad. Byl zábavný a rozptyloval její starosti. Jeho přičiněním se smála a cítila se krásná. Říkal jí, že ji zbožňuje pro všechny její neobvyklé rysy a způsoby. Stíhal ji pohledy plnými přehnané, unesené lásky. Mluvil o svých citech a zaříkal se, že s jinou ženou nikdy nepoznal nic podobného. Chápal její smutky a projevoval jí soucit. Položil si její hlavu na rameno a nabádal ji, aby jen plakala, dokud ze srdce nevyplaví všechen jedovatý smutek. Sdílel její rozhořčení, když její klienti zneužili znalosti, které jim s důvěrou svěřila.

Sprátelili se před více než devíti lety a v té době jí poskytl všechno, co potřebovala. V hovoru často dělali naráž-

ky na období jejího života, kdy trpěla zradou, ztrátou sebe-důvěry a měla velké finanční starosti. Věděl o jejím prvním úspěchu, o smrti muže, který se jí ujal, když přicestovala do Šanghaje. Jen vzpomínej, vzpomínej, vzpomínej, nabádal matku, aby ji zbavil bolestivých emocí pocházejících z minulosti, a tak ji utěšil.

Nesnášela jsem, s jakou ležérní důvěrností s mou matkou jednal. Oslovoval ji „Lu“, „Půvabná Lu“, „Luno“ a „Luzná“. Když byla rozmrzelá, vrátil jí dobrou náladu tím, že hrál školáka, který dostal nářez metličkou, nebo potulného rytíře. Vyprávěl jí přihlouplé žertíky a ona se jim smála. Záměrně ji před jinými lidmi uváděl do rozpaků – způsoby lichotivými i nechutnými. U večere jsem ho sledovala, jak obscénně pohybuje rty, kroutí jazykem a předstírá, že mu něco uvízlo na horním patře. „Přestaň se šklebit jako šimpanz,“ žádala ho matka. A on se tomu dlouho řehtal a pak vstal, rozloučil se s ní a komicky na ni přitom mrkl. Pak na ni počkal v její ložnici. V jeho společnosti ztrácela sílu, nebyla už sama sebou. Často se chovala bláznivě, pila přes míru a smála se příliš hlasitě. Jak jen mohla být tak hloupá?

Všechno služebnictvo Stezky skrytého nefritu mělo Fairweathera v oblibě, protože je zdravil šanghajským nářečím a děkoval jim i za nejmenší úsluhy. Jinak totiž byli zvyklí, že s nimi návštěvníci jednají, jako by byli pouhé příslušenství k podnosům s čajem. Všichni se dohadovali, kde se asi Fairweather naučil jejich rodnému nářečí. Od své chůvy? Od nějaké kurtizány? Od milenky? Bylo jasné, že svůj vládný postoj k Číňanům musel získat od jakési Číňanky. Mezi čínskými muži si vysloužil láskyplný titul „Počínštelý cizí hodnostář“. Přestože všichni uznávali jeho šarm, jinak o něm věděli jen velmi málo. Z které části Spojených států pochází? A je opravdu Američan? Možná že musel z Ameriky uprchnout? Jeho pravé jméno neznali. Žertem říkával, že své pravé jméno nepoužíval už tak dlouho, že ho zapomněl. Prostě vystupoval pod přezdívkou Fairweather, Počasíčko,

kteřou mu dali před lety jeho spolubydlíci na studentské koleji nějaké blíže neurčené univerzity, kteřou popisoval jen jako „jednu z těch posvátných institucí“.

„Ať jsem šel kamkoli, vždycky jsem přinášel hezké počasí,“ vyprávěl, „a tak mě mí milí přátelé všude vítali.“ V Šanghaji ho zvali na večírky po celém městě a on vždycky odcházel jako poslední, pokud se rovnou nezdržel přes noc. Zvláštní ale bylo, že mu nikdo nevyčítal, že sám na oplátku žádné večírky nepořádá.

Jedna z kurtizán se vyjádřila, že je tak oblíbený kvůli jednomu svému šikovnému známému, který dovede padělat jakékoli dokumenty. Tenhle zručný muž vyhotovoval víza, rodné listy, oddací listy a další cenné dokumenty s oficiálním razítkem konzulátu, na které psal v čínštině i v angličtině různé výroky typu „Tímto potvrzujeme...“ a „Napříště platí...“, vyjadřující, že americký konzul pokládá danou osobu za spolehlivou a dobrého charakteru. Fairweather je prodával svým „vybraným čínským přátelům“, jak jim říkával, tak vybraným, že jim mohl účtovat pětkrát víc, než sám zaplatil padělateli. Velmi rádi mu ty peníze dávali. Jakýkoli Číňan, ať to byl podnikatel, kurtizána nebo madam z veřejného domu, se mohl prokázat kouzelným certifikátem o nezávadnosti svého charakteru kterémukoli soudu v Mezinárodní čtvrti, a samotná Amerika se tak postavila na obranu jeho cti. Žádný čínský úředník by neplýtvat časem na zpochybňování názoru nějakého Američana, protože u těchto soudů Číňané vždycky prohrávali. Protože certifikát platil jen po dobu jednoho roku, přesvědčoval se Fairweather pravidelně o tom, jak vybraní jeho přátelé jsou, a přinášelo mu to pěkné zisky.

Byla jsem jediná, kdo nepropadl jeho vlezlému šarmu. Velice jsem trpěla, když jsem musela sledovat, jak matka dává přednost jeho společnosti před mou. A díky své bolesti jsem dokázala rozpoznat, jak se ve skutečnosti přetvařuje. Používal předem nazkoušená slůvka vyjadřující starost, stá-

le stejná gesta a gentlemanské nabídky pomoci. Lidé pro něj představovali velice snadnou kořist. To jsem dobře věděla, protože zkoušel své triky a šarm také na mě, přestože věděl, že jsem jeho komedii prokoukla. Zahrnoval mě posměšnými lichotkami, chválil mé rozčuchané vlasy, mé špatné vyjadřování, příliš dětskou knihu, kterou jsem si vybrala ke čtení. Nikdy jsem se na něj neusmála. Pokud jsem s ním už musela mluvit, byla jsem co nejstručnější. Matka mě často plísnila, že se k němu chovám hrubě. On se tomu prostě jen smál. Svým výrazem a odměřeností jsem mu dávala jasně najevo, že mě unavuje. Povzdychla jsem si nebo obrátila oči v sloup. Nedávala jsem před ním najevo, jak v nitru zuřím, protože tím bych mu přiznala vítězství. Dárky, které mi nosil, jsem nechávala na stolku v matčině pracovně. Později jsem se tam vrátila a dárky byly samozřejmě pryč.

Krátce po Novém roce měli Fairweather s matkou velkou roztržku. Matka se od Zlaté Holubice dozvěděla, že Fairweather byl v posteli s Nadýchaným Oblakem předtím i potom, co spal s ní. Nikdy po něm nežádala monogamii. Konečně sama také čas od času mívala jiné milence. Jenže Fairweather byl její oblíbenec a předpokládala, že její milenci nebudou spát se zaměstnankyněmi jejího vlastního domu. Slyšela jsem, jak Zlatá Holubice prozrazuje matce pravdu, a předtím si neodpustila káravou poznámku: „Už před devíti lety jsem tě upozorňovala, že si z tebe tenhle mužský bude tropit blázný. Jenže jsi ztratila rozum v posteli a ještě teď tě rajcuje tak, že ti to kalí mysl a působí slepotu.“ Zlatá Holubice vytáhla ze své služebné všechny podrobnosti a prohlásila, že matku neušetří žádné z nich, aby konečně vykávala Fairweathera ze svého lože. „V posledních letech působil Nadýchanému Oblaku takovou extází, až si všechny služebnice myslely, že u ní musí být nějaký sadistický zákazník. Všechny ten její křik slyšely. Vědí to úplně všichni – další kurtizány i celé služebnictvo. Viděli ho, jak se plíží chodbami. A hádej, jak z něj Nadýchaný Oblak dokázala vytáhnout peníze?

Byly to stejné peníze, které jsi mu dala na to, čemu říkal bezvýznamné výdaje a záloha na opožděné příjmy.“

Matka bedlivě naslouchala a vnímala všechny podrobnosti té odporné pravdy. Myslím, že cítila přesně to, co tak často zraňovalo mě: někdo, koho měla ráda, dával přednost jinému člověku. Těšilo mě, že ji to bolí. Chtěla jsem, aby si uvědomila, jak nešťastná kvůli ní jsem. Přála jsem si, aby lásku, kterou zatím věnovala tomu podvodníkovi, dala raději mně.

Když Fairweather dorazil na svoji popravu, už jsem zaujala své místo v Boulevardu. Byla jsem celá rozrušená. Matka si oblékla upjaté černé šaty, jako by držela smutek. Když v poledne přišel – bezpochyby přímo z postele Nadýchaného Oblaku – s překvapením zjistil, že matka už nespí, ale sedí ve své pracovně a má na sobě šaty, které označoval jako neslušivé. Nabídl jí, že jí pomůže se jich okamžitě zbavit.

„Jen si nech svého malého přítelíčka zapnutého v kalhotách,“ slyšela jsem ji odseknout.

Zvedlo mi náladu, že mu konečně dala najevo stejné znechucení, jaké jsem vůči němu cítila vždycky já. Zpochybnila jeho podnikatelský důvtip. Ponižila ho prohlášením, že nic není lepšího než placený podlézavec. Vyjádřila se, že je parazit žijící z nesplácených půjček. Oznamovala mu, že ho konečně vidí takového, jaký doopravdy je, jako muže, jehož „laciný šarm proudí z té jeho mrňavé požární hadice do dychtivých úst Nadýchaného Oblaku“.

On okamžitě obvinil ze svých prohřešků s Nadýchaným Oblakem svoji opiovou závislost. Ta holka ho prý svedla s pomocí své dýmky, nic víc v tom není. Na chvíli, které s ní strávil, si nevzpomíná o nic líp než na šálek vlažného čaje. Toužila jsem, aby tohle všechno Nadýchaný Oblak slyšela. Řekl, že když teď ví, jak to moji matku zranilo, bude se léčit a zbaví se jak zvyku kouřit opium, tak Nadýchaného Oblaku. Matka mlčela. V duchu jsem jákala. Nově zkombinoval svá slova a připomínal jí, jak ji miluje, a že přece dobře ví, že nikdy nevyznal lásku žádné jiné ženě. „Jsme jednoho

srdce a nikdy se nemůžeme rozdělit,“ prohlásil. Vybízel ji, aby nahlédla do svého srdce a přesvědčila se, že ho tam stále má. Zavrčela, že o tom pochybuje, ale slyšela jsem, že její odpor slábně.

Dál do ní hučel a konejšivě jí šeptal: „Drahoušku, moje nejdražší Lu!“ Začal se jí snad dotýkat? Chtěla jsem vykřiknout, že ji znovu balamutí. Otrávil ji svým šarmem. Bolestným tónem mu líčila, jak ji to zranilo. Ještě nikdy nikomu nepřiznala, že jí něco ublížilo. Dál jí šeptal něco láskyplného a lichotivého. Najednou matka vyjekla.

„Dej ty ruce pryč z mých prsou! Zradils mé srdce, ty hajzle, a spal jsi s kurtizánou v mém vlastním domě. Udělals že mě blázna a já nedovolím, aby se to opakovalo.“

Znovu jí začal vyznávat lásku a řekl jí, že je moudřejší než on. Jeho hříchy ale nejsou tak vážné, jak je ona vnímá. Byla to od něj jen hloupost, nikoli zločin. Nikdy nechtěl snižovat jejich lásku finančními dary. Když mu ale takovou pomoc nabídl, přemohl ho pocit vděčnosti a také bolestná hrdost, protože věděl, že nesmí odmítnout dar z lásky, i když ho nebude schopen splatit. Z toho důvodu už nebude trvat na tom, aby dodržela svůj slib, že mu znovu půjčí peníze, který vyslovila před několika dny.

Moje matka vyprskla a zaklela. Nikdy nesouhlasila s půjčkou ani deseti centů. Přesvědčoval ji, že to udělala, a přednesl svoji verzi jejich rozhovoru, v němž jí pověděl, že továrna na lepidlo, do které investoval, potřebuje nové stroje. „Copak si nevzpomínáš?“ říkal jí. „Zeptala ses mě, kolik to dělá, a já jsem odpověděl, že dva tisíce dolarů. A ty ses zeptala, jestli je to opravdu tolik.“

„Jak si z toho můžeš vyvozovat, že jsem ti něco slíbila?“ zeptala se. „Nikdy bych ti nebyla ochotná půjčit peníze na další tvůj podezřelý plán – předtím to byla kaučuková plantáž, teď je to zase továrna na lepidlo.“

„Ta plantáž přinášela zisk,“ trval na svém, „dokud nám tajfun nezničil stromy. Tahle továrna na lepidlo podobná

rizika nepřináší. Kdybych byl věděl, že mi nemáš vůbec v úmyslu ty peníze půjčit, nebyl bych si našel investory, a bohužel musím říct, že někteří z nich jsou tvoji klienti. Všichni na tom proděláme poslední košili a určitě jim neujde, že se to stalo tvým přičiněním.“

Kdyby matka souhlasila, že mu ty peníze dá, byla bych tam těmi prosklenými dveřmi vtrhla. Místo toho jsem slyšela, jak mu jasným hlasem odpovídá: „No, tyhle klienty už nikdy neuvidím, jakmile odjedu ze Šanghaje. A tebe už také ne, leda si někdy vzpomenu na tvé vykutálené kousky.“

Vychrlil na ni příval nadávek, obsahující ty nejhorší kombinace slov, jaké jsem kdy slyšela. Tím mi udělal ohromnou radost.

„Dokonce ani šukání s tebou za nic nestálo,“ prohlásil nakonec. Ozvalo se prásknutí dveří a jeho další nadávky, jak se vzdaloval chodbou.

Zlatá Holubice ihned zašla za matkou. Té se chvěl hlas, když jí ve zkratce vyprávěla, co se právě stalo.

„Miluješ ještě toho chlapa?“

„Pokud je láska úplně tupá, pak ano. Kolikrát už jsi mě varovala? Proč jsem ho nedokázala vidět takového, jaký je doopravdy? Musí být hypnotizér, že mě tak okouzлил. Všichni v tomhle domě se mi potají smějí, a přesto, kdyby znovu vešel těmihle dveřmi... tak nevím. V jeho přítomnosti jsem najednou slabá.“

Z chodeb ke mně doléhaly závaný klípků. Naslouchala jsem jim celou noc z okna. Služebnictvo litovalo, že Fairweather náš dům opustil. Nikdo z toho nevinil Nadýchaný Oblak. Copak si Lulu Mimi zaslouží od mužů lepší zacházení? Kromě toho Fairweather přece Nadýchaný Oblak miluje a zaslíbil se jí. Každému ukazovala pečetní prsten se znakem jeho rodiny, spřízněné se skotským králem. Muži ze služebnictva vyhlásili verdikt: žádná ženská nesmí nařizovat muži, aby jí byl věrný, a omezovat jeho přirozené pohnutky. Nadýchaný Oblak opustila náš dům dřív, než ji

matka stačila vyhodit. Vzala si s sebou pár dáreků na rozloučenou – nábytek a lampy ze svého pokoje, věci, které jí nepatřily.

Myslela jsem si, že už jsme s tím podvodníkem, který dovedl tak omámit ženská srdce, skončili. Ale krátce nato, co se matka rozhodla odjet ze Šanghaje, stál Fairweather znovu v její pracovně. Matka mě požádala, abych šla do svého pokoje studovat. Odešla jsem do Boulevardu a přitiskla jsem ucho ke sklu. Fairweather zlomeným hlasem bědoval nad tím, že matka odjíždí. Bude oplakávat ztrátu té vzácné bytosti, kterou nemůže žádná žena nikdy nahradit, ženy, kterou by býval zbožňoval i v chudobě a ve stáří. Nepožaduje od ní nic, jen jí chce říci tato upřímná slova, která si matka odveze s sebou a bude na ně vzpomínat, až ji někdy potkají těžké časy. Pro lepší účinek se rozplakal a pak odešel, nepochybně dojatý vlastní špatnou komedií.

Matka vyprávěla Zlaté Holubici, co se stalo. Hlas se jí chvěl.

„Zkoušel tě svádět?“ zeptala se Zlatá Holubice.

„Ani se mě nedotkl, jestli myslíš tohle.“

„Ale bylas v pokušení se k němu vrátit?“

Následovala odmlka.

„Až přijde příště,“ prohlásila Zlatá Holubice, „budu přítomna tady v místnosti.“

Nemusely na to čekat dlouho. Brzy dorazil s tmavými kruhy pod očima a s neupravenými vlasy a oblečením. „Od té doby, co jsem tě viděl naposledy, jsem nedokázal spát. Strašně se trápím, Lu. Tvá slova mi způsobila bolest a zasloužím si to, protože je to bolest poznání pravdy. Nikdy jsi ke mně nebyla krutá, alespoň ne záměrně. Ale tvoji nenávisť neunesu. Cítím ji tady a tady a tady. Cítím ji dnem i nocí, je to jako žhavé uhlí a nabroušené čepel. Právě já jsem věděl líp nežli kdokoli jiný, jak hluboce tě zradil Lu Šing a že si zasloužíš lepší osud. Zaslouhuješ si lepší část mé bytosti, a tu jsem ti také dal. Byl jsem ti nevěrný tělesně, to ano, ale moje

srdce i duše náležely jen tobě, úplně a bez přestání. Lu, drahoušku, nežádám od tebe nic, jen abys pochopila a uznala, že tě upřímně miluju. Prosím, řekni mi, že mi věříš. Jestli to neuděláš, nebude pro mě mít život smysl.“

Matka se jeho slovům doopravdy zasmála. Vyběhl z její místnosti. Matka později Zlaté Holubici řekla, co se stalo, a s potěšením jí oznámila, že ho dokázala odbýt bez její pomoci.

Objevil se hned nazítří, celý upravený a v elegantním oblečení. „Odjízdim ze Šanghaje do Jižní Ameriky. Teď, když odjedeš, tu nezbylo nic, co by mě zajímalo,“ řekl smutně, ale vyrovnaně. „Přišel jsem ti jen říct, že tě už nebudu dále obtěžovat. Mohu ti políbit ruku na rozloučenou?“

Poklekl před ní. Matka si povzdechla a podala mu ruku. Rychle ji políbil a pak si přitiskl její dlaň k tváři. „Tohle mi bude muset vydržet po zbytek života. Víš dobře, že jsem nemohl myslet doopravdy, jak jsem se vyjádřil o tom, že jsi nešikovná milenka. Jedině ty jsi mě dokázala vynést k omračujícím výšinám rozkoše, o kterých jsem netušil, že vůbec existují. Prožívali jsme spolu nesmírně krásné chvíle, nemyslíš? Doufám, že jednoho dne dokážeš zapomenout na všechno ošklivé a vybavíš si ty časy, kdy jsi byla příliš vyčerpaná rozkošemi, než abys ze sebe dokázala vypravit jediné slovo. Vzpomínáš si na to? Dobrý bože, Lu, jak mě jen můžeš připravit o něco tak sladkého? Co kdybys mi předtím, než mě opustíš, dopřála ještě jedinou další vzpomínku, už poslední? To přece nemůže škodit, že ne? Netoužím po ničem jiném, než ti ještě naposledy poskytnout rozkoš.“

Vzhlízel k ní vzhůru, stále vkleče, a ona mlčela. Dotkl se jejího kolena a ona stále nic neříkala. Zvedl jí sukni a políbil ji na koleno. Věděla jsem, jak to dopadne. Viděla jsem jí to v očích. Zhloupla. Opustila jsem místnost.

Zlatá Holubice jí nazítří ráno vyčinila: „Vidím, že se mu podařilo se znovu přisát jako pijavice k tvému tělu a srdci. Je to znát z toho, jak ti září oči a nepatrně se usmíváš. Po-

řád se ti vybavuje, co s tebou v noci dělal, že ano? Ten muž musí mít kouzelnou moc jako tisíc jiných, že ti dokáže vyčarovat mezi nohama dost žádosti, aby tě úplně připravil o rozum.“

„Ta minulá noc pro mě nic neznamenala,“ odpověděla jí matka. „Prostě jsem se poddala starému zvyku. Trochu jsme si zadováděli v posteli, a teď už jsem s ním definitivně skoncovala.“

Za tři týdny vkrácel Fairweather do jídelny se svým šimpanzím úsměvem a hrnul se k matce s rozpřaženou náručí. „Měla bys mi hned dát pusku, slečinko Minturnová, protože jsem právě rezervoval dvě kajuty na lodi, která odjíždí už pozítří. No není to ode mě důkaz lásky?“

Matce se rozšířily oči, ale ani se nepohnula. Rychle jí vložil, jak se ze šanghajských sítí klípků dozvěděl, že hledá pomoc, a přestože se na něj matka zlobí a on se zase zlobí na ni, přece jen si zaslouží, aby mu začala znovu důvěřovat a vrátila se k němu, když jí teď poskytne to, po čem tak zoufale touží.

Odešli z jídelny do její pracovny. Rychle jsem dosnídala a stáhla se do Boulevardu. Rozložila jsem tam nepořádně po stole učebnice a sešity, aby to vypadalo, že pilně studuji, a pak jsem přiložila ucho na studené sklo. Poslouchala jsem jeho odporné řeči o tom, jak ho bolelo srdce, jak jeho život ztratil smysl a že ho znovu získal, když našel způsob, jak matce pomoci. Zahrnul ji hromadou sladkých řečí, včetně obvyklých proklamací věčné lásky. A pak změnil směr hovoru. „Lu, drahoušku, tu poslední noc jsme se tak dobře bavili, vid’? Panebože! Nikdy předtím jsi neměla tolik ohně. Ještě teď cítím ve slabinách ty žhoucí plameny, když na to jen pomyslím. Nebylas na tom snad podobně?“ Nastalo dlouhé ticho a já jsem doufala, že se nelíbají – nebo nedělají ještě něco víc.

„Nech mě na pokoji,“ ohradila se drsně. „Nejdřív se chci dozvědět o téhle nejnovější nabídce smíru víc.“

Zasmál se. „Tak dobře. Ale nezapomínej na moji odměnu. A až uslyšíš, co jsem pro tebe našel, možná že budeš uvažovat o tom, že ji zdvojnásobíš! Jsi na to nachystaná? Mám rezervované dvě kajuty na parolodi – a jen se třemi zastávkami, v Hongkongu, Haiphongu a v Honolulu. Cesta do San Franciska za čtyřiaadvacet dní. Nejsou to kajuty první třídy, nemám tolik božských pravomocí, abych docílil až takového zázraku. Jsou ale slušné. Teď po mně ovšem chtějí cestovní pasy, abych mohl zítra rezervace potvrdit.“

„Dám ti svůj pas. Dítě, které cestuje s matkou, pas nepotřebuje.“

„Cestovní agent, který prodává lístky, mi řekl, že požadují pasy všech cestujících, mužů, žen i dětí. Pokud Violet nemá pas, stačí prostě dojít s jejím rodným listem na americký konzulát, aby jí pas vystavili. Má přece rodný list, že ano?“

„Samozřejmě. Mám ho tady.“

Slyšela jsem šoupání nohou křesla, zvuky odemykání, vrznutí vytažované zásuvky. „Kde může být?“ vykřikla.

„Kdys ho viděla naposled?“

„Neměla jsem důvod to kontrolovat. V téhle zásuvce mám zamčené všechny své důležité dokumenty.“ Zaklela, otevřela také další zásuvky a zase je prudce přirazila.

„Uklidni se,“ radil jí. „Konzulát ti může snadno vydat duplikát.“

Neslyšela jsem zřetelně, co moje matka říká. Hučela si něco pro sebe... něco o pořádku v pracovně a o tom, že se jí nikdy nic neztratilo.

„Ztrácíš z toho hlavu, Lulu,“ řekl Fairweather. „No tak. Tohle můžeme snadno napravit.“

Znovu něco zahučela a zaslechla jsem slůvko „ukradený“.

„No tak, Lu, drahoušku, buď přece rozumná. Proč by někdo kradl Violetin rodný list? To přece nedává smysl. Můžeš to pustit z hlavy. Seženu její rodný list i pas zítra na konzulát.“

látu. Jaké jméno jsi v rodném listě uvedla? To je všechno, co potřebuju vědět.“

Slyšela jsem matku říkat slova „Tanner“, „manžel“ a „Američan“.

„Ty jsi za něj byla vdaná?“ podivil se Fairweather. „Věděl jsem, že jsi ho měla ráda a že jste spolu žili. To jsi tedy opravdu zašla kvůli Violet až do extrému! Ale to všechno jsou dobré zprávy. Znamená to, že je Američanka a má legitimní manželský původ. Jen si pomysli, jak obtížné by to bylo, pokud bys byla použila jméno jejího skutečného otce, toho Číňana.“

Jeho slova byla jako políček. Jak to, že o mně toho tenhle odporný chlápek tolik ví?

Večer se Fairweather vrátil a tvářil se zkormouceně. S matkou šli do její kanceláře. Zaujala jsem své obvyklé místo v Boulevardu. Už dřív během dne jsem si dala tu práci, pootevřela jsem dveře a odhrnula závěs. „Nemají žádný záznam o narození Violet,“ oznamoval.

„To není možné. Udals jim správné jméno?“ Zuřivě něco psala na kus papíru a ukázala mu to.

„Uvedl jsem přesně tohle jméno a správně jsem ho hláskoval. Nemají o Violet žádný záznam, ani o jakémkoli dítěti, které se narodilo Lulu Minturnové. I to jsem si důkladně ověřil.“

„To je ode mě ale hloupé!“ řekla matka. „Na oddacím listě i na jejím rodném listě jsme použili mé skutečné křestní jméno, Lucretia. Napíšu ti ho.“

„Lucretia! Musím přiznat, že takové jméno mi k tobě neladí. Co ještě jsi mi neprozradila? Dalšího manžela? Nebo jiná jména, která bych mohl využít k pátrání?“

„To je absurdní. Okamžitě tam zajdu a získám ten ztracený duplikát sama.“

„Lulu, drahoušku, není žádný důvod, aby ses s tím obtěžovala. Pravděpodobně se jim ztratila celá krabice záznamů a žádný nátlak a pohrůžky na světě je nevydolují zpátky na světlo před tvým odjezdem ze Šanghaje.“

„Bez jejího pasu neodjedeme,“ prohlásila matka. „Budeme prostě muset počkat.“

Takže by na mě čekala. Má mě ráda! Tohle byl důkaz, jaký mi nikdy předtím neposkytla.

„Myslel jsem si, že to řekneš, a tak jsem už předem vymyslel řešení. Našel jsem určitou vysoce postavenou osobu, velké zvíře, a ten souhlasil, že nám s tím pomůže. Nesmím odhalit jeho totožnost, tak je důležitý! Ale kdysi jsem mu prokázal službu a řadu let jsem o tom mlčel – šlo o indiskrétnost, ve které byl zapletený syn muže, jehož jméno znáš, pro řadu lidí je to skoro čínský bůh. Takže ten potentát a já jsme výborní přátelé. A on mě ujistil, že můžeme získat potřebné dokumenty, aby Violet směla vstoupit do Spojených států. Stačí, když prohlásím, že jsem její otec.“

Málem jsem vyjekla odporem. Matka se zasmála. „To je tedy štěstí, že to není pravda.“

„Proč urážíš zachránce své dcery? Vynaložil jsem opravdu velké úsilí, abych vám oběma pomohl.“

„A já čekám, že mi povíš, jak bys to chtěl všechno provést a co požaduješ za to svoje prohlášení o otcovství. Nehodlám si namlouvat, že ta naše třeskutě vášnivá noc onehdy pro tebe znamenala dostatečnou odměnu.“

„Kdybychom si to zopakovali, byla by to pro mě dostatečná odměna. Nechci z toho mít žádný zisk. Potřebné peníze padnou jen na nutné výdaje.“

„Mimochodem, protože tady potřebuju vědět pravdu: jak se doopravdy jmenuješ a jaké příjmení by tedy podle tebe měla nosit Violet?“

„Věř mi nebo ne, je to opravdu Fairweather, Arthur Fairweather. Sám jsem to obrátil v žert dřív, než to udělalo mé okolí.“

Můj falešný otec matce vyložil své plány. Teď si od ní vezme peníze na nákup dvou kajut na lodi a na kompenzaci pro toho potentáta. Ráno nám přinese lodní lístky a rychle mě odveze na konzulát. V poledne matka pošle zavazadla na

loď a nalodí se s předstihem, aby do kajut nevníkl nikdo nežádoucí. Všechno to znělo až příliš bezstarostně, příliš rutině a předem nacvičeně, než aby to mohla být pravda. Teď po ní žádal peníze.

„Pochybuješ snad o tom, že to dokážu zařídit?“

„Proč bych neměla jít na konzulát já jako její matka?“

„Odpusť mi upřímnost, drahoušku, ale americká vláda nemá v úmyslu poskytovat otevřeně, na očích nové čínské vládě, zvláštní úsluhy lidem, kteří podnikají s tělesnými rozkošemi. Všichni se najednou tváří ohromně ctnostně. A ty jsi příliš známá, příliš proslulá. Myslím, že můj přítel potěšit by se nechtěl angažovat v tak riskantních souvislostech. Violet bude zaregistrována pod mým jménem a mohu prohlásit, že její matkou byla moje zesnulá manželka Camille – ano, opravdu jsem měl ženu, ale teď o ní nechci mluvit. Jakmile budeme mít její rodný list a pas, nastoupím s Violet na loď jako tatínek s roztomilou dceruškou a všichni se šťastně shledáme. Proč se mračíš? Samozřejmě že pojedu za moře s tebou, drahoušku. Proč podstupuju všechny tyhle potíže? Ještě pořád nevěříš, že tě opravdu miluju a chci s tebou zůstat navždycky?“

Nastala dlouhá odmlka a já jsem si představovala, že se líbají. Proč mu všechno bez vyptávání věří? Copak jí pár polibků znovu tak rychle vyprázdnilo hlavu? Hodlá snad toho darebáka představit svému synovi jako „milého, oddaného tatínka tvé sestřičky“?

„S Violet budeme mít společnou kabinu,“ řekla matka konečně, „a ty budeš mít pro sebe tu druhou – s ohledem na zesnulou paní Fairweatherovou a na moji pověst, jak tomu říkáš.“

„Určitě chceš, abych se ti celou cestu do San Franciska dvořil, vid’?“

Následovalo ticho. Byla jsem si jistá, že se znovu líbají.

„Tak přikročme k obchodní stránce věci,“ řekla pak matka. „Co ti dlužím za tenhle projev lásky?“

„Je to dost jednoduché. Cenu lodních lístků, odměnu pro potentáta a jeho patřičně nafouknutou cenu za jakýkoli úplatek, který bude muset někomu strčit. Tenhle typ vlivu není levný, protože jde o nelegální machinace. Až uvidíš tu sumu, bude ti připadat, že jsou ta lodní lůžka pozlacená. Je to opravdu hodně, bude tě to bolet a musí to být vyplaceno podle starého standardu v mexických stříbrných dolarech. Nikdo neví, jak dlouho se udrží ta nová měna.“

Zase nastalo ticho. Moje matka zaklela. Fairweather znovu vysvětloval všechny podrobnosti. Významně se ho zeptala, kolik z té sumy představuje jeho zisk, na což reagoval pohoršením nad její nevděčností za všechno, co pro ni dělá. Prohlašoval, že nejen využívá všech svých konexí, ale také odchází ze Šanghaje jako žebrák. Za dva týdny má dostat velkou sumu peněz. Kvůli matce se o tu věc ale nestaral a nevěšmal si nezaplacených účtů, což znamená, že nemá moc velkou šanci, že se bude smět ještě kdy v Šanghaji ukázat. To měl být důkaz, jak nesmírně matku miluje.

Zase se odmlčeli. Znervózňovalo mě, že matka možná ustoupí jeho lžím a výmyslům.

„Jakmile budeme na lodi,“ prohlásila konečně, „projevím ti svůj vděk. Ale jestli jsi mě oklamal, tak dobře víš, že moje pomsta nebude znát hranic.“

Příští dopoledne jsem se s matkou o ten nešťastný plán hádala. Matka už si oblékla kostým na cestu: chrpově modrou sukni a dlouhé sako. Klobouk, boty a rukavičky měla ze smetanově zbarvené kůzlečiny. Vypadala, jako bychom šly na dostihy. Já jsem si měla vzít směšnou námořnickou blůzu a sukni, které nám poslal Fairweather. Řekl, že v tom budu vypadat jako americká vlastenka a že tenhle převlek je nezbytný, abychom v zárodku umlčeli každou pochybnost, že nejsem naprosto čistá běloška. Byla jsem si jistá, že mi ten laciný obleček vnucuje, jen aby mě ponížil.

„Nevěřím mu,“ řekla jsem, když mi Zlatá Holubice pomáhala do těch šatů. Vyložila jsem matce své důvody. Šel

někdo na konzulát ověřit, zda Fairweather říká pravdu? Možná že můj rodný list existuje. A kdo je ten jeho vlivný známý? Všechno to dělá jediňe pro peníze. Jak si matka může být jistá, že s těmi penězi neuteče?

„To si opravdu myslíš, že jsem si sama všechny tyhle otázky nepokládala nejmíň pětkrát pořád dokola?“ odpověděla mrzutě. Všimla jsem si ale, jak tĕká očima, jako by hledala v temných koutech nebezpečí. Byla vyděšená. Trápily ji pochybnosti. „Všechno jsem si prošla,“ chrlila spěšně, „a hledala všechny možné pasti, do kterých bychom se mohly lapit.“ Dál nesouvisle vykládala o svých podezřenech. Prasklé Vejce vyslal nějaké lidi, aby zjistili, zda jsou ty lístky pravé. Byly skutečně rezervované a zaplacené někým, kdo očekával, že mu to bude vynahrazeno dvojnásobně, nikoli trojnásobně, jak tvrdil Fairweather. To byl projev jeho běžné chamtivosti a matka to byla ochotná přejít, pokud lístky skutečně dostane. Ověřila, že jsou skutečně potřeba oba pasy. A Zlatá Holubice už zašla na konzulát, aby zjistila, zda je pravda, že nemohou najít můj rodný list. Bohužel ale takové informace neposkytovali nikomu jinému než americkým rodičům dětí, kterých se to týkalo.

„Proč by si Fairweather dával s tím vším takovou práci?“ ptala se matka a za okamžik si sama odpověděla: „Intriky jsou jeho oblíbená zábava a utahování smyček a jejich propojování také. Co si o tom myslíš ty, Zlatá Holubice? Mám mu důvěřovat?“

„V lásce nikdy,“ zněla odpověď. „Ale jestli sem donese lístky, bude to známka, že je schopný skutečně splnit to, co slíbil. Pokud lístky nepřinese, Prasklé Vejce se vrátí s těmi penězi a s kusem Fairweatherova nosu.“

„Proč musíme odjet mermomocí teď hned?“ vykřikla jsem. „Když trochu počkáme, nebudeme už tuhle pomoc potřebovat. Všechno to děláš jen kvůli Teddymu. Kvůli němu musím předstírat, že je Fairweather můj otec. Kvůli Teddy-mu se musím vzdát Carlotty a budu z toho zničena.“

„Violet, nechovej se hystericky. Je to ku prospěchu nás všech.“ Pohrávala si s rukavicemi. Byla také nervózní. „Pokud nedostaneme tvé dokumenty, pak je odpověď jasná a neslevím z ní. Neodjedeme, dokud je nebudeme mít v rukou.“ Z jedné rukavice jí odlétl knoflíček. Stáhla si obě a odhodila je na psací stůl.

„Ale proč musíme tak spěchat? Teddy bude v San Francisku pořád.“

Stála zády ke mně. „Šanghaj se mění. Může se stát, že tu už pro nás nezbude nikde místo. V San Francisku začneme znovu.“

Modlila jsem se, aby Fairweather nepřišel. Kéž zmizí i s těmi penězi a tím dokáže, co je zač! Jenže se skutečně objevil načas v devět, když jsme se Zlatou Holubicí byly v matčině pracovně. Posadil se a podal matce obálku.

Zamračila se. „Je tu lístek jen do jedné kajuty s jedním lůžkem.“

„Drahoušku Lulu, jak to, že mi pořád nedůvěřuješ? Kdybys dostala oba lístky, jak bych se mohl později nalodit se svou dcerkou Violet?“ Vytáhl ostatní lístky z náprsní kapsy a ukázal jí je. „Stačí, když jen zaklepeš na dveře mé kabiny, aby sis ověřila, že tvá dcera a pokorný služebník jsou tam.“ Vstal a nasadil si klobouk. „Bude lepší, když si teď s Violet pospíšíme na konzulát, nebo všechno tohle úsilí přijde vniveč.“

Všechno se odvíjelo až příliš rychle. Vrhla jsem po matce úpěnlivý pohled. *Ne, nedovol mi, aby mě odvedl*, chtěla jsem žadonit. Rezignovaně na mě pohlédla. Srdce mi tlouklo tak rychle, až se mi točila hlava. Vzala jsem do náruče Carlotu, která dřímala pod psacím stolem, a rozplakala jsem se. Otírala jsem si slzy o její srst. Jeden služebník odnesl můj kufr.

„A pro mě neproliješ žádné slzy?“ zeptala se Zlatá Holubice. Zatím mě vůbec nenapadlo, že nejede s námi. Samozřejmě že ne. S matkou byly jako dvě sestry. Pro mě byla

jako tetička. Šla jsem k ní, objala jsem ji a děkovala jí za to, jak se o mě starala. Nedovedla jsem pochopit, že ji po dnešku nějakou dobu neuvidím, a možná že už nikdy.

„Přijedeš brzy do San Franciska?“ zeptala jsem se v slzách.

„Netoužím tam jet. Takže se ty budeš muset vrátit do Šanghaje, abys mě znovu spatřila.“

Zlatá Holubice a matka se mnou sešly dolů po schodech. Svírala jsem Carlottu tak silně, až se mi snažila vykrotit. U brány jsem spatřila, že se tu kurtizány i jejich pomocnice už shromáždily, aby se se mnou rozloučily. Poděkovala jsem Prasklému Vejci, že se staral o mé bezpečí. Usmál se, ale oči měl smutné. Malý Oceán, která měla tak ráda Carlottu, stála poblíž. Vtiskla jsem obličej do Carlottina kožíšku: „Je mi to tak strašně líto!“ řekla jsem jí a slíbila jsem, že ji budu vždycky mít ráda a že se pro ni vrátím. Věděla jsem ale, že ji už pravděpodobně nikdy neuvidím. Malý Oceán po ní natáhla ruce a Carlotta se jí stočila v náruči. Nezdálo se, že by jí můj odjezd vadil, a to mě zraňovalo. Když jsme ale s matkou prošly k bráně, Carlotta zaskučela. Otočila jsem se a uviděla jsem, že se zmítá a chce se vykrotit a běžet za mnou. Matka mě objala paží v pase a pevně mě odváděla pryč. Brána se otevřela a chór kráskek volal: „Vrať se zpátky! Nezapomeň na nás! Neztlostni moc! Přivez mi zpátky šťastnou hvězdu!“

„Nebude to nadlouho,“ ujistila mě matka. Na jejím čele jsem postřehla malou vrásku starosti. Pohladila mě po tváři. „Požádala jsem Prasklé Vejce, aby počkal na konzulátu a poslal mi vzkaz, jakmile budeš mít svůj pas. Nenastoupím na loď, dokud vzkaz nedostanu. Ty půjdeš s Fairweatherem přímo na loď, sejdeme se na zádi a budeme tam stát spolu, když bude loď odplouvat z přístavu.“

„Mami...“ protestovala jsem.

„Neodjedu, když nebudeš se mnou,“ prohlásila pevně. „To ti slibuju.“ Políbila mě na čelo. „Neboj se.“

Fairweather mě odvedl ke kočáru. Ohlédla jsem se a viděla jsem matku, jak mi mává. Všimla jsem si, že má stále starostlivě stažené obočí.

„V pět hodin na zádi lodi!“ zavolala za mnou. Přes její slábnoucí hlas jsem slyšela Carlottino skučení.

KAPITOLA 3

PALÁC KLIDU

Šanghaj

1912

Violet – Víví – Zízi

Když jsem vystoupila z kočáru, uviděla jsem bránu velkého domu a tabulku s čínskými znaky hlásajícími „Palác klidu“. Rozhlédla jsem se ulicí, zda někde uvidím budovu s americkou vlajkou.

„Nejsme na správném místě,“ upozornila jsem Fairweathera.

Oplatil mi překvapený pohled, zeptal se kočího, zda je to skutečně správná adresa, a kočí to potvrdil. Fairweather přivolal na pomoc ženy, které stály u brány. S úsměvem k nám přistoupily. Jedna z nich mě oslovila: „Je moc chladno, abys stála venku, sestřičko. Pojď rychle dál a brzy se zahřeješ.“ Než jsem se zmohla na nějakou myšlenku, ženy mě chytily za lokty a postrčily do domovního vchodu. Vzpírala jsem se a vysvětlovala jim, že máme jít na americký konzulát, ale nepustily mě. Když jsem se otočila po Fairweatherovi, kterého jsem chtěla požádat, aby mě odsud odvedl, spatřila jsem jen chuchvalce prachu chvějící se ve sluneční záři. Kočár rychle odjížděl ulicí pryč. Mizera! Celou dobu jsem měla pravdu.

Byla to lest. Než jsem dokázala přijít na to, co bych měla dělat, obě ženy mě pevně uchopily v podpaží a s větším důrazem mě pobídly dál. Bránila jsem se, křičela a všechny v dohledu – lidi na ulici, vrátného, služebníky obojího pohlaví – jsem varovala, že jestli mě nevyslechnou a nepomohou mi, moje matka je nechá uvěznit pro únos. Vraceli mi prázdné pohledy. Proč mě neposlouchají? Jak si mohu dovolit takové jednání?

V hlavním sále domu jsem uviděla na stěnách rudé cedule: „Vítej k nám, sestřičko Mimi!“ Znaky pro *mimi* byly stejné, jaké jsme používali v matčině názvu domu pro slovo „skrytý“. Rozběhla jsem se k těm nápisům a strhla jsem je. Srdce mi bušilo jako o závod a panika mi stahovala hrdlo. „Jsem cizinka!“ vřískala jsem čínsky. „Nesmíte mě tu držet!“ Kurtizány a služebné si mě jen měřily pohledy.

„To je ale zvláštní, že mluví čínsky,“ zašeptala jedna služebná.

„K čertu s vámi se všemi!“ zařvala jsem anglicky. Mysl mi vířila a měla jsem v hlavě zmatek, ale končetiny jako by mi zchromly. Co se to děje? Musím povědět matce, kde jsem. Potřebuju kočár. Měla bych o tom co nejdřív uvědomit policii. Řekla jsem jednomu sluhovi: „Dám vám pět dolarů za to, že mě dopravíte do Stezky skrytého nefritu.“ Za okamžik jsem si uvědomila, že u sebe nemám žádné peníze. Vědomí vlastní bezmoci mě ještě víc zmátlo. Dohadovала jsem se, že mě tu budou držet až do pěti hodin, kdy měla loď odplout.

Jedna služebná šeptala jiné, že si myslela, že panenská kurtizána z prvotřídního domu na sobě bude mít hezčí oblečení než tenhle ohavný yankeeský kostým.

„Nejsem žádná panenská kurtizána!“ bránila jsem se.

Přikolébala se ke mně podsaditá žena kolem padesátky. Z výrazu očekávání ve všech obličejích jsem se dovtípila, že je to zdejší madam. Měla široký obličej a byla nezdravě bledá. Oči měla černé jako vrána a vlasy na spáncích měla

zapletené do tuhých pramínků, které jí stahovaly kůži dozadu a prodlužovaly jí oči do kočičích ovalů. Její ústa, zdánlivě bez rtů, pronesla: „Vítej do Paláce klidu!“ Pohrdavě jsem si odfrkla nad tím, jak pyšně pronesla to jméno. *Palác klidu!* Moje matka říkala, že jen druhořadé domy používají podobné hezky znějící názvy, vyvolávající falešná očekávání. Kde je tu jaký klid? Všichni působili vystrašeně. Západní nábytek byl příliš lesklý a laciný. Závěsy moc krátké. Všechna výzdoba imitovala jiné, cennější materiály. Nedalo se pochybovat o tom, že Palác klidu není nic víc než bordel s pokleslou pověstí.

„Moje matka je vysoce postavená Američanka,“ oznámila jsem madam. „Jestli mě okamžitě nepropustíte, postará se, aby vás odsoudili u amerického soudu a zavřeli váš dům navždy.“

„Ano, my tvoji matku dobře známe. Je to Lulu Mimi. Opravdu vysoce postavená žena.“

Madam pokynula šesti kurtizánám, aby mě uvítaly. Byly oblečené v jasně růžové a zelené, jako by se ještě slavil Jarní festival. Čtyři z nich vypadaly asi na sedmáct nebo osmáct, zbylé dvě byly mnohem starší, nejméně pětadvacetileté. Služebná, které nebylo víc než deset, přinesla kouřící ručníky a mísu růžové vody. Shodila jsem to všechno na zem a porcelán se s pronikavým třeskotem roztříštil o dlaždice podlahy. Vyděšená služka začala sbírat střepy a přitom se omlouvala madam, a ta mlčela a neujistila ji ani slůvkem, že to nebyla její chyba. Jedna starší služebná mi podala misku čaje z vonokvětky. Přestože jsem měla žízeň, vzala jsem ji a mrštila na nápisy s mým jménem. Z rozmazaných znaků stékaly dolů černé slzy.

Madam se na mě shovívavě usmála. „*Ajo!* To je ale temperament.“

Pokynula kurtizánám a ty mi jedna po druhé, a stejně tak jejich pomocnice, zdvořile poděkovaly, že jsem sem přišla a že jsem tím zvýšila prestiž jejich domu. Nepůsobily ale

dojmem, že by mě upřímně vítaly. Když mě madam vzala za loket, aby mě odvedla ke stolu, vytrhla jsem se jí. „Nesahejte na mě!“

„Pssst,“ konejšila mě. „Brzy si tady zvykneš. Říkej mi maminko a já s tebou budu jednat jako s dcerou.“

„Laciná děvko!“

Její úsměv zvadl a obrátila pozornost k deseti talířům s vybranými lahůdkami, rozložených na čajovém stolku. „V příštích letech tě budeme živit,“ upozornila mě a dál brebentila samé neupřímnosti.

Uviděla jsem malé bochánky plněné masem a rozhodla jsem se, že jídlo ušetřím a nezničím je. Služebná nalila do kalíšku víno a postavila ho na stůl. Vzala jsem jídelní hůlky a sáhla po bochánku. Madam přitiskla své hůlky navrch na moje a zavrtěla hlavou. „Před jídlem musíš vypít víno. Je to zdejší zvyk.“

Rychle jsem polkla nechutnou tekutinu a znovu jsem sáhla po bochánku. Madam dvakrát tleskla a mávla rukou na znamení, že mají jídlo odnést. Myslela jsem si, že chce, abych jedla v jiné místnosti.

Obrátila se ke mně a řekla mi stále s úsměvem: „Investovala jsem do tebe spoustu peněz. Budeš usilovně pracovat, aby to pro nás nebyla zátěž, když tě budeme živit?“

Zamračila jsem se, a než jsem se zmohla na další nadávky na její adresu, uhodila mě pěstí ze strany do hlavy, vedle ucha. Síla úderu mi málem srazila vaz. Do očí mi vhrkly slzy a v uších mi začalo zvonit. Nikdy předtím mě nikdo neuhodil.

Oblíčeť se jí zkrivil a její křik mi zněl slabě a vzdáleně. Zbavila mě sluchu v jednom uchu. Vyťala mi políček a v očích mě pálily nové slzy. „Rozumíš tomu?“ zeptala se jako z velké dálky. Nedokázala jsem se vzpamatovat natolik, abych jí odpověděla, než jsem pocítila další rány. Vrhla jsem se proti ní a byla bych ji tloukla pěstmi do obličeje, kdyby mě od ní muži ze služebnictva neodtrhli.

Žena mě fackovala dál a dál a chrlila nadávky. Chytila mě za vlasy a zvrátila mi hlavu prudce dozadu.

„Ty jeden hajzlíku! Já z tebe to tvoje vztekání vytluču, i kdybys měla zdechnout!“

Pak mě pustila a strčila do mě tak silně, až jsem zavrávorala, padla na podlahu a propadla se do temné hlubiny.

Vzbudila jsem se na neznámé posteli, přikrytá pokrývkou. Hned ke mně přiběhla nějaká žena. Bála jsem se, že je to madam, a snažila jsem se chránit si hlavu pažemi.

„Konečně se probudila,“ řekla. „Vivi, nevzpomínáš si na svoji starou kamarádku?“ Jak může znát mé jméno? Spustila jsem paže a otevřela jsem oči. Měla kulatý obličej, velké oči a tázavě mě pozorovala s jedním obočím zdviženým.

„Kouzelný Oblak!“ vykřikla jsem. Byla to Oblačná kráska, která trpělivě snášela mé kousky, když jsem byla menší. Vrátila se sem, aby mi pomohla.

„Teď se jmenuju Kouzelná Tykev,“ sdělovala mi. „Jsem tady jako kurtizána.“ Její obličej působil unaveně a pleť měla zašedlou. Za těch sedm let hodně zestárla.

„Musíš mi pomoci,“ sdělovala jsem jí rychle. „Moje matka na mě čeká v přístavu. Loď odjíždí v pět odpoledne, a jestli tam nebudu, odpluje bez nás.“

Zamračila se. „Ani slovíčko o tom, jak jsi ráda, že se zase vidíme? Jsi pořád to rozmazlené dítě, jen máš delší nohy a ruce.“

Proč ztrácí čas kritikou mého chování, když jsem v takové situaci? „Potřebuju, abys okamžitě šla do přístavu, nebo...“

„Loď už odplula,“ oznámila mi. „Matka Ma ti dala do vína uspávací prostředek. Prospalas většinu dne.“

To mě šokovalo. Představila jsem si svoji matku s jejími novými lodními kufry naskládanými na sobě v přístavu. Lístky nám propadly. Bude zuřit, až se dozví, jak chytře

ji Fairweather obalamutil těmi svými slizkými lichotkami. Dobře jí tak, neměla tolik spěchat, aby se co nejdřív v San Francisku setkala se svým synem.

„Musíš jít do přístavu,“ opakovala jsem Kouzelné Tykvi, „a povědět mé matce, kde jsem.“

„No tohle! Nejsem tvoje služebná. A stejně tu není. Je na lodi a ta opravdu pluje do San Franciska. Nemůže se vrátit.“

„To není pravda! Maminka by mě tu nikdy nenechala. Slíbila mi to.“

„Posel jí vyřídil, že už ses nalodila a že se o tebe Fairweather stará.“

„Jaký posel? Prasklé Vejce? Ten mě přece neviděl jít na konzulát, ani z něho vycházet.“ Nesmyslně jsem hledala námitky proti všemu, co Kouzelná Tykev řekla, ačkoli to už bylo marné. „Slíbila mi to. Přece by nelhala.“ Čím víc jsem to opakovala, tím méně jsem si tím byla jistá. „Odvedeš mě zpátky do Stezky skrytého nefritu?“

„Malá Vivi, to, co se stalo, je horší, než si myslíš. Matka Ma zaplatila příliš mnoho mexických dolarů Zelenému gangu, než aby ti teď ponechala sebemenší štěrbinku k úniku. A Zelený gang pohrozil všem ve Stezce skrytého nefritu. Kdyby ti Oblačné krásky pomohly, gang by je znetvořil. Pohrozili, že vyřezou Prasklému Vejci všechny svaly na nohou a nechají ho na ulici, aby ho přejeli koně. Zlaté Holubici řekli, že dům vyhodí do povětří a tebe připraví o zrak a sluch.“

„Zelený gang? Ti snad s tou věcí nemají nic společného?“

„Fairweather se s nimi dohodl výměnou za to, že zaplatili jeho dluh z hazardních her. Poslal tvoji matku pryč, aby se mohli gangsteři zmocnit jejího domu a nepletl se jim do toho americký konzulát.“

„Tak mě odved' na policii.“

„Ty jsi ale naivní! Šéf šanghajske policie je také členem Zeleného gangu. Vědí moc dobře o tvé situaci. Kdybych tě

odsud odvedla, zavraždili by mě co nejbolestivějším způsobem.“

„To je mi jedno!“ křičela jsem. „Musíš mi pomoci!“

Kouzelná Tykev na mě zůstala koukat s otevřenou pusou. „Tobě je jedno, že mě budou mučit a zabijí mě? Jaká holka se to z tebe propána stala? Jsi strašně sobecká!“ A odešla z místnosti.

Zastyděla jsem se. Kdysi to bývala moje jediná kamarádka. Nedokázala jsem jí vysvětlit, jak moc jsem vyděšená. Nikdy jsem před nikým nedala najevo strach nebo slabost. Byla jsem zvyklá, že moje matka okamžitě vyřešila jakékoli mé problémy. Chtěla jsem si vylít srdce Kouzelné Tykvi a povědět jí všechno, co cítím – že mé matce na mně dost nezáleželo, že místo toho zhloupla a uvěřila tomu lháři. Vždycky to tak bylo, protože ho má ráda víc než mě. Je s ním teď na té lodi? Vrábí se pro mě? Přece to slíbila.

Rozhlédla jsem se po svém vězení. Místnost byla malá. Všechn nábytek byl nekvalitní a zničený tak, že už ho nešlo opravit. Jací muži jsou asi zákazníci tohoto domu? Všimla jsem si všech závad tohoto pokoje, abych mohla matce vyprávět, jak mě trápili. Matrace byla tenká a hrbolatá. Závěsy na rámu postele byly vybledlé a plné skvrn. Čajový stolek měl křivou nohu a na vrchní desce byly skvrny od vody a spálená místa, takže se hodil leda do ohně. Váza s napodobeninami prasklin ve smaltu byla opravdu naprasklá. Na stropě místy chyběla omítka a lampy na stěnách byly deformované. Koberec z oranžové a tmavě modré vlny měl vetkané obvyklé symboly učenců, ale polovina z nich byla úplně prošlapaná nebo sežraná moly. Západní křesílka byla rozviklaná, chatrná a látka se na hranách sedadel třepila. Stáhlo se mi hrdlo. Je matka opravdu na lodi? Je nepřítetná strachem o mě?

Pořád jsem na sobě měla nenáviděnou modrobílou námořnickou blůzu a sukni. „Důkaz mého amerického vlastnictví,“ jak to podal Fairweather. Ten zloduch mě teď nechával trpět, protože jsem ho nesnášela.

Vzadu v šatníku jsem našla maličké vyšíváné botky, tak obnošené, že na nich bylo víc umazané podšívky než růžovomodrého hedvábí. Paty měly sešlapané do plocha. Byly zhotoveny tak, aby zdánlivě zmenšovaly nožky. Dívka, která je nosila, do nich musela vklínit prsty a pak chodit po špičkách, aby se vytvořil efekt svázaných chodidel. Dopřávala odpočinek svým patám, když se nikdo nedíval? Proč tu botky nechala, místo aby je vyhodila? Spravit už se nedaly. Představila jsem si ji, dívku se smutným obličejem a velkým nohama, řídkými vlasy a šedou pletí, obnošenou a unavenou jako ty boty, dívku, kterou se odsud chystali vyhodit, protože už nebyla k užitku. Udělalo se mi nevolno od žaludku. Ty boty sem dali schválně, jako znamení. To já se stanu tou dívkou. Madam mi nikdy nedovolí z tohoto místa odejít. Otevřela jsem okno a vyhodila je ven do uličky. Uslyšela jsem zaječení a vykoukla jsem ven. Nějaká otrhaná žena si třela hlavu, pak střevíčky popadla a přitiskla si je k hrudi. Zírala na mě, jako by provedla něco špatného. A nakonec utekla jako zlodějka.

Snažila jsem se rozpomenout, zda moje matka měla provinilý výraz, když jsme se loučily. Pokud ano, pak by to dokazovalo, že souhlasila s Fairweatherovým plánem. Když jsem jí hrozila, že zůstanu s Carlottou v Šanghaji, mohla to přece použít jako záminku a odjet beze mě. Mohla si říct, že beztak radši zůstanu tady. Pokusila jsem si vzpomenout na další útržky rozhovorů, jiné pohružky, které jsem vyslovila, sliby, které mi dala, a protesty, které jsem vykřikovala, když mě zklamala. Domýšlela jsem si, že v těch všech útržcích musí být důvod, proč jsem se ocitla tady.

Všimla jsem si svého kufru, stojícího vedle šatní skříně. Z jeho obsahu poznám, jaké měla matka úmysly. Pokud v něm bude oblečení pro můj nový život tady, budu vědět, že mě nechala na holičkách. Pokud tam bude její oblečení, pak to bude znamenat, že se dala ošálit. Sundala jsem si z krku stříbrný řetízek s klíčem od kufru. Zatajil se mi

dech. Vzápětí jsem zase vydechla úlevou, když jsem uviděla matčin drahocenný parfémový olej z himálajských růží. Pohladila jsem její liščí štólu. Vespuďu byly uloženy matčiny oblíbené šaty, ty šeríkové, které měla na sobě při návštěvě Šanghajského klubu, kam směle vkráčela a usadila se u stolu muže, který byl příliš bohatý a vlivný, než aby ho personál mohl upozornit, že sem ženy nemají přístup. Pověsila jsem šaty, které se sem křiklavě nehodily, na dveře skříně a postavila pod ně matčiny střevičky na vysokých podpatcích. Působilo to přízračným dojmem, že se tu matka zjevila v podobě bezhlavého ducha. Pod tím byla v kufru uložena perleťová kazeta s mými šperky: dvěma náramky s přívěsky pro štěstí, zlatým medailonkem a soupravou ametystového náhrdelníku a prstenu. Otevřela jsem další krabičku, která obsahovala kusy jantaru, dárek, který jsem odmítla o svých osmých narozeninách. Zvedla jsem dva svitky, jeden kratší, druhý dlouhý. Rozbalila jsem látkový obal. Nebyly to vůbec svitky, ale olejomalby na plátně. Položila jsem větší obraz na podlahu.

Byl to matčin portrét z mládí, obraz, který jsem našla hned po svých osmých narozeninách, když jsem pátrala v jejím pokoji po dopise, který právě dostala a který ji tak rozrušil. Podívala jsem se na něj jen letmo a hned jsem ho vrátila na místo. Teď jsem si ho bedlivě prohlížela a byla jsem z něj zvláštním způsobem nesvá, jako bych se dívala na nějaké hrozné tajemství, jehož znalost je pro mě nebezpečná – nebo se možná týkalo mě. Matka měla hlavu zakloněnou dozadu, takže jí byly vidět nosní dírky. Ústa měla zavřená, bez úsměvu. Působila, jako by ji někdo vyzval, zda si troufne udělat něco odvážného, a ona bez váhání přijala. Ale možná, že se sama svého počínání lekla a snažila se svůj strach skrýt. Oči měla široce rozevřené a zorničky zvětšené tak, že její zelené oči vypadaly jako černé. Byl to pohled vystrašené kočky. Taková byla, než se naučila skrývat své pocity pod vnější slupkou sebedůvěry. Kdo byl ten malíř, který si tak líboval v její vyděšenosti?

Obraz měl podobný styl jako evropské portréty, které si dávali malovat jako módní novinku bohatí Šanghajané, kteří vždycky museli mít stejný nejnovější luxus jako cizinci, i kdyby šlo o zobrazení jejich předků v napudrovaných parukách, s dětmi ozdobenými stužkami, s kokršpaněly a zajíci. Tyto obrazy byly oblíbenou výzdobou hotelových salonů a prvotřídních květinových domů. Matka se jim posmívala a vyjadřovala se o nich jako o ubohém pokrytectví. „Portrét,“ říkala, „by měl zachycovat osobu, která ve chvíli, kdy malíř obraz zhotovuje, opravdu žije. Měl by zachycovat jedno z jejích nadechnutí.“

Když vznikal tento portrét, sama dech zadržela. Čím déle jsem se dívala do jejího obličejce na obraze, tím víc jsem toho v něm rozeznávala, a čím víc jsem toho viděla, tím rozporuplnější osobnost se přede mnou vynořovala. Viděla jsem v ní odvalu a pak strach. Plynulo to z něčeho neurčitého v její povaze, co měla zřejmě už v dívčím věku. A pak jsem se dovtípila, oč jde: její povýšenost, přesvědčení, že je lepší a chytřejší než ostatní lidé. Věřila, že se nikdy nemylí. Čím víc ji ostatní lidé odsuzovali, tím víc pohrdání jim projevovala. Když jsme se procházely v parku, potkávaly jsme všechny typy lidí, kteří ji odsuzovali. Poznávali ji a přezdívali jí „Bílá madam“. Matka je pomalu přejela pohledem od hlavy až k patě, a pak si znechuceně odfrkla, což ve mně vždycky málem vyvolalo záchvaty hihňání, protože terč jejích pohledů a pohrdavých gest se během okamžiku změnil z normálně uvolněného člověka v ohromeného a neschopného řeči.

Na lidi, kteří ji urazili, obvykle už dál nemyslela. Ale toho dne, kdy dostala poslední dopis od Lu Šinga, byla rozjitřená hněvem. „Víš, co je to morálka, Violet? Jsou to pravidla ostatních lidí. A víš, co je to svědomí? Svoboda používat vlastní inteligenci k rozhodování, co je špatné a co dobré. Takovou svobodu máš a nikdo ti ji nemůže vzít. Vždycky, když tě ostatní odsuzují, to musíš ignorovat a být sama sobě a svým rozhodnutím a činům jediným soudcem...“ Pořád

mi to opakovala, jako by ji ta stará rána stále trápila a ona ji musela čistit jedem.

Snažila jsem se proniknout pohledem pod povrch jejího portrétu. Co jí asi říkalo její svědomí? Její smysl pro dobro a zlo byl poháněn sobectvím, tím, že dělala to, co pro sebe pokládala za nejlepší. Představovala jsem si, jak říká: „Chudáček Violet, v San Francisku si ji budou dobírat kvůli její smíšené rase. Mnohem lepší pro ni bude, když zůstane v Šanghaji, kde bude moci šťastně žít s Carlottou.“ Začala jsem se na ni zlobit. Vždycky si našla nějaký způsob, jak obhájit svá rozhodnutí, ať byla jakkoli špatná. Když přinutila některou kurtizánu opustit Stezku skrytého nefritu, říkala, že je to nezbytnost. Když se mnou nemohla povečeřet, také mi oznámila, že je to nezbytnost. A stejně tak označovala i čas strávený s Fairweatherem vždycky jako nezbytnost.

Nezbytnost. Tak to vždycky říkala, když jí šlo o její vlastní zájmy. Omlouvala tak své sobectví. Vybavila jsem si jednu příležitost, kdy se mi udělalo úplně špatně z toho, jak jí naprosto chybí svědomí. Bylo to před třemi lety a ten den mi utkvěl v paměti, protože byl z mnoha důvodů zvláštní. Byli jsme s Fairweatherem v Šanghajském dostihovém klubu, abychom se podívali, jak nějaký Francouz vzlétne v aeroplánu nad závodistiště. Sedadla byla plně obsazená. Nikdo z diváků ještě neviděl letadlo ve vzduchu, natož přímo nad hlavou, a když skutečně vzlétlo k obloze, dav jednohlasně zahučel. Věřila jsem, že v tom musí být nějaké kouzlo. Jak by se to jinak dalo vysvětlit? Sledovala jsem letadlo, jak plachtí a snaší se k zemi, ale pak se naklonilo k jednomu a druhému boku. Upadlo mu křídlo, pak druhé. Myslela jsem, že to tak má být, dokud se letadlo nezřítilo doprostřed závodistiště a nerozbito se na kusy. Z troskek se zvedl temný dým, lidé začali křičet, a když vytáhli z vraku rozdrčeného letce, několik lidí omdlelo. Skoro jsem zvracela. Na tribunách se rozléhalo *mrtvý, mrtvý, je mrtvý*. Trosky odklidili a kaluže krve po-

kryli čerstvou zemí. Za chvíli už na závodní dráhu vběhli koně a dostihy začaly. Slyšela jsem, jak odcházející lidé rozhořčeně prohlašují, že je nemorální pokračovat v programu a je ostuda, že na dostizích někdo zůstává. Myslela jsem si, že také odejdeme. Kdo by tu zůstal, když jsme právě byli svědky smrti? K mému šoku ale matka i Fairweather vytrvali na sedadlech. Jak se koně řítily po závodní dráze, oba je povzbuzovali a já jsem upírala pohled na vlhkou hlínu tam, kde ještě před chvílí byla krev. Matka neviděla nic špatného na tom, že dál sledovala dostihy. Neměla jsem na výběr a musela jsem tam zůstat také, ale přesto jsem měla provinný pocit a trápily mě výčitky, že jsem jim nepověděla, co si o jejich chování myslím.

Později toho odpoledne, když jsme se vraceli domů, vyběhla z temného domovního vchodu čínská holčička zhruba mého věku a oznámila Fairweatherovi lámanou angličtinou, že je panna a nabízí tři dírky za dolar. Tyhle malé otrokyně byly velice ubohé bytosti. Musely jít nejméně s dvaceti muži za den, jinak riskovaly, že je jejich majitelé ubijí k smrti. Co jiného jsme pro ně mohli dělat než je litovat? A dokonce i to bylo těžké, protože jich bylo tolik. Pobíhaly po ulicích jako nervózní kuřata, tahaly chodce za kabáty, naléhavě žádonily tak, až tím byly skutečně na obtíž. Museli jsme kolem nich rychle projít a nevěnovat jim ani pohled. Toho dne má matka reagovala jinak než obvykle. Když jsme tu dívku mýjeli, řekla tiše: „Mizerovi, který ji prodal do otroctví, by měli toho jeho hnusného ptáka uříznout na gilotině a udělat z něj doutník.“

Fairweather se tomu zasmál. „Sama přece kupuješ dívky od těch, kdo je nabízejí, drahoušku.“

„Existuje rozdíl mezi tím, jestli dívku prodáváš a jestli ji kupuješ,“ prohlásila.

„Ale výsledek je stejný,“ namítl Fairweather. „Z té holky se stane prostitutka. Je to úmluva mezi prodávajícím a kupujícím.“

„Je mnohem lepší, když koupím dívku já pro svůj dům, než když dopadne jako takováhle otrokyně a zemře v patnácti.“

„Soudě podle květin v tvém domě stojí za takové zachraňování jen hezké dívky.“

Zastavila se v chůzi. Ta poznámka ji zjevně popíchla. „To není výraz mého svědomí. Je to výraz mé praktičnosti. Jsem podnikatelka, žádná misionářka provozující sirotčinec. To, co dělám, je nezbytnost, založená na okolnostech mého života. A jen já sama vím, jaké okolnosti to jsou.“

Zase to slovo: *nezbytnost*. Jakmile je vyslovila, prudce se otočila a šla ke vchodu, v němž seděla majitelka dívky. Dala jí trochu peněz, pak vzala holčičku za ruku a připojila se k nám. Holčička byla zkamenělá úžasem. Ohlédla se po své původní majitelce. „Aspoň nemá v očích ten mrtvolně prázdný pohled jako většina takových otrokyní.“

„Takže sis právě koupila malou kurtizánu,“ řekl Fairweather. „Zase jedna zachráněná z ulice. To je chvályhodné.“

Matka vyštěkla: „Z téhle holky nebude kurtizána. Žádnou nepotřebuju, a i kdybych potřebovala, nebyla by k tomu vhodná. Už je zničená, tisíckrát deflorovaná. Jen by ležela na zádech a tvářila se uštvane. Zaměstnám ji jako služebnou. Jedna z našich služek se vdává a odejde do vesnice svého manžela.“ Později jsem zjistila, že žádná služebná neodchází. Na okamžik jsem si myslela, že matka se té dívky ujala z dobrého srdce. Ale uvědomila jsem si, že ji k tomu přiměla naopak její arogance, touha ukázat se před někým, kdo ji odsoudil. Ze stejného důvodu zůstala na tom závodišti. Koupila tu dívku, protože si ji Fairweather dobíral kvůli jejímu svědomí.

Znovu jsem si podrobně prohlížela olejomalbu a všímala si každého tahu štětce, který pomohl vytvořit obraz toho mladého obličejce. Bývala snad soucitnější, když byla stejně stará jako já? Cítila vůbec něco, když viděla smrt toho pilota nebo tu malou otrokyni? Byla plná rozporů a ty její tak

zvané nezbytnosti mi nedávaly smysl. Dokázala být oddaná i zrazovat, chovala se jako dobrá matka a hned zase jako špatná. Občas mě asi měla ráda, ale její láska byla nestálá. Kdy mi naposledy dala najevo, že mě miluje? Pomyslela jsem si, že asi tehdy, když mi slíbila, že mě neopustí.

Na zadní straně obrazu bylo napsáno: „Pro slečnu Lucretii Minturnovou, u příležitosti jejích sedmnáctých narozenin.“ Nevěděla jsem, kdy má matka narozeniny, ani kolik jí je let. Nikdy jsme je neslavili a nikdy nebyl důvod, proč bych se měla dozvědět její věk. Teď mi bylo čtrnáct, a jestli jsem se jí narodila v sedmnácti, mělo by jí tedy být jednadvacet.

Lucretia. To bylo jméno z obálky dopisu od Lu Šinga. Text pod věnováním byl k nečitelnosti přeškrtnán tužkou. Otočila jsem obraz lícem nahoru a našla jsem ve spodním pravém rohu iniciály „L. Š.“. Autorem obrazu byl tedy Lu Šing. Tím jsem si byla jistá.

Rozvinula jsem menší obraz. Také na jeho spodním okraji jsem našla iniciály „L. Š.“. Byla to krajina, údolí pozorované z okraje skály, pod kterou se rozkládala scenérie rozeklaných horských hřebenů, jejichž stíny ležely na dně údolí. Nízko visící mraky měly odstín staré modřiny. Jejich vršky byly narůžovělé, oblaky ustupující do pozadí zlatistě zářily, a na vzdáleném konci údolí svítil v průsmyku mezi dvěma horami volný prostor, podobný vstupu do ráje. Zdálo se, že právě svítá. Nebo se smrákalo? Nedokázala jsem říci, zda se zrovna schyluje k dešti, nebo se naopak vyjasňuje, a jestli obraz vyjadřuje něčí příchod do té krajiny plný radosti, nebo naopak úlevu z odchodu. Má ten obraz zobrazovat naději, nebo úplnou beznaděj? Máme si myslet, že pozorovatel stojí na útesu plný odvahy, nebo se chvěje hrůzou z toho, co ho čeká? Nebo obraz možná vypráví o pošetilci, který se žene za svým snem a hledá ho v tom pekelném kotli zlata, ležícím právě mimo jeho dohled. Obraz mi připomněl iluzivní malby, které se mění podle toho, jak je otáčíte hlavou dolů

nebo na stranu, a vousáč se náhle změní ve strom. Nikdy nemůžete takový obraz vidět oběma způsoby současně. Musíte si vybrat, která varianta je ta původní. Jak byste mohli vědět, která verze platí, pokud nejste umělcem, který obraz namaloval?

Ta malba ve mně vyvolávala rozechvění. Bylo to zřejmé, stejně jako ty obnošené střevíčky. Měla jsem ho najít. To, co se stane dál, bude buď záchrana, nebo zánik. Teď jsem si byla jistá, že obraz má vyjadřovat příchod k údolí, nikoli odchod z něj. A že na něm přichází déšť. Je to soumrak, stmívá se a člověk, který stojí na útesu, už nedokáže najít cestu zpátky.

Rozechvělýma rukama jsem obraz otočila. *Údolí úžasu*, stálo tam, a pod tím věnování: „Pro L. M. od L. Š.“. Datum bylo nečitelné. Rozeznávala jsem, že to mohlo být buď „1897“ nebo „1899.“ Narodila jsem se v roce 1898. Dostala snad matka tenhle obraz spolu se svým portrétem? Co vůbec dělala, než jsem se jí narodila? A co dělala rok potom? Pokud Lu Šing namaloval tento obraz v roce 1899, pak to znamenalo, že ještě žil s mou matkou, i když mi byl rok.

Mrštila jsem oběma obrazy přes místnost. O vteřinu později mě zaplavila hrůza, že nějaká část mé bytosti bude odhozena a zničena, a já se nikdy nedozvím, co to bylo. Matka Lu Šinga nenáviděla za to, že ji opustil, a tak musela mít velmi dobrý důvod, proč si obrazy ponechala. Rozběhla jsem se k obrazům, abych si je zase vzala. S pláčem jsem je svinula a pak jsem je zastrčila až ke dnu kufru.

Do pokoje vešla Kouzelná Tykev. Hodila na křeslo dva bavlněné pyžamové obleky – volné kabátky a kalhoty, zelené s růžovým lemováním – oblečení, jaké nosí malé děti. „Matka Ma si myslí, že v tomhle oblečení odsud neutečeš. Řekla, že jsi příliš marnivá, než aby ses ukázala na veřejnosti oblečená jako čínská služka. Jestli si udržíš své nafoukané západní způsoby, zbije tě ještě hůř než poprvé. Pokud se ale

budeš řídit jejími pravidly, nebudeš se tolik trápit. Záleží na tobě, kolik bolesti chceš zakoušet.“

„Moje matka si pro mě přijde,“ prohlásila jsem. „Nezůstanu tu moc dlouho.“

„Pokud opravdu přijde, nebude to tak brzy. Trvá měsíc, než se dostane ze Šanghaje do San Franciska, a další měsíc, než by se vrátila. Jestli budeš paličatá, ty dva měsíce nepřezijíš. Radši se řiď vším, co ti madam řekne. Předstírej, že se ochotně učíš všemu, co ti poví. Na to neumřeš. Koupila tě jako panenskou kurtizánu a k tvé defloraci nedojde aspoň po dobu jednoho roku. Mezitím si můžeš naplánovat útěk.“

„Nejsem žádná panenská kurtizána.“

„Nenech se zaslepit vlastní hrdostí,“ radila mi. „Máš štěstí, že tě madam nebude nutit pracovat hned.“ Šla k mému kufru a vnořila do něj ruce. Vytáhla liščí štólu s visícími pacičkami.

„Nesahej na moje věci!“

„Musíme si pospíšet, Violet! Madam přijde a vezme si všechno, co se jí bude líbit. Zaplatila nejen za tebe, ale také za tvé věci. To, co nebude chtít sama, prodá – včetně tebe samotné, když se nebudeš chovat, jak se náleží. Pospěš si, vezmi si jen ty nejcennější věci. Pokud by sis toho schovala moc, dovtípila by se, co jsi provedla.“

Odmítla jsem ustoupit. Podívejme se, co způsobilo matčino sobectví. Je ze mě panenská kurtizána. Proč bych měla lpět na věcech, které jí patřily?

„No, jestli nic nechceš,“ řekla Kouzelná Tykev, „vezmu si pár věcí sama.“ Sebrala šeríkové šaty, pověšené na skříni. Potlačila jsem výkřik. Složila je a zastrčila si je pod kabátek. Otevřela krabici s kusy jantaru. „Ty nejsou moc kvalitní, mají špatný tvar. A uvnitř je nějaká špína – *aja!* – dokonce hmyz. Proč si je chtěla nechat? Američani jsou hodně divní.“

Vytáhla další balíček, zabalený v papíru. Byl to malý námořnický obleček, bílomodrá blůzka a kalhoty, s čapkou,

jaké nosí američtí námořníci. Musela je koupit pro Teddyho, když byl maličký, a měla v plánu mu to ukázat na důkaz, že ho měla stále ráda. Kouzelná Tykev vrátila obleček do kufru. Řekla mi, že madam má vnoučka. Zvedla liščí stůlu s houpajícími se pacičkami. Toužebně se na ni zadívala a upustila ji zpátky. Ze šperkownicy vybrala jen náhrdelník se zlatým medailonkem. Vzala jsem si ho od ní, otevřela ho a odloupla jsem z něj maličké fotografie, matčinu a moji.

A pak zalovila hlouběji a vytáhla oba obrazy. Rozvinula matčin portrét a zasmála se. „To je ale ošklivé!“ Pak rozložila tu tesknou krajinku. „Tenhle je tak opravdový! Nikdy jsem neviděla krásnější západ slunce.“ Položila obrazy na svoji hromádku.

Když jsem se oblékala, odříkávala mi jména zdejších kurtizán. Jarní Pupen, Jarní Lísteček, Okvětní Lístek, Kamélie a Kumquat. „Zatím si je nemusíš zapamatovat. Stačí, když je budeš oslovovat sestry. Brzy je začneš rozlišovat podle jejich povah.“ Štěbetala dál. „Jarní Lísteček a Jarní Pupen jsou sestry. Jedna je chytrá a druhá bláznivá. Obě mají laskavá srdce, ale jedna z nich je smutná a nemá ráda muže. Nechám na tobě, abys uhodla, která je která. Okvětní Lístek předstírá vlídnost, ale ve skutečnosti je lstivá, záludná a udělá cokoli, aby získala přízeň madam. Kamélie je velice chytrá. Dokáže číst a psát. Každý měsíc utratí trochu peněz za román nebo papíry, na které píše básně. Ve svém štětcí má smělost. Tu mám ráda, protože je velice upřímná. Kumquat je klasická kráska s broskvovou tváří. Je ale dětinská a bez rozmýšlení sáhne jako dítě po tom, co se jí líbí. Před pěti lety, když byla v prvotřídním domě, si pořídila milence a její úspory rázem roztály. To se mezi námi stává často.“

„To byl také důvod, proč jsi musela odejít z našeho domu, ne?“ podotkla jsem. „Mělas milence.“

Nafoukla se. „Tak jsi to slyšela?“ Odmlčela se a v očích se jí objevil zasněný výraz. „Během let jsem měla řadu milen-

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.